

P 0765

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

~~~~~

Rok 1901/1902.

KRAKÓW
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1902.

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1901/1902.

KRAKÓW
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1902.

ROZNIK
AKADEMI UMIEJETNOSCI

W KRAKOWIE

ROK 1901-1902

KRAKÓW, DRUKARNIA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem J. Filipowskiego.

TREŚĆ.

	Strona
Skład Akademii (w lipcu 1902 r.)	3
Posiedzenie publiczne Akademii Umiejętności dnia 14 maja 1902 r.	63
I. Otwarcie posiedzenia przez Jego Eksc. Zastępcę Protektora Dra Juliana Dunajewskiego	65
II. Przemówienie Prezesa Jego Eksc. Stanisława hr. Tarnowskiego	65
III. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1901 do maja 1902 r.	66
IV. Dodatek do Sprawozdań	111
V. Inercya i Koercya; dwa pojęcia ogólne w teorii zjawisk fizycznych, przez Władysława Natansona	136
VI. Wykaz stosunków Akademii z instytucjami naukowymi	155
VII. Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków w roku 1901 (8 tablic)	177

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

(w lipcu 1902 r.)

PROTEKTOR
JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ
ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE
FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA
JEGO EKSC. JULIAN SAS DUNAJEWSKI,

Dr. praw, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego,
Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, b. c. k. Mi-
nister, K. W. W. orderów św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord.
Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm kra-
jowy, Obywatel honorowy miast Krakowa, Now. Sącza, Wieliczki
i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus“, b. Rector magn., Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Komisji egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn., Członek korespondent wiedeńskiej Akademii Umiejętności.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, b. Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórz, Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Studencka 23.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, b. Rektor magn., Profesor p. z. historii polskiej i Dyrektor Seminarium histor. Uniw. Jagiell., Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Czł. zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. cesarza Franciszka Józefa w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i Rydze.

Kraków, ulica Basztowa 10.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.
Kraków, ulica Wolska 6.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fryderyk Zoll (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Emil Godlewski, Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Członek polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek-korespondent Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francji, b. Profesor szkoły rolniczej w Dublinach.
Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Prof. p. z. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.

Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell., Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, b. Dziekan Wydz. prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, radca miejski krakowski, Konserwator Komisji centralnej dla zabytków archiwalnych w Galicji.

Kraków, ulica Garncarska 15.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Józef Rostański, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Pa-

ryżu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk. przyr. w Cherbourg, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Człon. c. k. Komisji egzamin. dla nauczycieli szkół średnich.

Kraków, Plac Kossaka 8.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

I. Wydział filologiczny.

a) Krajowi:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawal. orderu Żelaznej Korony III klasy, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.

Kraków, gmach Biblioteki Jagiellońskiej.

Julian Klaczko, Dr. filozofii, Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Rada Dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Kraków, Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus“, b. Prof. jęz. i liter. polskiej i b. Rektor magn Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Członek honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literackiego we Lwowie, Członek-korespondent serbskiego Tow. nauk. w Belgradzie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Rada i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i ho-

norowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Tow. w Moskwie, honorowy Doktor historii cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Człon. historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny i honorowy Członek cesarskiego Towarzystwa historii i starożytności w Odesie, honorowy Członek Akademii Nauk w Bukareszcie, Członek honorowy słowiańskiego dobroczynnego Towarzystwa w Kijowie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Lwów, Kapituła metrop. grecko-katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radea Dworu, Kaw. ord. ces. Leopolda, Komandor ord. Włoskiej Korony, Prof. p. z. hist. sztuki i Dyrektor gabinetu historii sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady sztuki (Kunstrath) w Ministerystwie Oświaty, Korespondent c. k. Komisji centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek-korespondent c. k. austriackiego Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Towarz. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Towarzystwa starożytników w Królewcu, Dyrektor Muzeum XX. Czarotaryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 lipca 1884. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, ulica Garncarska 3.

Kazimierz Morawski, (j. w.). Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, ulica Wolska 6.

Władysław Łoziński, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, Członek Rady artystycznej przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Członek Rady przybocznej c. k. Muzeum handlowego w Wiedniu, Korespondent c. k. centralnej Komisji archeo-

logicznej, Kawaler orderu cesarza Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Lwów, ulica Ossolińskich 3.

Antoni Kalina, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Towarz. ludoznawczego, b. Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa wydawniczego, Prezes Rady nadzorczej kraj. wytwórczo-handl. Spółki przyborów szkolnych. Członek centralnego Wydziału austr. Towarzystwa ludoznawczego w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym d. 2 maja 1895. (Korespondentem od d. 15 listopada 1884).

Lwów, ulica św. Mikołaja 23.

Józef Tretiak, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

Maksymilian Kawczyński, Dr. filoz., Prof. p. z. języków i literatur romańskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych, Kierownik Seminar. filologii romańskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od 6 grudnia 1890).

Kraków, ulica Krowoderska 40.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium filologicznego, Członek zakrajowy Akademii Umiejętności w Pradze, Członek korespondent Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893)¹⁾.

Kraków, ulica Straszewskiego 5.

---

¹⁾ Leon Sternbach urodził się w Drohobyczu d. 2 lipca 1864 r. Studya gimnazjalne odbył w mieście rodzinnem, uniwersyteckie we Wiedniu i Lipsku. Po uzyskaniu dyplomu doktorskiego na

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński
Stefan Pawlicki
Stanisław Smolka
Tadeusz Wojciechowski
Wincenty Zakrzewski

} obacz str. 17—18.

wszecznicy wiedeńskiej w r. 1886 otrzymał stypendyum państwowe, przedłużone następnie do r. 1888, w celu kolacyonowania materiału bibliotek włoskich do antologii greckiej. Powróciwszy do kraju habilitował się w r. 1889 na Uniwersytecie lwowskim, w r. 1891 przejął veniam legendi do Krakowa, gdzie w r. 1892 został nadzwyczajnym, a w r. 1897 zwyczajnym profesorem. Członkiem zakrajowym czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze wybrany został w r. 1900, Członkiem Korespondentem Instytutu archeologicznego we Wiedniu w r. 1902.

Ogłosił drukiem: 1) Meletemata Graeca (Wiedeń 1886), 227 str. 2) Beiträge zu den Fragmenten des Aristophanes (Wiener Studien, tom VIII, 1886, str. 231—261) w związku z recenzją edycji Blaydesa w Zeitschrift für die Österreich. Gymnasien 1886 str. 495—503. 3) De Gnomologio Vaticano inedito w 5 częściach (Wiener Studien IX, 1887, str. 175—206; X, 1888, str. 1—49 i 211—260; XI, 1889, str. 43—64 i 192—242). 4) Gnomica (Commentationes in honorem O. Ribbeckii, Lipsk 1888, str. 357—362). 5) Anthologiae Planudeae appendix Barberino-Vaticana (Lipsk 1890) XVIII i 149 str. 6) Cinnagorea (Wien. Stud., tom XII, 1890, str. 206—221) w związku z recenzją wydania Rubensohna w Zeitschr. f. d. Österr. Gymnas. z r. 1889 str. 304—308). 7) Georgii Pisidae carmina inedita w dwóch częściach (tamże XIII, 1891, str. 1—62 i XIV, 1892, str. 51—68). 8) Menandrea (Rozpr. Wydz. filolog. Akad. Umiej. w Krakowie, tom XIV, 1891, str. 320—395). 9) Ioannis Geometrae carmen de S. Panteleemone (tamże XVI, 1892, str. 218—303). 10) Curae Menandreae XVII, 1892, str. 168—245). 11) Photii patriarchae opusculum paraenetium (XX, 1893, str. 1—28). 12) Appendix Gnomica (tamże str. 29—52). 13) Excerpta Parisina (str. 53—82). 14) Analecta Photiana (str. 83—124). 15) Gnomologium Parisinum ineditum (str. 135—171). 16) Appendix Vaticana (str. 171—218). 17) De Georgio Pisida Nonni sectatore (Analecta Graeco-Latina, Kraków 1893, str. 38—54). 18) Fabularum Aesopiarum sylloge (Rozpr. Wydz. filol. Akad. Umiej. tom XXI, 1894, str. 320—402). 19) Dilucidationes Aesopiae (tamże tom XXIII, 1894, str. 377—426). 20) Lectionum Aesopiarum fasciculus

b) Zakrajowi:

Watrośław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radaca Dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminarium filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Członek Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich „pour le mérite“ i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczywisty Radaca stanu i Kawaler orderów Anny i Stanisława I. stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III stopnia,

---

(Eos, tom I, Lwów 1894, str. 12—30). 21) Excerpta Vaticana (Wiener Studien, tom XVI, 1894, str. 9—40). 22) Lessings Anmerkungen zu den Fabeln des Aesop kritisch beleuchtet (tamże tom XVII, 1895, str. 30—102). 23) Coniectanea (Eos II, 1895, str. 129—131). 24) Adnotatiuncula Babriana (Serta Harteliana, Wiedeń 1896, str. 197—198). 25) Miscellanea (Eos IV, 1897, str. 55—61). 26) Methodii patriarchae et Ignatii patriarchae carmina inedita. Accedit Appendix critica de Ioanne Euchaitensi (tamże, IV, str. 150—163). 27) Christophorea (Eos V, 1898, 9, str. 7—21). 28) Observations in Georgium Corcyraeum (tamże str. 113—119). 29) De Georgii Pisidae apud Theophanem aliosque historicos reliquiis (Rozpr. Wydz. filol. Akad. Umiej. tom XXX, 1899, str. 1—107). 30) De Georgii Pisidae fragmentis a Suida servatis. Accedit Appendix gnomica (tamże 1899, str. 108—198). 31) Observationes criticae in Georgii Pisidae carmina historica Accedit Appendix metrica (tamże 1900, str. 199—296). 32) Analecta Avarica (tamże str. 297—365). [N. 29—32 zapewniają cały tom XXX i wyszły zarazem pod wspólnym tytułem: *Studia philologica in Georgium Pisidam*, Kraków 1900]. 33) Uwagi o napisach domów krakowskich (Teki grona konserwatorów Galicyi Zachodniej Tom I, Kraków 1900, str. 329—332). 34) Appendix Christophorea (Eos VI, 1900, str. 53—74). 35) Analecta Byzantina (České Museum filologické tom VI, Praga 1900, str. 291—322). 36) De Vincentii Bellocensis excerptis Graecis w dwóch częściach (tamże str. 401—416 i tom VII, 1901, str. 1—28). 37) Constantini Manassae ephrasis inedita (Lwów 1901, Symbolae in honorem L. Œwikliński, Lwów 1902, str. 11—20). 38) Analecta Laurentiana (Festschrift für Theodor Gomperz, Wiedeń 1902, str. 393—400). 39) Beiträge zur Kunstgeschichte. Konstantinos Manasses (Jahreshefte d. Österreich. archäol. Institutes tom V, Wiedeń 1902, str. 65—94). 40) Analecta Manassae. Część pierwsza (Eos VII, 1901/2, str. 180—194). 41) Eugenios von Palermo (Byzantinische Zeitschrift, tom XI, Lipsk 1902, str. 406—451).

Nadto ogłosił szereg recenzyj w różnych czasopismach naukowych i liczne referaty w biuletynach Akademii Umiejętności.

serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Członek honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drevniej pismienosti“ i „Archeologiczeskawe Obszczestwa“ w Petersburgu, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odesie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Członek honorowy Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany Człon. czynnym dnia 9 listopada 1878.
Wiedeń, VIII. Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw. i filoz., Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Dyrektor Sekcji archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademii węgierskiej. Wybrany członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer, Dr. filoz. także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Rada Dworku, Profesor p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminarium słowiańskiego czeskiego Uniwersytetu w Pradze, b. Rektor magn., Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek korespondent Akademii nauk w Petersburgu, Członek Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Praga. Vinohrady 859.

Jan Kvičala, Dr. filoz., c. k. Rada Dworku, Prof. p. z. i Dyrektor Seminarium filologii klasycznej Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny Akademii Umiejętności i Członek nadzwyczajny „Kral. Českė Společnosti Nauk“ w Pradze, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek wielu innych Towarzystw naukowych i Obywatel honorowy kilku miast w Czechach. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902¹⁾.
Praga-Smichov, Královská 663.

¹⁾ Jan Kvičala ur. 6 maja 1834 r. w Mnichovo Hradište w Czechach. Gimnazjum ukończył w Litomierzycach, a potem udaje się

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr. fil., Tajny Radaea rządowy, ozdob. ord. Orła czerw. IV kl., Prof p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminarjum filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Re-

na Uniwersytet do Pragi i Bonn. W r. 1857 mianowany nauczycielem w Litomierzycach, a w następnym roku został powołany na kierownika nowo założonego proseminaryum filologicznego przy Uniwersytecie w Pradze. W r. 1859 habilituje się do filologii klasycznej na Uniwersytecie w Pradze, gdzie też został wkrótce profesorem nadzwyczajnym a w r. 1867 profesorem zwyczajnym tego przedmiotu. W r. 1867 mianowany członkiem korespondentem Akademii Umiejętności w Wiedniu — a w r. 1890 Członkiem zwyczajnym nowo założonej Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze. Brał również czynny udział w życiu politycznym, wybierany bądź do parlamentu, bądź do sejmu czeskiego.

Ogłosił drukiem: 1) Beiträge zur Lehre von den griechischen Negationen. Programm des Kleinseitner Gymnasiums in Prag. 1856. 2) Über *οὐ μή*. Zeitschr. f. d. ö. Gymn. 1856. 3) Über den im Griechischen scheinbar für den Comparativ vorkommenden Superlativ. Ebendasselbst 1858. S. 529—541. 4) In wie fern ist man berechtigt bei Euripides aus der Störung der Stichomythie auf Interpolationen u. Lücken zu schliessen. Ebend. 1858. (S. 609—625). 5) Über Platons Lysis. Ebend. 1859. S. 275—284; 589—591. 6) Zur Texteskritik des Aeschylus und Sophokles. Ant. 348 f. Ebend. 1859 (p. 605 f.). 7) Beiträge zur Kritik und Exegese der Taurischen Iphigenie des Euripides. Sitzgsber. der k. k. Wiener Akad. Hist. phil. Cl. Bd. 29. (1858) p. 205—291. 8) Zu Eurip. Iphig. Aul. 1464 ff., Iph. Taur. 276 ff., 494 ff., Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1860 p. 181—185. 9) Eurip. Iph. Taur. 459 ff., Aul. 442 ff., ibd. 1862, p. 809—811. 10) De Platonis qui fertur Alcibiade I. Ebend. 1863, p. 1—18. 11) Beiträge zur Kritik und Erklärung von Sallust's Catilina. Ebend. 1863 p. 479—626. 12) Über die Partikeln *ὅτι* u. *ὅτι*. Ebend. 1864 S. 313—334; 393—422. 13) Beiträge zur Kritik und Erklärung des Sophokles, insbesondere der Elektra. Sitzb. der Wiener Akad. Bd. 45 (1864) p. 391—494; II. ibd. 49 Bd. (1865) p. 411—515; III. ibd. Bd. 50 (1865) p. 613—835; IV. (König Oedipus) ibd. Bd. 61 (1869) p. 67—148. 14) Euripideische Studien. Sitzb. Bd. 53 (1866) p. 93—196. 15) Zur Kritik der Taur. Iphig. Symbola philologorum Bonnensium in honorem Ritschelii fasc. II. (1867) p. 645—666. 16) Zur Kritik und Erklärung der Aul. Iphig. ÖGZ. 1870 (1—20). 17) Zur Beurtheilung der drei thebanischen Tragedien des Sophokles. Ebend. 1870 (p. 595—618). 18) Zur Beurtheilung des Sophoklei-

ktor Uniwersytetu wrocławskiego w roku 1894, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Człon. Towarzystwa Przyj. Nauk w Poznaniu i Tow. ludoznawczego we Lwowie, Członek Towarzystwa histor. i starożytniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich. Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego, Członek deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wrocław, Sternstrasse 22.

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwy-

sehen Ajas. *Ibd.* 1870 p. 677—696. 19) Scholiorum Pragensium in Persii satiras delectus. *Abhandlungen der k. böhm. Geselsch. der Wissenschaften vom J. 1873*, p. 1—39. 20) Untersuchungen auf dem Gebiete der Pronomina, besonders der lateinischen. *Sitzgsb.* 1870. 21) Studien zu Euripides. Mit einem Anhang Sophokleischer Analekta (1879); — Studien zu Euripides II. Theil (1880), beides in den *Denkschriften der k. k. Akad. der Wissenschaften*, Bd. 29 u. 30. 22) Syntaktische Untersuchungen, *Wiener Studien* I. 147—154 und 218—249. 23) Vergilstudien nebst einer Collation der Prager Handschrift. *Prag, Tempsky* 1878. 24) Neue Beiträge zur Erklärung der Aeneis. *Prag, Tempsky* 1881. 25) Zur Kritik des Euripides. *Jahrs Jahrb.* 1879, S. 530—533. 26) Zur Erklärung und Kritik lateinischer Schriftsteller. *Österr. Zeitsch.* 1862, 809 - 813. 27) Nové kritické a exegetické příspěvky k Vergiliově Aeneidě (v *Rozpravách České Akademie*) 1892. 28) Badání v obom skladby jazykův indo evropských 1894 (v *Rozpravách České Akademie*). 29) Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. I. Faidros, Gorgias. 1896 (v *Rozpravách České Akademie*). 30) Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. II. Protagoras, Symposion 1897 (v *Rozpravách Č. A.*). 31) O charakteru Ismeny v Sofoklově Antigoně. *Dastichův Krok* r. 1864. 32) O původu a vývoji mlvy. *Listy filologické* I, 4—17. 33) Příspěvky mythologické. *Ibd.* I, 31—38. 34) Dva pražské rukopisy. *Ibd.* I, 38—43. 35) Vergiliana. *Ibd.* II 83—96, 241—252, VII 49—80. 36) O řeči lidské a božské. *Ibd.* IV 1—13. 38) Kritická analekta k dramátům Sofoklovým a Euripidovým. *Ibd.* V, 156—183. 38) Recký codex miscellaneus knihovny Strahovske. *Ibd.* VII, 80—83. 39) Kritické příspěvky k Caesarovým pamětem o válce Galské. *Ibd.* X, 211—227. 40) V naučném slovníku: Literatura řecká, literatura římská, Homeros, Herodotos a j. 41) V bibliotece klassiků řeckých a římských překlad díla Herodotova a Sallustiova Katiliny.

czajny językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i brązowego od „Institution ethnographique” w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Prof. zwycz. gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwyczajny gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpuckiego, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Société de linguistique” w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft” w Tylży, Członek korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek korespondent Towarzystwa finno-ugryjskiego (Suoma-lais-Ugrilainen Seura) w Helsingforsie, Członek honorowy Uniwersytetu kazańskiego, Członek honorowy b. estońskiego Towarzystwa literackiego „Eesti Kirjameeste Selts” w Dorpacie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Petersburg. Uniwersytet.

Włodzimierz Spasowicz, Dr. praw, adwokat. Wybrany Członkiem czynnym d. 6 grudnia 1890. (Korespondentem od r. 1873).

Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1888).

Berlin, SW. Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novaković, Senator i Poseł nadzw. króla serbskiego w Petersburgu, b. Prezydent Ministrów i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Petersburg, Litejny Prospekt 57.

Henryk Sienkiewicz, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiell. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ulica Wspólna 24.

Aleksander Nikolajewicz Wiesielowski, Dr. literatury pow., Dr. honoris causa Uniwersytetu Bolońskiego, Tajny Radca, Prof.

zasłużony Uniwersytetu petersburskiego, Człon. czynny Cesarskiej Akademii Nauk w Petersburgu i Prezes Wydziału języka i literatury rosyjskiej tejże Akademii, Prezes Towarzystwa Neo-filologicznego przy Uniwersytecie petersburskim, Członek korespondent Akademij: w Wiedniu, Monachium, Białogrodzie, Zagrzebiu i Pradze, Członek Towarzystwa literackiego finlandzkiego i Towarzystwa węgro-fińskiego w Helsingforsie, Członek wielu Towarzystw naukowych rosyjskich, Komandor orderu „Corona d'Italia“, Kawaler rosyjski orderu Św. Włodzimierza II kl., Św. Anny i Św. Stanisława I kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 r.¹⁾
Petersburg, Wasilewskij Ostrow 2 linia 36.

¹⁾ Aleksander Nikołajewicz Wiesielowski urodził się w r. 1838 w Moskwie. Studya gimnazyalne i uniwersyteckie odbył tamże. Następnie odbył podróż naukową za granicę, a po powrocie w r. 1870 został docentem na Uniwersytecie w Petersburgu, w r. 1872 otrzymał stopień doktora filozofii w Moskwie, potem został mianowany nadzwyczajnym, a w krótkim czasie profesorem zwyczajnym historii literatury na Uniwersytecie w Petersburgu. W r. 1880 został Członkiem nadzwyczajnym, a w roku 1881 zwyczajnym Akademii nauk w Petersburgu, a w r. 1893 mianowany członkiem korespondentem Akademij w Wiedniu i Monachium, a w r. 1895 w Belgradzie. Oprócz tego jest Członkiem wielu innych Towarzystw naukowych rosyjskich.

Ogłosił drukiem: 1) Izwleczenia iz otczetow o zaniatjach wo wremia zagranicnoj komandirowki w 1862—64 gg. w Żurnale Ministerstwa Narodnago Proswieszczenija. Tom CXVII. 2) O metodach i zadaczach istorii literatury, kak nauki. Wstupitielnaja lekcija. Żurn. Min. Nar. Prosw. Tom CLII. 3) Sławianskija skazanja o Sołomonie i Kitowrasie i zapadnyja legiendy o Morolfie i Merlinie. Iz istorii literaturnago obszczenija wostoka i zapada. S. Petersburg 1872. 4) Srawnitielnaja mifologja i jeja mietod. Wiestnik Jewropy 1873. 5) Die neueren Forschungen auf dem Gebiete der russischen Volkspoesie. I. Die Russischen Todtenklagen in Russische Revue. 1873 II. Ein deutsches Werk über die russischen Bylinen — tamże 1882. 6) Otrywyk wizantijskago eposa w Russkom. Poema o Digenisie. 1875. 7) Opyty po istorii razwitja chrištjanskoj legiendy w Żurn. Min. Nar. Prosw. Tom CLXXVIII. (Szereg studyów z lat 1875—1877). 8) Nowyj wzgliad na Słowo o polku Igorewie. Żurn. Min. Nar. Prow. CXCII. 9) Razyskanja w oblasti russkich duchownych stichow. (Szereg studyów, drukowanych w „Sbornik Otdiel. Russki Jazyka i Słowiesnosti Impier. Akad. Nauk. Tom XX, w Zapiskach Imp. Akademiji Nauk“, w „Archiv für Slavische Philologie“, w „Deutsche Revue“, w Zapiskach Impier. S. Petersburg Universit. i t. d. w latach 1879—1889. 10) Pamiatniki russkoj literatury powiestwowatielnoj (Wizantijskija i ju-

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

JE. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.

Kraków, ulica Podwale 11.

Fryderyk Zoll (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 roku.

Kraków, ulica Studencka 23.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler Orderu Żelaznej Korony I klasy, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcji kolei państwowych, b. Minister finansów, Gubernator Banku austriacko-węgierskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.

Wiedeń, VIII, Tulpengasse 3.

Franciszek Piekosiński, Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisji centralnej dla za-
bytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, Członek korespondent

---

žno-sławianskija powiesti i powiesti zapadnago proischożdienja; naczało ruskij powiesti) w Istorii Russkoj litieratury A. Gałachowa. T. I. (str. 394—517), 1880. 11) Južno ruskija byliny. Żurnał Min. Nar. Proswieszcz. 1884. 12) Zamietki po literaturie i narodnoj słowiesnosti. Zapiski Imp. Akadiejmi Nauk. 1883. 13) K woprosu ob istocznikach siersbskoj Aleksandrji, Żurnał Min. Nar. Proswieszcz. 1884. 14) Kleine Mitheilungen w Archiv für Slawische Philologie. 1884. 15) Mielki Zamietki k bylinam. Żurnał Min. Nar. Prosw. 1885—1890. 16) Zamietki k istorii apokryfow. Tamże tom CCXLV. 17) Iz istorji romana i powiesti. Wypusk I. Greko-Wizantijskij period. Wypusk II. Sławiano-Romanskij Otdiel. Izd. Akad. Nauk. S. Petersburg 1886—1888. 18) Dekamieron Boeccio, pieriewod z wwidienjem 2 t., 1892. 19) Boccaccio, jego srieda i swierstniki. Izd. Impier. Akadiejmi Nauk. S. Petersb. 1893—1894. 2 t. 20) Gietierizm, pobratimstwo i kumowstwo w kupalskoj obriadnosti. Chronologiczeskija gipotiezy. Żurn. Min. Nar. Prosw. Tom CCXCI.

Nadto liczny szereg drobniejszych rozpraw, recenzyj, drukowanych w rosyjskich, włoskich i niemieckich pismach.

Towarzystwa heraldycznego „Adler“ w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

JE. Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Tajny Radca, Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, Członek czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, b. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na Sejm kraj., Profesor prawa politycznego austr. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 listopada 1883. (Korespondentem od r. 1878).

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Stanisław Smolka (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Basztowa 10.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Prof. p. z. historii powszechnej i Dyrektor Seminarjum histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisji w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tyłży, Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie i historycznego we Lwowie, Towarzystwa historycz. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Pruszech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, Zakład nar. im. Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. Orderu Żelaznej Kor. III kl., c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. historii polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Kores-

ponent c. k. Komisji centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ulica Technicka 8.

Franciszek Kasperek, Dr. praw., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Rada miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej, Członek honorowy Towarz. Tatrzańskiego, Przewodniczący Sekcyi odczytowej Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1883).

Kraków, ul. Stawkowska 1.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacyi Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Prorektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkadyi i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione. Członek czynny rzymskiej Società dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii archeologii, Wiceprezes sekcyi filozoficznej Tow. wiedeńskiego „Leo-Gesellschaft“. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 paźdz. 1891. (Korespondentem od r. 1884).

Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek czynny Akademii Umiejętności w Pradze czeskiej, Członek król. czeskiego Towarzystwa

naukowego w Pradze, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswyłu, Wiceprezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, oraz Towarzystwa historycznego we Lwowie. Członek czynny ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 r. (Korespondentem od roku 1888).

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

Władysław Abraham, Dr. praw, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwer. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiell., Członek rządowej Komisji egzaminacyjnej prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Lwów, Koralnicka 4.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi;

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z wydziału filologicznego, wybrani dnia 30 października 1892 roku.

Antoni Małecki

Kazimierz Morawski

Maryan Sokołowski

Stanisław hr. Tarnowski

Józef Tretiak

} obacz wyżej str. 6—8.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa II klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej Korony III kl., posiadacz medalu austr.-węgier. „Litteris et Artibus“, Komandor rosyjs. ord. św. Stanisława, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, Członek „Král. České společnosti náuk“, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bononii, Prezes Kollegium rzeczoznawców dla praw autorskich w zakresie litera-

2*

tury w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 roku.

Praga II., Purkynowa ul. 7.

Władysław Tomek, Dr. fil., Komandor Orderu Franciszka Józefa posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus“, c. k. Radaea rządowy, b. Profesor histor. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1881 roku.

Praga II., Cerná ul. 6.

Wilhelm Fráknói, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Pradze i Belgradzie, Towarz. histor. w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Roma, Istituto storico ungherese.

Jarosláv Goll, Dr. fil., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, Profesor p. z. historii powszechnej na Uniwersytecie czeskim, Członek zwyczajny „Král. Česká Společnosti Náuk“ w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 r.

Praga-Smichov, Nábřeží 14.

Emil Ott, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radaea Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. procesu cywilnego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek Trybunału Państwa, Wiceprezes c. k. Komisji rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i oddziału sądowego, Członek zwyczajny „Societas regia scientiarum“ i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská právnická jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratorium Akademii hr. Straki. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga II., Kremencová ul. 8.

c) Zagraniczni:

Jakób Caro, Dr. fil., Prof. p. z. historii i dyrektor Seminarium historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, Członek korespondent

Akademii Umiejętności w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Eichendorfstrasse 57.

X. Edward Likowski, Dr. św. Teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Biskup sufragan poznański, Prezes Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Poznań.

Albert Sorel, Profesor historii dyplomatycznej w École libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydium Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent królew. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Berlinie i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 listopada 1889 roku.

Paryż, Présidence du Sénat.

Henryk Struve, Dr. fil. Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor zwyczaj. Uniwersytetu warszawskiego, Członek honorowy Towarzystwa psychologicznego w Moskwie, Rzeczywisty Radca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I kl., św. Anny II kl. i św. Włodzimierza III kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 r.

Warszawa, ulica Leszno 33.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Franciszek Michał Karliński, Dr. filoz., Kawaler cesarsk. austr. Orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatorium astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji do pomiaru ziemi, c. k. Towarzystwa meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze oraz Towarzystwa astronomicznego niemieckiego; Człon. honorowy Towarzystwa Kopernika w Toruniu, Członek Towarz. Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych, Dyrektor

Seminaryum matematycznego. Wybrany członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 r.

Kraków, ulica Kopernika, Obserwatoryum.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honorowy m. Lwowa, Członek honorowy Towarzystwa chemików czeskich w Pradze, Towarz. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Towarz. przyrodników im. Kopernika, Towarzystwa lekarskiego i Towarz. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od roku 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostański (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, plac Kossaka 8.

Jan Franke, c. k. Radca Dworu, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisji egzaminac. dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizjologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniwers. Jagiellońskiego, b. Rector magn., Członek-korespondent Towarzystwa botanicznego w Edynburgu i Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourg, Prezes Towarz. ogrodniczego w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885. (Korespondentem od r. 1876).

Kraków, ul. Wolska 16.

Szczęśny Kreutz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, Członek galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwyczajny Prof. i były Dziekan Wydziału filozof. Uniwer. lwowskiego, b. Re-

ktor Uniwersytetu Jagiellońskiego i b. Dziekan. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Kraków, ulica Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizyologii Uniwersytetu Jagiell. Wybrany Człon. czynnym dnia 13 października 1891 r.

Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Prof. zwyczajny zoologii Uniwers. lwowskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyj. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i real. we Lwowie, Członek kilku Towarzystw naukowych. Wybrany (członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Lwów, ulica Długosza 3.

Emil Godlewski (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniwersyt. lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).

Lwów, Politechnika.

August Witkowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisji egzaminac. na nauczycieli szkół średnich, były Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., Prof. p. z. chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek czeskiej Akad. Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od roku 1888).

Kraków, ulica Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniwers. w Dorpacie, Prof. p. n. fizyki matemat. Uniwers. Jagiellońskiego,

Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1893).
Kraków, ulica Wolska 8.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Prof. i b. Rector magn. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).
Kraków, ulica Krupnicza 5.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Prof. p. z. anatomii opisowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. (Korespondentem od dnia 12 maja 1896).
Kraków, ulica Kolejowa 10.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, były Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca Dworu, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek-korespondent Towarz. naukowego czeskiego w Pradze, Człon.-korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek-korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniwer. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Bonn, Uniwersytet.

Jan Schiaparelli, b. Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Medyolan, Obserwatorium królewskie de Brera.

Lord Kelwin, (Sir William Thomson), emerytowany Profesor Uniwersytetu w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890 roku.
Londyn, S. W., 15, Eaton Place.

† **Rudolf Virchow**, Dr. praw, filoz. i med., i Dr. medycyny honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. patologii ogólnej, terapii

i anatomii patologicznej w Uniw. berlińskim, Dyrektor patologicznego Instytutu, Członek król. Akademii Umiejętności i Prezes honorowy Tow. dla antropologii, etnologii i prehistorii w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Berlin, W. Schellingstrasse 10.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, były Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Petersburg, Zabałkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., Dr. med. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, były zasłużony Profesor Uniw. warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895.

Warszawa, ul. Długa 16.

Juliusz Wilhelm Brühl, Dr. filozofii, Profesor chemii Uniwersytetu w Heidelbergu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900¹⁾.

Heidelberg, Rohrbacherstrasse 48.

Piotr Paweł Dehérain, Dr. filozofii, Profesor fizjologii roślin w Muzeum historii naturalnej i Członek Akademii Umiejętności w Paryżu. Wybrany Członkiem czynnym 17 maja 1900 r.²⁾

Paryż, Rue de Buffon 68.

---

¹⁾ Juliusz Wilhelm Brühl urodzony w Warszawie 13 lutego 1850 r. Studya uniwersyteckie odbył w Zurychu i Berlinie, oraz w Politechnice zurychskiej. W r. 1873 mianowany docentem chemii w Politechnice w Akwisgranie, w r. 1879 profesorem chemii technologicznej w Szkole politechnicznej we Lwowie, a w r. 1888 powołany na profesora chemii przy Uniwersytecie w Heidelbergu.

Prace naukowe ogłaszał, począwszy od r. 1871, w „Berichte der deutschen chemischen Gesellschaft“, w „Liebig's Annalen der Chemie“, w „Journal für practische Chemie“, w „Zeitschrift für physikalische Chemie“, w „Dingler's Polytechnisches Journal“ i w innych czasopismach.

Prace wydawane w postaci książkowej wychodziły nakładem firmy Friedrich Vieweg et Sohn w Brunświku.

²⁾ Piotr Paweł Dehérain urodzony w Paryżu 19 kwietnia 1830 r. Kształcił się tamże w chemii pod Fremym. Otrzymał w r. 1859 doktorat, uczył naprzd w Kollegium Chaptala a w r. 1865 otrzymał posadę w szkole rolniczej w Grignon, gdzie dotąd jeszcze pozostaje. Zajmując się głównie chemią stosowaną do rolnictwa, został mianowany w r. 1880 profesorem fizjologii stosowanej do rol-

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. filoz., Profesor p. z. języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminarium filol. dla języka polskiego Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Kom. egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie. Członek honorowy Towarzystwa im. A. Mickiewicza we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.

Lwów, ulica Chorążczyzna 16.

JE. Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Konserwator za- bytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologi- cznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Jezupol w Galicyi.

Jan Karłowicz, Dr. filoz., b. Prof. Konserwatorium muzycznego w Warszawie, Człon.-koresp. Tow. Przyjaciół nauk w Poznaniu, Członek Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Litewskiego Towarzystwa literackiego w Tylży, Członek honorowy Amerykańskiej Folk-Lore Society, Członek Paryskiej Société des traditions populaires, Członek Londyńskiej Folk-Lore Society, Członek honorowy Warszawskiego Towarz. śpiewackiego „Lutnia“, Człon. koresp. Akad. Umiejętności w Zagrzebiu, Członek koresp. Tow. ludoznawczego w Pradze Czeskiej, Członek honor. Tow. ludoznawczego we Lwowie, Prezes honorowy Sekeyi im. Mo- niuszki przy Towarz. muzycznym w Warszawie, były Redaktor

---

nictwa w Muzeum historii naturalnej w Paryżu. Od r. 1887 jest Członkiem Akademii Umiejętności w Paryżu.

Ogłosił drukiem: 1) *Chimie et physique horticoles* (Paryż, 1854). 2) *Recherches sur l'emploi agricole des phosphates* (Paryż, 1860). 3) *Eléments de chimie* (razem z Tissandierem) (Paryż, 1867—1870, 4 vol.). 4) *Cours de chimie agricole* (Paryż, 1873). 5) *Bądź sam, bądź z jednym ze swoich uczniów* p. Dupont ogłosił cały szereg rozpraw (1885—1901) nad nawozem (*Sur la fabrication du fumier de ferme*). 6) Wydał też liczne rozprawy nad hodowlą rozmaitych zbóż.

Nadto pisał mnóstwo broszurek popularnych treści rolniczej, które się rozchodziły w dziesiątkach tysięcy egzemplarzy.

Od r. 1875 jest redaktorem znanego miesięcznika rolniczego: *Annales agronomiques*.

„Wisły“, Współredaktor „Prac filologicznych“ i „Słownika języka polskiego“. Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Warszawa, ulica Jasna 10.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Profesor gimnazjalny, Redaktor „Prac filologicznych“. Wybrany dnia 30 listopada 1889.

Warszawa, ulica Sienna 8.

JE. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Rada i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Członek Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek-korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisji central. dla zachowania zabytków sztuki w Austrii, Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń, III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893).

Zakopane, dom własny.

Ludwik Ćwikliński, Dr. filoz., Szef Sekcyi w c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, były Rektor magnific. i Prof. p. z. filologii klasycznej Uniwersyt. lwowskiego, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Korespondent i b. Konserwator c. k. Komisji central. dla utrzymania zabytków historycz. i artystycznych w Wiedniu, Członek honorowy Towarzystwa filologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Wiedeń, VII., Kirchengasse 43.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Dyrektor Biblioteki ord. Krasieńskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej, b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu we Fryburgu szwajcarskim, b. Docent Uniwersytetu Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893 r.

Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5.

Adam Miodoński, Dr. filoz., Prof. p. z. filol. klasycznej Uniwer. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium filologicznego Uniw. Jag. Członek c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniw. we Fryburgu, b. Dziekan Wydz. filoz. Uniw. Jagiell. Wybrany d. 9 maja 1893.

Kraków, ulica Basztowa 3.

† Jan Bystron, Dr. filoz., c. k. Profesor gimnazjalny, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litewskiego Towarz. literackiego w Tyłży. Wybrany dnia 4 maja 1894. (Zmarł 30 czerwca 1902).
Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkiewicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuk i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. filoz., Prof. p. z. historii sztuki niemieckiego Uniwersytetu w Pradze, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III kl., Członek Komisji rządowej egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisji konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austriackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Człon. czeskiego Towarz. do popierania w Czechach niemieckiej umięjęt., sztuki i literatury, Czł. Wydz. Muzeum germańskiego w Norymberdze, Członek honorowy Towarzystwa śląskiego Muzeum staroż., Towarzystwa historii sztuki i Towarzystwa przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Towarz. „für vaterländische Cultur“ i Tow. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dyrektor Seminarium germanistycznego, Członek c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, były Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Studencka 19.

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof. gimnazjalny, Komandor i Oficer serbskiego orderu św. Sawy, Kawaler rosyjsk. orderu św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnograficznego „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serskeje“ i „Lużicy“, Członek honorowy lużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Towarz. Nauk. w Zgorzeleu, Członek zagraniczny Akademii Umięjęt. w Pradze, Człon.-korespondent Południowo-Słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu i Król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Freiberg w Saksonii, ulica Wosyczanska 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. historii sztuki nowożytnej w Uniwersyt. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki. Wybrany dnia 13 maja 1897.

Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierzczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Kom. konserwator w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897 r.

Kraków, ulica Graniczna 9.

Józef Bilczewski, Dr. teologii, Arcybiskup lwowski, b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek-koresp. rzymskiej Akademii archeol., Członek c. k. kraj. Rady szkolnej. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów.

Zygmunt Winter, Dr. filozofii, Prof. c. k. gimnazjum w Pradze, Człon. Akademii Umiejętności w Pradze. Człon. Król. czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze. Wybrany d. 17 maja 1900.

Praga, Mikovcova ulica 618.

Maryn Stepanovic Drinov, Dr. filologii, Prof. zwyczajny filologii słowiańskiej Uniwersytetu w Charkowie, b. Minister oświaty i spraw duchownych w Bułgarii. Wybrany dnia 17 maja 1900¹⁾.

Charków. Uniwersytet.

---

¹⁾ Maryn Stepanovic Drinov ur. w r. 1838 w Bułgarii. Studya historyczno-filologiczne odbył w latach 1861—1865 na Uniwersytecie w Moskwie. Dalsze studya w Pradze (1868—1869) i innych uniwersytetach zachodnio-słowiańskich krajów. Rok 1870 przepędził we Włoszech pracując w tamtejszych bibliotekach i archiwach. Wraca następnie do Rosji; w r. 1873 otrzymał stopień magistra a w r. 1876 stopień Doktora słowiańskiej filologii na Uniwersytecie w Moskwie. W r. 1873 mianowany docentem, a w r. 1876 profesorem zwyczajnym filologii słowiańskiej na Uniwersytecie w Charkowie. W roku 1877 podczas wojny rosyjsko-tureckiej wysłany do Bułgarii, brał udział w urzędzeniu świeżo powstającego księstwa bułgarskiego i pełnił obowiązki Ministra oświaty i spraw duchownych. W jesieni r. 1879 powrócił do swej profesorskiej czynności w Charkowie.

Ogłosił drukiem: 1. Pogled wrch proichożdaneto na blgarskij narod. Wiedeń 1868. 2. Historyczeski pregled na blgarskata erkwa. Wiedeń 1868. 3. Za novoblgarskoto azbuke (W. Periodiez. Spis. na Blgarskoto Kniż Družestwo. Braila 1870—1876 Kn. I, II, IX—X, XI—XII). 4. Otec Paisij, negovoto vreme, historyja i ucenenci. Ibid kn. IV. 5. Wopros za blgarska i spbska erkwi na Lionski sobor

Hieronim Rafał Łopaciński, Profesor gimnazjalny w Lublinie.

Wybrany dnia 17 maja 1900¹⁾.

Lublin, Krakowskie Przedmieście, dom Zinkiewicza.

1274 g. Ibid. kn. VII—VIII. 6. Zaselonije Balkanskago poluostrowa Sławianami, Moskwa 1873. 7. Iużnyje Sławiane i Vizantija w X wieku, Moskwa 1876. 8. O dziele K. Jirečka: Dějiny národa Bulharského 1876 (W Casopis Musea Kr. Česk., Archiv für Slav. Phil. i w Per. Spis. na B. Kn. Dr.). 9. Bolgaryja na kanunie eja pogroma (w Sław. Sbornik S. Petersb. 1877, II). 10. Sbornik s naredbi i razporeždanija po otdjeła na narodnoto proswieszteniye i duchowni dieła. I Płowdiw 1878, II Sofia 1879. 11. Blgarskij crkowen wopros w swrзка s berlinskij traktat. (w „Christiansko bratsko Słowo Sofia“ 1879). 12. Zapiska o wremennom ruskom uprawnienii w Bolgaryi. Ternowo 1879. 13. Razbor soczyneniija Th. Uspenskago: Obrazowanije wtorigo bolgarskago carstwa S. Petersb. 1880 (W Otczot o 23 prisużdenii premij grafa Uwarowa). 14. Die Wiedergabe des altslovenischen $\mathfrak{A}$ und $\mathfrak{B}$ im Neubulgarischen (Archiv für slavische Philologie t. V 1881). 15. Nowyj cerkowno-sławjanskij pamjatnik s upominaniem o sławjanskich perwouczyteljach (w Żurnał Ministerstwa narod. prosw. S. Petersb. 1885, II). 16. Ob jazykie, narodnych pjesnjach i obyeczajach Debrskich Sławian. S. Petersb. 1887. 17. Prwa blgarska tipografija w Sołun i napeczatanite w neja knigi (W Period. Spisan. na blgarsk. Kn. Družestwo. Sofija 1889, XXXI). 18. Skazaniye o Swiatogore i zemnoj tjangie w južno-sławjanskoi narodnoj slovesnosti (Trudy 8-go archeolog. siezda w Moskwie 1890, t. 11). 19. O dziele D-ra Ant. Kaliny: Studyja nad historyją języka bułgarskiego (W Sławjanskoje obozrenije S. Peterb. 1892, X). 20. O bolgarskom słoware A. Djuwernua, S. Prb. 1892. 21. O trudach Dimitrija Chomatiana (W Wyzant. Wremennikie S. Ptg. I. 1894, II. 1895). 22. O bolgarskom słoware N. Gerowa (W Izwestija Otd. r. jazyka i Słow. Imp. Akademii nauk t. I, 2, 1896). 23. Blgarski kniżary w 16 wieku, Jakow Traikow iz Sofia i Kara-Tryfun iz Skopija (W Jubileen Sbornik na Sławjanskata besieda, Sofia 1895). 24. Obzor aczonoi diejatelnosti profes. I. M. Sobiestianskago (W Sbornik Charkowsk. historyko-filog. Obszczestwa t. VIII, 1896). 25. O dziele P. A. Syrku: K historyi isprawlenija Knig w Bolgaryi XIV w. S. Ptg. 1900. 26. Miedno gumno, miednij tok w sławjanskite i grezki umotworenija. Sofia 1900.

Nadto liczne inne artykuły, sprawozdania i recenzje.

¹⁾ Hieronim Rafał Łopaciński urodził się dnia 30 września 1860 r., we wsi Ośno Górne w powiecie Nieszawskim, gub. Warszawskiej. Gimnazjum ukończył w Kaliszu w r. 1879. Studia uniwersyteckie odbył w Warszawie, gdzie też w r. 1883 otrzymał stopień kandydata filologii. Na drugim roku studiów uniwersyteckich

napisał rozprawę o komediach Terencyusza, za którą otrzymał złoty medal. Po skończeniu uniwersytetu został zamianowany nadetatowym nauczycielem języków starożytnych w III-ciem gimnazjum w Warszawie, a w r. 1884, już jako nauczyciel etatowy, został przeniesiony do gimnazjum w Lublinie. Niektóre prace wydał pod pseudonimem Rafała Lubicza.

Ogłosił drukiem: 1. Sprawozdanie o przekładzie Korneliusza Neposa, dokonanym przez prof. A. Mierzyńskiego (Biblioteka Warszawska 1884). 2. Słowno o czystości języka (Kaliszanin 1886). 3. O sposobach zachowania ubiorów ludu (Wisła t. II, 1888). 4. Przysłowia, wyrażenia przysłowiowe, przypowieści, od nazw miejscowych ziemi Kaliskiej. Przyczynki do paremiografii polskiej. (Kaliszanin 1888 r.) 5. Skąd pochodzi nazwa Radomia? (Gazeta Radomska 1890). 6. Oskar Kolberg i ostatnia jego praca. Warszawa 1890. 7. Wydawnictwa peryodyczne w Lublinie. Lublin 1890. 8. Sobótka. Kwestyonaryusz. Warszawa 1891. 9. Przyczynki do słownika języka polskiego. Warszawa 1891. (Praca ta odznaczona została nagrodą przez Akademię Umiejętności w r. 1892 na konkursie imienia Lindego). 10. Okolice radomskie i sandomierskie w przysłowiach, wyrażeniach i piosenkach. (Gazeta Radomska 1893 i 1894). 11. Głosy polskie, zawarte w rękopisach z kazaniem łacińskimi z połowy wieku XV-go. Kraków 1893. (Ze „Sprawozdań kom. jęz. Ak. Um.“ t. V.). 12. Kilka zabytków języka staropolskiego. Warszawa 1894 r. (Z t. IV i V „Prac filologicznych“). 13. Reguła III-go zakonu św. Franciszka i drobne zabytki języka polskiego z końca wieku XV i początku XVI. Warszawa 1894. (Z t. IV. „Prac filologicznych“). 14. Sąd Parysa, królewicza trojańskiego. 1542. Najdawniejsza gra polska drukowana. Warszawa 1897. (Z t. V „Prac filologicznych“). 15. Najdawniejsze słowniki polskie drukowane. Warszawa 1897. (Z t. V „Prac filologicznych“). 16. Najdawniejsze świadectwo polskie o wróżbach w wigilię św. Andrzeja. (Wisła t. XI. 1897). 17. Dwa ustępy w gwarze mazowieckiej. (Wisła t. XI. 1897). 18. Zabytki cywilizacji pierwotnej. (Wisła t. XI, 1897). 19. Słowno o pamiątkach po Janie Kochanowskim. (Kuryer Codzienny 1897, Nr. 177—179). 20. Lucyan Malinowski (1839—1898). Wspomnienie pośmiertne. (Warszawa 1898. 1) 21. Listy i wiersze Feliksa Kóflakowskiego. (W „Księdze pamiątkowej na uczczenie setnej rocznicy A. Mickiewicza“. Warszawa 1898). 22. Z dziejów cechu mularskiego i kamieniarskiego w Lublinie. Kraków 1899. (Z t. VI „Sprawozdań kom. do badania hist. sztuki w Polsce“). 23. Kilka wiadomości o wykopaliskach z dzieł dawnych („Światowit“ t. I. r. 1899). 24. Glosaryusz łacińsko-polski z r. 1471. Komunikat w „Sprawozdaniach z czynności i posiedzeń Ak. Um. 1899“ lipiec). 25. Przyczynki do słownika języka polskiego. II. Warszawa 1900, por. wyżej Nr. 9 (Z „Prac filologicznych“ t. V.). 26. Najdawniejszy widok Lublina. Warszawa 1901. 27. Gramatyka języka polskiego A. A. Kryńskiego. (Ateneum 1901). 28.

Jan Czubek, Profesor c. k. gimnazjum św. Anny w Krakowie.
Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.

Kraków, ulica Biskupia 8.

Mons Reipublicae Polonae a. 1578. Obrazowana alegorya polityczna z czasów Stefana Batorego. Kraków 1901. (Z. t. VII „Sprawozdań komisji do bad. hist. sztuki w Polsce“).

Liczne sprawozdania z książek i mniejsze artykuły w „Wiśle“ od t. II. w „Pracach filologicznych“, „Ateneum“, „Bibliotece Warszawskiej“, „Przeglądzie Pedagogicznym“, „Kłosach“, „Tygodniku Ilustrowanym“, „Wędrowcu“, „Tygodniku Polskim“, „Kaliszaninie“, „Gazecie Radomskiej“, „Gazecie Lubelskiej“, „Kalendarzu Lubelskim“, „Gazecie Warszawskiej“, „Światowicie“ i t. d. i książkach zbiorowych: „Encyklopedyi Kościelnej“, „Upominku dla E. Orzeszkowej“ (1893), „Charitas“ (1894), „Prośnie“ (1895), „Dla sierot“ (1897), „Prawdzie“ (1899), „Samy sobie“ (1900) i t. d.

¹⁾ Jan Czubek urodzony w roku 1849 w Galicyi, studia uniwersyteckie odbywał w Uniwersytecie Jagiellońskim. W roku 1872 mianowany zastępcą nauczyciela w Stanisławowie, w r. 1873 przeniesiony do Bochni. W r. 1875 mianowany rzeczywistym nauczycielem gimn. w Tarnowie, w r. 1877 przeniesiony do gimnazjum św. Anny w Krakowie.

Ogłosił drukiem:

A. Przekłady: 1. Edyp w Kolonie Sofoklesa, Tarnów 1876. 2. Antyгона Sofoklesa, Kraków 1881. 3. Liryicy greccy, Kraków 1883. 4. Król Edyp Sofoklesa, Kraków 1890. 5. Iliady p. I. (w progr. gimn. św. Anny). Kraków 1892; p. VI. w t. VI. czasop. „Eos“; p. VII. w „Księżce Zbiór“ dla Dra S. Ówiklińskiego. 6. Poezye Kattalla. Kraków 1898. 7. Wybór epigramatów Marcyalisa z ks. I, w t. VI czasop. „Eos“; z ks. XI i XII w księżce zbiorowej „Almae matri Jagellonicae“, Lwów 1900. 8. Heidensteina: Pamiętniki wojny moskiewskiej. Lwów 1894.

B. Rozprawy: 9. O czystości języka w III t. „Encyklopedyi Wychowawczej“. 10. O tłumaczeniu (w progr. gim. św. Anny), Kraków 1884. 11. Wacław z Potoka Potocki, nowe szczegóły do żywota poety (w t. VIII Archiwum do dziejów liter. i oświaty w Polsce). 12. Jan Chryzostom z Gosławic Pasek, w oświeceniu archiwalnem (w XXVIII t. Rozpraw wydziału filolog. Ak. Um.). 13. Wespazjan z Kochowa Kochowski. Studium biograficzne (w XXXII t. Rozpraw wydz. filolog. Ak. Um.). 14. O stylu poetyckim (w Fr. Próchnickiego: Wzory prozy i poezyi. Lwów 1900). 15. O apercpepyi językowej (w „Poradniku język.“ 1902).

Nadto wydał w „Bibliotece pisarzy polskich“ Piotra Cieklińskiego: Potrójny z Plauta. Kraków 1891 i Bartosza Paprockiego: Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588. Kraków 1900.

Jerzy hr. Mycielski, Dr. filozof., Profesor p. n. historii sztuki Uniwersytetu Jagielloń., Oficer król. ord. Włoskiej Korony, Prezes „Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury“, Redaktor »Przeglądu Polskiego«. Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.
Kraków, Rynek główny 44.

¹⁾ Jerzy hr. Mycielski, urodzony w r. 1856 w Krakowie. Studya gimnazyalne ukończył w gimnazjum św. Anny w Krakowie w r. 1873. Przez cztery lata następnie uczęszczał na wykłady historyczne Wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, pracując w seminariach profesorów Szujskiego, Zakrzewskiego i Smolki. W r. 1878 otrzymał stopień doktora filozofii na Uniwersytecie krakowskim. W r. 1879 słuchał wykładów historii i historii sztuki na Uniwersytecie w Wiedniu. W r. 1882 habilitował się na docenta historii polskiej w Uniwersytecie Jagiellońskim i rozpoczął wykłady w półroczu zimowym 1882/1883. Po latach dziesięciu rozszerzoną mu została „venia legendi“ na historię sztuki. W grudniu r. 1893 został współpracownikiem Komisji historii sztuki w Akademii Umiejętności. Od r. 1895 do r. 1899 był sekretarzem tejże Komisji, a od r. 1897 co roku wybierany członkiem Komitetu artystycznego dla konkursu im. ś. p. Barczewskiego. Dnia 21 marca 1897 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym historii sztuki w Uniwersytecie Jagiellońskim. W lutym r. 1902 wybrany prezesem „Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury“.

Ogłosił drukiem: 1) Prof. Bobrzyński i prof. Liske o Zygmuncie I. Kraków 1879, str. 41. 2) Obchód w rocznicę śmierci Długosza i zjazd historyczny w Krakowie. „Przegląd Polski“, czerwiec, 1880, str. 22. 3) Kandydatura Hozyusza na biskupstwo Warmińskie w r. 1518 i 1549. Kraków, 1881, str. 113. 4) Hołd z r. 1525 i sekularyzacja Prus w dziejach Polski. „Przegląd Polski“, czerwiec, 1882, str. 20. 5) Matka Księcia „Panie Kochanku“. Kraków, 1882, str. 46. 6) Ziemianin polski z czasów Odsieczy Wiedeńskiej. „Niwa“, 1 stycznia 1883, str. 33. 7) Cztery portrety królowej „Marysieńki“. Kraków 1883, str. 35. 8) O wystawie jubileuszowej pamiątek i zabytków z epoki Jana III w Krakowie w r. 1883. Część II: Portrety. Kraków 1883, str. 29. 9) Otwarcie Watykańskich archiwów i najnowsze publikacje do dziejów Reformacji. »Przegląd Polski«, luty 1885, str. 23. 10) Porwana z Klasztoru. Kartka z dziejów obyczajowych Polski XVII wieku. Kraków 1885, str. 221. 11) Bołonia i jubileusz jej Uniwersytetu w r. 1888. Kraków 1888, str. 259. 12) Pan podkomorzy kor. i jego druga żona. (Włocenty Potocki i Anna z Mycielskich Potocka). (podp. X. B. T.) „Świat“, wrzesień 1888, str. 7. 13) Jubileusz trzechsetletni gimnazjum św. Anny w Krakowie. „Przegląd Polski“, listopad 1888, str. 11. 14) Książę „Panie Kochanku“ w świetle własnej korespondencji. „Przegląd Polski“,

Bronisław Ignacy Kruczkiewicz, Dr. filozof., Profesor p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniwersytetu lwowskiego. Członek c. k. Komisji egz-

wrzesień, październik, listopad 1889, str. 133. 15) Kongres wiedeński r. 1515 w dwóch obrazach współczesnych. Odbitka z „Kwartalnika historycznego“. Lwów 1890, str. 16. 16) Z pod wieży Eiffel. Wrażenia i opisy. Kraków 1890, str. 244. 17) Galeria obrazów przy Muzeum Ks. Czartoryskich w Krakowie. Kraków 1893, str. 31. 18) Trzy nagrobki w Gnieźnie fundacyi prymasa Łaskiego. Z 3 rycinami. Kraków 1896, str. 15. 19) Sto lat dziejów malarstwa w Polsce 1760—1860. Wydań trzy. Kraków 1897—1899—1902. str. 737. 20) Gaetano Chiaveri w Polsce i jego książka szkiców w król. gabinecie rycin w Dreźnie. Z 6-ciu rycinami. Kraków 1895, str. 20. 21) Dawne opłatki polskie Z 3 rycinami. Kraków 1896, str. 15. 22) Aleksander Kucharski, malarz polski w Paryżu 1736—1820. Z 5 rycinami. Kraków 1897, str. 27. 23) Antoni Van Dyck, 1599—1641. Z 20 ilustracyami. Kraków 1900, str. 269.

Rozprawy i komunikaty, czytane na posiedzeniach Komisji historii sztuki, w części już drukowane w Sprawozdaniach Komisji: 24) Dwa portrety królowej Anny Jagiellonki nad kaplicą Zygmunto-
wską na Wawelu, wraz z przeglądem ikonografii królowych Bony i Anny (1892 r.) 25) Jan Tricjus jako malarz religijny. (1896 r.) 26) Nieznany portret własny malarza Norblina i nowe szczegóły o jego rodzinie. (1896 r.) 27) Dwa nieznanne listy malarza Norblina (1898 r.) 28) Siedmiogrodzki skarbiec Gryzeldy Batorówny z r. 1590. (1898 r.) 29) Malarz Kucharski i pani Geoffrin, 1763—1767. (1898 r.) 30) Nieznane listy Gryzeldy Batorówny do męża 1584—1589 (1898 r.) 31) Nowe szczegóły o życiu malarza Jana Tricjusa. (1899 r.) 32) Zamek i arsenał w Brzeżanach i pałac w Raju w pierwszej połowie wieku XVIII. (1899 r.) 33) Cudowny obraz Matki Boskiej w kościele Dominikanów w Dzikowie (1899 r.) 34) Obraz Hansa Suessa von Kulmbach z r. 1518 w Muzeum miejskim w Hanowerze. (1899 r.) 35) Rycina obyczajowo-polityczna Filipa Andrzeja Kiliana z r. 1737 Polski dotycząca. (1899 r.) 36) Rytownik Lucas Vorsterman i dwaj polscy panowie, Bogusław Radziwiłł i Krzysztof Opaliński 1640—1646. (1900 r.) 37) Nagrobki renesansowe Kobylnickich w kościele w Kobylnikach pod Płockiem, 1555—1580. (1901 r.) 38) Wiadomość o malarzu nadwornym kanclerza Jana Zamoyskiego, Bistrucjuszu. (1902 r.) 39) Nieznani malarze obrazów w kościele wiśniowym (1902 r.) 40) Jan Lampi i Szczęsny Potocki. (1902 r.) 41) Rysunek własnoręczny króla Stanisława Augusta z r. 1749. (1902 r.) 42) Juliusz Kossak. Wspomnienie pośmiertne. „Przegląd Polski“, 1899
Nadto liczne referaty i krytyki w „Przeglądzie Polskim“, „Czasie“ i w „Kwartalniku historycznym“ od r. 1882 r.

minacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, b. Dziekan i Rektor magnif. Uniw. lwow., Wiceprezes Towarzystwa filologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.

Lwów, ulica Kampiana 9.

¹⁾ Bronisław Ignacy Kruczkiewicz, urodzony 29 maja 1849 r. w Pustkowie pod Dębicą w Galicyi. Gimnazjum ukończył w Tarnowie w r. 1868. Następnie udaje się na Uniwersytet w Krakowie (1868—1873), gdzie studjuje filologię klasyczną. Otrzymał stypendium rządowe, celem dalszego kształcenia się w filologii klasycznej i porównawczej, udaje się na Uniwersytet do Wiednia i Lipska (1876/1877 i 1877/1878). W r. 1872 uzyskał na Uniwersytecie krakowskim stopień doktora filozofii, a w r. 1874 złożył egzamin nauczycielski gimnazjalny. W r. 1877 habilitował się na Uniwersytecie krakowskim, i jako docent prywatny wykładał początkowo na Uniwersytecie lwowskim, a później krakowskim. W r. 1888 mianowany nadzwyczajnym, a w r. 1890 zwyczajnym profesorem filologii klasycznej na Uniwersytecie lwowskim.

Ogłosił drukiem:

I. W języku polskim:

1) O cenzurze Apiusza Klaudyusza Ślepego r. 312—308 przed nar. Chr. P. (Sprawozdanie Dyrekcyi c. k. gimn. św. Anny w Krakowie za r. 1874). 2) O filozofii L. Anneusza Seneki (Rozpr. Wyd. filolog. Akad. Um. w Krakowie T. III). 3) O różnicy, która zachodziła w złotym wieku literatury rzymskiej, między językiem łacińskim gminnym a poprawnym czyli klasycznym; część I i II (Rozp. Wyd. filol. Akad. Um. w Krakowie T. VII i IX). 4) O Pawle z Krosna i Janie z Wiślicy (Rozpr. Wyd. filol. Akad. Um. w Krakowie). 5) Ennianiści. Kwartalnik histor. Lwów 1891. 6) Autentyczność dzieł Tacyta wobec najnowszej krytyki (Kwartalnik hist. Lwów 1890). 7) Spór o zasadę wyboru trybu w zdaniach łacińskich, rozpoczynających się konjunkcją „cum“ (Muzeum, Lwów 1892). 8) Rzyzyusz. Jego żywot i pisma. (Rozpr. Wyd. filol. Akad. Um. w Krakowie, t. XXVII). 9) Kwestya języków klasycznych w szkołach średnich (Biblioteka warszawska 1901). 10) Liczne recenzje rozpraw filologicznych i naukowych tudzież sprawozdania z tychże w „Kwartalniku histor.“, w „Muzeum“ i „Eos“.

II. W języku niemieckim:

1) Der altlateinische und oskische Diphthong ou. (Zeitschrift für d. oesterr. Gymn., 1879). 2) Über die Geltung des Schriftzeichens UO und des mit einem consonantischen U schliessenden Schriftzeichens OU in der Sprache der gebildeten Römer seit der Zeit des Erlasses über die Bakchanalien vom J. 186 v. Chr. G. („Wiener Studien“, 1880).

Nadto liczne recenzje w pismach fachowych niemieckich.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, margr., Ambasador franc. w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.

Berlin.

J.E. Leonard Piętak, Dr. praw., c. k. Minister, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego, tudzież austr. prawa handlow. i wekslowego Uniwersyt. lwowskiego, b. Prezes c. k. rządowej Komisji egzam. oddziału prawno-historycznego i Człon. tejże w oddziale sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Poseł do Rady Państwa i Sejmu krajowego z miasta Lwowa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.

Wiedeń, I., Grillparzerstrasse 14.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Radca szkolny, Kawaler Ord. Franciszka Józefa, Prof. c. k. wyższego gimnazyum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany dnia 15 listopada 1884.

Lwów, ulica Pełczyńska 1.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazyum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordynacyi Zamoyskiej. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Warszawa, ul. Żabia 4.

Władysław Ochenkowski, Dr. fil., Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwersyt. lwowskiego, b. Prof. Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ul. Słowackiego 18.

III. W języku łacińskim:

1. Poema de Aetna monte Vergilio auctori potissimum esse tribuendum (Rozpraw. Wydz. filol. Akad. Um w Krakowie, t. X). 2) Livianum (w zbiorze rozpraw p. t. Analecta graeco-latina philologis Vindobonae congregatis obtulerunt collegae Cracovienses et Leopolitani, Cracoviae 1893) 3) De Cn. Naevii poetae patria atque iuris condicione (Eos, 1894). 4) De Liviani carminis in Junonem reginam memoria (Eos, 1894).

IV. Wydawnictwa:

1) Pauli Crosnensis Rutheni Joannisque Visliciensis carmina recensuit, praefatione, utriusque poetae vita atque indice instruxit. (Nakładem Akad. Umiej. w Krakowie, 1887). 2) Petri Royzii Maureri Alcagnicensis carmina ex libris et typis excusis et manu scriptis edidit, commentariis indicibusque rerum memorabilium instruxit. Pars I et II. Cracoviae 1900.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. statystyki, nauki administracji i austriackiego prawa administr. Uniw. lwowskiego, Członek Wydziału krajowego i Zastępca Marszałka kraj. w Wydziale, Członek c. k. rządowej Komisji egzamin. oddziału nauk politycznych, Wiceprezes tejże Komisji w oddziale prawnohistorycznym, Członek-korespondent c. k. centralnej Komisji statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Towarz. gospodar., Członek austr. Rady kolejowej, Członek austriac. Rady rolniczej i Rady urzędu statystyki pracy, Członek krajowej Komisji rolniczej, Członek Rady wykonawczej „Macierzy Polskiej“, Poseł na Sejm kraj. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mochnackiego 23.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., Profesor, starszy bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Halle, Blumenthalstrasse 29.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Członek Towarz. archeologicznego w Moskwie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Paryż, Rue de Rivoli, 212.

Antoni Prochaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893 r.

Lwów, ulica Teatyńska 11.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 9 maja 1894.

Lwów, ulica Zyblikiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Członek rzeczywisty Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894).

Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, 1 r. fil., Magister prawa i administracji, Redaktor wydawnictwa Biblioteki Ord. Kasińskich. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5.

Michał Hruszewski, Magister historii ruskiej, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersyt. lwowskiego, Prezes Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor

sekcji historycznej tegoż, Członek czynny lub honorowy kilku stowarzyszeń naukowych. Wybrany dnia 3 maja 1895.

Lwów, Zofiówka, willa własna.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apostol. Mości, c. k. Namiestnik Galicji, Prezydent c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu i c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państw., Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 3 maja 1895.

Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwer. Jagiellońskiego, Członek korespon. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Poseł do Rady Państwa i na Sejm krajowy. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Kraków, ulica Krupnicza 13.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony, c. k. emerytow. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Lwów, ulica Ossolińskich 3, parter.

Ernest Till, Dr. praw, p. z. Prof. austriackiego prawa cywilnego na Uniwer. lwowskim, Redaktor „Przeglądu prawa i administr.“. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Pańska 4

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Prof. p. z. historii powszechnej na Uniw. lwowskim, b. Dziekan, Dyrektor Seminarium historycz. dla historii powszechnej, Członek c. k. Komisji egzaminac. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, b. Docent Uniw. Jagiell. w Krakowie, Członek-korespon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Profesor p. z. historii austriackiej na Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, Członek-korespondent Muzeum Narodowego w Rapperswyłu, Przewodniczący Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, c. k. Konserwator sekcji II i członek Kollegium rzeczoznawców dla literatury. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ulica św. Mikołaja 9.

Iwan Andrzejewicz Linniczenko, Dr. filozof., Radca stanu, Profesor zw. historii rosyj. na Uniwersytecie w Odessie, Członek ces. Towarzystwa archeologicznego, Tow. historycznego, Tow. miłośników przyrodoznawstwa i antropologii i Tow. miłośników ruskiej literatury w Moskwie, Członek ces. Towarzystwa historii i starożytności i Tow. historyczno-filolog. w Odessie, oraz Członek wielu innych Towarzystw naukowych. Wybrany dnia 17 maja 1900¹⁾.

Odessa, Uniwersytet.

---

¹⁾ Iwan Andrzejewicz Linniczenko urodził się w Kijowie w r. 1857. Studya gimnazyalne i uniwersyteckie odbył w Kijowie. W r. 1884 otrzymał stopień magistra ruskiej historii w petersburskim Uniwersytecie, a od r. 1884—1888 wykładał jako docent prywatny na Uniwersytecie w Odessie a później w Moskwie. W r. 1894 otrzymał na Uniwersytecie kijowskim tytuł doktora, a w r. 1896 został mianowany zwyczajnym profesorem na Uniwersytecie w Odessie, gdzie też pozostaje.

Ogłosił drukiem:

I. Z zakresu historii:

1) Wiecze w Kijewskiej obłasti. (Kijewskija Uniwersitetskija Izwiestija 1881 hoda i otdielno). 2) Wzaimnyja odnoszenija Rusi i Polski do połowiny XIV w. (ibid. 1884 hoda i otdielno). 3) Ruskaja istoriczeskaja nauka i archeologiczeskije sjezdy. (Odesskij Wiestnik 15 awgusta 1884). 4) Sowremennoje sostojanie woprosa ob obsojatelstwach kreszczenija Rusi. (Trudy Kijewskoj Duchownoj Akademiji, 1886, nr. 12). 5) Archiwy w Galiciji. (Kijewskaja Starina, 1888, awgust-oktiabr). 6) Naucznoje znaczenije zapadno-ruskoj istoriji. (Kijewskaja Starina, 1889, I). 7) W kakom godu wpierwyje pojaviliś puszki na Rusi, ibid. 1890, I. 8) Bracznije razwody w drevniej Polscie i jugo-zapadnoj Rusi. (Juridiczeskij Wiestnik, 1890, 12). 9) Kričiczeskij obzor sowremennoj literatury po istoriji Galickoj Rusi. (Žurnal Minist. Narodn. Proswieszczenija, 1891, nr. 5, 6, 7). 10) Juridiczeskija formy szlachetskago zemlewdadienija i sud'by drevnie-russkago bojarstwa w jugo-zapadnoj Rusi XIV—XV wieka. (Juridiczeskij Wiestnik, 1892, 8). 11) Czerty iz istoriji sošłowij w jugo-zapadnoj (Galickoj) Rusi XIV—XV w. Moskwa, 1894 (w 20 tomie Zapisk Moskowskago Uniwersiteta i otdielno). 12) Nowo-otkrytoje swidietelstwo wremeni wel. kniazia Izjasława Jarosławicza. (Archeologiczeskija Izwiestija, 1899, nr. 11). 13) Obszcze-twiennaja rol Armjan w proszłom jugo-zapadnoj Rusi. (Czteniija obszcz. Lietopisca Nestora, kn. 8. (pierewiedeno na armjanskij jazyk w Moskwie i Tiflisie). 14) Zapiś XV w. (Archeologicz. Izwiestija, 1895, 12). 15) Zamieczanie na socz. Reżabka o Juriji II, posledniem kniazie Marorossiji. (Zap. Akademiji Nauk 1902).

Jaromir Čelakovský, Dr. praw, Profesor p. z. prawa czeskiego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek zwyczaj. Król. Towarzystwa nauk czeskiego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Dyrektor Archiwum król. głów. m. Pragi, Poseł na Sejm Królestwa czeskiego, Doctor honoris causa Uniwersytetu w Petersburgu, Członek-koresp. Instytutu francuskiego (Académie des sciences morales et politiques) w Paryżu, Członek krajowej Komisji historycznej, Członek zwyczaj. c. k. Rady archiwalnej we Wiedniu, c. k. Konserwator, Obywatel honor. kilku miast etc. Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.

Praga, Kralovská ul. 580.

II. Z zakresu archeologii.

1) *Sowremennaja Kurganomanija*. (Gazeta Gatsuka, 1889, nr. 33-34). 2) *Archeologiczeskija raskopki w Poltawskoj gubernii*, ibid. 1889, nr. 50. 3) *Archeologiczeskija nowinki na Kijewskoj Archeologiczeskiej wystawkie*. (Protokoł 309 Zasedanija Odessk. Obszcz. Ist. i Drewn.). 4) *Otczet o raskopkach*, ibid. 5) *Archeologija na XI Archeologicz. Sjezdzie*. (Zapiski Odessk. Istoriko-Filologicz. Obszcz.). 6) *Sosudy so znakami iz nachodok na płoszczadkach Tripolskiej kultury*. (Zapiski Odessk. Obszcz. Istoriji i Drewn. 1901). 7) *Nachodka ornamentirowannyh kostej mamonta*, ibid.

III. Z zakresu literatury.

1) *Kraledworskaja rukopis i Joakimowskaja lietopis*. (Żurnal Min. Nar. Prosw.). 2) *Nowyje materialy dla biografiji Gogola*. (Russkaja mysl 1896, I). 3) *Żizniennaja drama Puszkina*. (Puszkinskie dni w Odessie, 1900). 4) *Alfred de Musset i poezija ljubwi*. (Odessk. Nowosti, 1900, i oddzielno). 5) *M. P. Pogodin*. Zapiski Odessk. Ist. Filol. Obszcz., 1901. 6) *Bielskij w borbie sławianofilow s zapadnikami*, Odessa 1901. 7) *Duszewnaja drama Gogola*, Odessa 1902. 8) *Biografija A. S. Pietruszewicza, Nekrołogi i obzor uczenoj diejatelnosti prof. A. A. Kotlarewskiego, Romualda Hube, Kopernicka o.*

Oprócz tego szereg recenzji i różnych artykułów: w *Kijewskiej Starinie*, *Russkiej Starinie*, *Istoriczeskom Wiestnikie*, *Russkiej Mysli*, *Żurnale Ministerstwa Narodnaho Proswieszczenia*, *Etnograficzeskom Obozrieniji*, *Bibliografie*, *Artistie*, *Siewernom Wiestnikie*, *Archeologiczeskich Izwiestijach*, *Kwartalniki historyczny*, *Šwëtozor*, *Russkich Wiedomostjach*, *Kijewlaninie*, *Odesskom Listkie*, *Odesskich Nowostjach*, *Odesskom Wiestnikie*, *Zarie* i dr.

W 1895—6 h. wydawał w Moskowskom Archeologiczeskom Obszczestwie pismo „Archeologiczeskija Izwiestija“.

¹⁾ Jaromir Čelakovský urodził się w r. 1846 we Wrocławiu. Studya gimnazyalne i uniwersyteckie, na Wydziale prawnym, odbył w Pradze, gdzie też w r. 1871 uzyskał stopień doktora. Wkrótce

potem zostal adjunktem w Archiwum miejskiem, a potem (1883) docentem historyi prawa czeskiego, a w r. 1886 profesorem zwyczajnym tegoż przedmiotu. W r. 1878 wszedl do Sejmu król. czeskiego, a w latach 1879—1881 byl poslem do Rady Państwa. Od 1890 jest czlonkiem czeskiej Akademii Umiejętności:

Oglosil drukiem: 1) Postavení vyslaných král. měst na sněmích Českých. V Praze 1869. 2) Ze starých památek soudních (Právník 1870 i 1871). 3) Z let probuzení. Tři knihy. V Praze 1872. 4) Návrat emigrace České r. 1631 (Osvěta 1872 i 1873). 5) Zákony a mařizení u věcech obecného a pokračovacího školství. V Praze I. vyd. 1873, II. vydání 1878 a III. vyd. 1886. 6) Zákony a nařizení ve věcech obecní a okresní samosprávy. V Praze II. díly 1874. 7) Výzkum v archívech země České (Památky archaeolog. 1876 a 1877). 8) Úřad podkomořský v Čechách. V Praze 1878. 9) O vzniku patrimoniálního soudnictví na statech zádušních v Čechách. V Praze 1878. 10) O soudní právomocnosti panovníka a jeho úředníkův nad řířkevními korporacemi a královskými městy v Čechách (Právník 1878 a 1879). 11) Obnovování rad v královských městech v Čechách (Časopis Č. Musea 1879). 12) O právních rukopisech města Litoměřic (Čas. Č. Musea 1879). 13) Příspěvky k životopisu mistra Brikeiho z Lieska (Č. Č. M. 1880). 14) Reorganisace zemské školní rady pro království České. V Praze 1880. 15) Reorganisation des Landeschulrathes für das Königreich Böhmen. Ein Beitrag zur Lösung der Nationalitätenfrage in Böhmen. Prag 1880. 16) O právech městských mistra Brikeiho z Lieska a o poměru jich k starším sbírkám právním. V Praze 1881. 17) Traktát podkomořního Vaňka Valečovského proti panování kněžskému. V Praze 1881. 18) Právo odúmrtné k zpupným statkům v Čechách. V Praze 1882. 19) Das Heimfallsrecht zu dem freivererblichen Vermögen in Böhmen. Prag 1882. 20) Právo obce Pražské k řece Vltavě. V Praze 1882. 21) O právních rukopisech města Brna. V Praze 1882. 22) Sbířka pramenů práva městského království Českého (Corpus juris municipalis regni Bohemiae) I. díl Privilegia měst Pražských. V Praze 1886. II. díl. Privilegia královských měst venkovských v království Českém z let 1225 až 1419. V Praze 1895. 23) Registra soudu komorního z let 1471—1519 v Archívu Českém díly VII—XIII a XIX. V Praze 1887—1901. 24) Nová kapitola díla Všehrdova ve Sborníku dějepisných prací na počest V. V. Tomka. V Praze 1888. 25) Výpisy z register kanceláře hrabat Kladských od r. 1472—1505 v Archívu Českém d. VIII a IX. V Praze 1888 a 1889. 26) O domácích a cizích registrech, zvláště o registrech České a jiných rakouských dvorských kanceláří (De vernaculis et extraneis registris, praecipue de his, quae ad Boemicam et alias austriacas aulicas cancelarias pertinent). V Praze 1890. 27) Povšechné České dějiny právní I. vydání. V Praze 1892; II. vyd. V Praze 1900. 28) O deskách krajských a zemských v zemích Českých. V Praze 1893. 29) Soud komorní za krále Vladislava.

Wiktor Czermak, Dr. filozofii, Profesor p. u. historii powszechnej i austriackiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w szkołach gimnazjalnych i realnych. Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.

Kraków, ulica Graniczna 7.

V Prace 1895. 30) Nástin dějin Českého práva horního. V Prace 1896. 31) Cheb a Chebsko. V Prace 1897. 32) Příspěvky k dějinám židů v době Jagelloňské. V Prace 1898. 33) Mistr Jan z Gelnhausenu a staré městské knihy Jihlavské (V Čas. Č. Musea 1898). 34) Ze starších dějin kláštera Sedlečského. V Prace 1900. 35) Novější literatura o dějinách horního práva, zvláště o zemích Českých (V Sborníku věd právních a státních 1901). 36) O významu mistra Viktorina ze Všehrd v kulturních a právních dějinách českých.

Kromě toho řada menších pojednání, článků a kritik v časopisech: Právník. Sborník věd právních a státních, Časopis Českého Musea, Osvěta, Památky archaeologické, rovněž v časopisech politických a belletristických, jakož i v aktech České akademie a král. České společnosti nauk.

¹⁾ Wiktor Czermak, urodzony dnia 10 sierpnia r. 1863 w Janowie w Galicyi, gimnazyum skończył i studia uniwersyteckie we Lwowie, stopień doktora filozofii otrzymał w roku 1887 w Uniwersytecie Jagiellońskim. W ciągu następnego czterolecia kształcił się i pracował w archiwach w Berlinie, Rzymie i Wenecyi. Po powrocie do kraju, osiadłszy w Krakowie, od r. 1891 spełniał obowiązki zarządzającego biblioteką Seminarium historycznego U. J. i w r. 1897 został asystentem tegoż seminarium, w r. 1895 habilitował się z historii powszechnej, w r. 1899 został nadzwyczajnym profesorem historii powszechnej, w r. 1900 nadzwyczajnym profesorem historii austriackiej na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Wydał drukiem następujące większe prace: 1) Sprawa Lubomirskiego w r. 1664. Warszawa 1886. 2) Szczęśliwy Rok. Dzieje wojny moskiewsko-polskiej z r. 1660, część I—III. („Przegląd Polski“ 1886/1887 i 1889). 3. Z czasów Jana Kazimierza, Studya historyczne. Lwów 1893. 4) Plany wojny tureckiej Władysława IV. Kraków 1895. 5) Marya Kazimiera Sobieska. Kraków 1899. 6) Uniwersytet Jagielloński w czterech ostatnich wiekach. Kraków 1900. 7) Studya historyczne (Serya druga). Kraków 1901.

Dalej ogłosił wiele pomniejszych prac historycznych, nie objętych wymienionymi wyżej dwoma tomami Studyów historycznych, z których ważniejsze:

1. Przeprowadzenie Czarnieckiego na wyspę Alsen. Lwów 1885. 2) Polska, Francja i Szwecja w XVII i XVIII wieku (Przewodnik nauk i liter. 1887). 3) Nowy pamiętnik do czasów Sobieskiego (Tamże).

Stanisław Krzyżanowski, Dr. praw i filozofii, Profesor p. n. nauk pomocniczych historycznych i historii średniowiecznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Dyrektor archiwum aktów dawnych m. Krakowa, Paleograf-archiwista Stolicy Św., Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu i c. k. Komisji centralnej dla badania i zachowania zabytków sztuki i pomników historycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa miłośników historii i zabytków Krakowa, Sekretarz Grona Konserwatorów Galicyi Zachodniej.

Kraków, ulica Wielopole 11.

4) Marya Leszczyńska w świetle własnej korespondencji (Tamże). 5) Nieznana satyra polska z XVII wieku (Tamże, 1888). 6) Francya i Polska w XVII i XVIII wieku (Kwartal. histor. 1889). 7) Jakób Górski i jego „Rada Pańska“ (Bibl. warsz. 1892), jakoteż kilkadziesiąt recenzyj, referatów, artykułów okolicznościowych i t. p., w czasopismach: Kwartalnik historyczny, Biblioteka warszawska, Przewodnik naukowy i literacki, Tygodnik ilustrowany, Biesiada literacka, Kraj, Gazeta lwowska, Niedziela i t. d. Napisał nadto sześć dziełek popularnych, których część wydała „Macierz Polska“ we Lwowie.

Wydawał wreszcie źródła historyczne w publikacjach Akademii Umiej. krak., jako też:

1) Bellum Polono-Moschicum ad Czudnow a. 1660 expeditum. Kraków 1892. 2) Stanisłai Temberski Annales 1647—1656 (Script. rer. Polon., t. XVI). Kraków 1897. 3) J. L. Decii De Sigismundi regis temporibus liber. Kraków 1901. 4) M. Cromeri Polonia. Kraków 1901.

¹⁾ Stanisław Krzyżanowski urodził się w r. 1865 w Kętach, gimnazjum skończył w Nowym Sączu, a studia uniwersyteckie odbywał w Krakowie, Wiedniu i w Szkole watykańskiej paleograficznej w Rzymie. Po odbyciu podróży naukowych habilitował się w r. 1890 jako docent nauk pomocniczych historycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim i równocześnie objął kierownictwo archiwum aktów dawnych m. Krakowa. W r. 1898 mianowany został nadzwyczajnym profesorem nauk pomocniczych historycznych i historii średniowiecznej.

Ogłosił drukiem: 1) Andrzej Ciesielski. Studium z literatury politycznej XVI wieku. 1886. 2) Początki Wołoszczyzny. 1889. 3) Dyplomy Bolesława Wstydliwego dla Katedry krakowskiej. 1890. 4) Dyplomy i kancelarya Przemysława II. 1890. 5) Początki dyplomatyki polskiej. 1892. 6) Z powodu nowej pracy o Monarchii Dantego. 1893. 7) Kwestya czeska w świetle historii. 1894. 8) Morsztynowie w XV wieku. 1898. 9) O sejmikowaniu mieszczaństwa krakowskiego.

Karol Potkański, Dr. filozofii, Profesor p. n. historii powszechnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.
Kraków, ulica Straszewskiego 22.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.
Kraków.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, c. k. Rada Dworu, Profesor p. z. anatomii i b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austrii, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego

---

1899. 10) Najstarsze karty metryki uniwersyteckiej. 1900. 11) Poselstwo Kazimierza Wielkiego do Awinionu i pierwsze uniwersyteckie przywileje. 1900.

Wydął Rocznik Filarecki w r. 1886. „Regestr wydatków na naprawę zamku krakowskiego w r. 1461“. (Spraw. Kom. hist. sztuki), pięć tomów Rocznika Krakowskiego w latach 1898—1902 i w r. 1900 (wspólnie z Prof. Sokołowskim) Tekę Grona Konserwatorów Galicji Zachodniej. Nadto referaty na zjazdy historyczne, artykuły, komunikaty i recenzje.

¹⁾ Karol Potkański urodził się w 1862 roku w Prędocinku w Królestwie Polskim. Uczęszczał do szkół i na uniwersytet w Krakowie. W latach 1887 i 1890 odbywał podróże naukowe do Lipska i Paryża. W 1901 r. mianowany profesorem nadzwyczajnym historii powszechnej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Ogłosił drukiem: 1) Zapiski herbowe z dawnych ksiąg ziemskich radomskich i piotrkowskich. 1885. 2) Włodycze rycerstwo i zagrodowa szlachta w województwie krakowskim w XV i XVII wieku. 1888. 3) O pierwotnem osadnictwie w Polsce (w Sprawozd. Akad. Umiej. w Krakowie). 1889. 4) Naukowa działalność Lotara Darguna. 1893. 5) Postrzyżyny u Słowian i Germanów. 1895. 6) Kraków przed Piastami. 1897. 7) Lachowie i Lechici. 1897. 8) Walka o Poznań (1306—1312). 1899. 9) Zdrada Wincentego z Szamotuł. 1899. 10) Jeszcze o Piaście (Kwartal. hist.) 1900. 11) Daty zjazdów koszyckich, 1900. 12) Granice biskupstwa krakowskiego. 1900. 13) Sprawa restytucji (Rok 1374—1381). 1900. 14) Jeszcze sprawa restytucji. 1901. 15) Opactwo na Łęczyckim grodzie. 1901. 16) O pochodzeniu Słowian (Kwartal. histor. 1902).

i Tow. ratunkowego w Wiedniu, b. Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1888.

Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu, Członek Polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany dnia 31 października 1891.
Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor zoologii Uniw. Jagiell., b. dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.

Kraków, ulica Wielopole 6.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historii nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Czernichów, pod Krakowem.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych” i „Wiadomości matematycznych”, Współwydawca „Dzieł i rozpraw matematyczno-fizycznych”, Członek zagraniczny królewsko-czeskiego Towarzystwa nauk w Pradze, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Stowarzyszenia matematyków, Członek petersburskiego Tow. matematycznego, Członek Towarzystwa matematycznego francuskiego, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukseli, Instytutu: „Comité permanent des Congrès internationaux d'Actuaires”, i t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Bielowskiego 4.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Profesor Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Karmelicka 40.

Władysław Kuleżyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Towarzyst. entomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapałowicz, Dr. praw, c. k. Major audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Wiedeń, VIII., Langegasse 42.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Petersburg, Nadieždinskaja 11.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radaea Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Petersburg, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, Profesor „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kawaleń orderu „mérite agricole“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Wiedeń, IX., Hausenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Przewodniczący drudgej rolniczej Komisy egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Towarzystwa geologicznego w Berlinie, Towarzystwa Soc. belge de géol. et hydr. w Brukseli, Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie i Towarzystwa geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Jabłonowskich 20.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. z. meteorologii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Kraków, ulica Biskupia 8.

Leon Marchlewski, Dr. filozofii, Inspektor starszy państwowego Zakładu dla badania środków spożywczych w Krakowie, Docent chemii w Uniwersytecie Jagiell. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Dębniki 15.

Karol Władysław Rothert, Dr. filozofii, Profesor zw. botaniki i Dyrektor oddziału fizyologicznego Instytutu botanicznego na Uniwersytecie w Odessie. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Odessa, Uniwersytet.

Józef Książ Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ulica Długosza 11a.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor seminarium matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Kraków, Straszewskiego 6.

Maryan Raciborski, Dr. filozofii, Profesor botaniki w Akademii rolniczej w Dublinach. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Dublany pod Lwowem.

Henryk Hoyer (jun.), Dr. medycyny, Profesor p. n. anatomii porównawczej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 13 maja 1902¹⁾.

Kraków, ulica Basztowa 27.

---

¹⁾ Henryk Hoyer ur. w r. 1864 w Warszawie. Gimnazjum ukończył w Bydgoszczy. W r. 1886 udaje się do Wrocławia, zapisując się na wydział medyczny. Dalsze studia odbywał w Strasburgu

†

ZMARLI:

Izydor Szaraniewicz, Członek czynny krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1872; zmarł we Lwowie 3 grudnia 1901 r.

Marceli Nencki, Członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1884, zmarł w Petersburgu 14 października 1901.

Poczet Członków nadzwyczajnych:

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof.

i Berlinie. W roku 1892 złożył egzamin państwowy medyczny i doktorski w Strasburgu. Następnie spełniał przez rok obowiązki asystenta przy katedrze anatomii opisowej w Würzburgu i był przez 1½ roku w tym samym charakterze w Strasburgu. W r. 1894 powołany został jako profesor nadzwyczajny anatomii porównawczej do Krakowa.

Ogłosił drukiem: 1) Beitrag zur Kenntnis der Lymphdrüsen. Arch. mikr. Anat. B. 34, 1889. 2) Über den feineren Bau der Milz von Fischen, Amphibien, Reptilien und Vögel. Inaug. Diss. Strassburg, 1892. 3) Über den Bau der Milz. Morph. Arb. B. 3. 1893. 4) Über die Anwendung des Formaldehyds in der mikroskopischen Technik. Verh. Anat. Ges. Strassburg 1894. 5) Beitrag zur Anthropologie der Nase. Morph. Arb. B. 4, 1894. 6) O zadaniach i podstawach anatomii porównawczej. Wykład wstępny. Wszechświat. Warszawa 1895. 7) O zachowaniu się jąder podczas konjugacji wymoczka Colpidium colpoda St. Bull. intern. Ac. Sc. Crac. 1899. 8) Über das Verhalten der Kerne bei der Conjugation des Infusors Colpidium colpoda St. Arch. mikr. Anat. B. 54, 1899. 9) O budowie i podziale komórek mięśnia sercowego. Bull. intern. Ac. Sc. Crac. 1899. 10) Przyczynok do morfologii serca ryb. Bull. intern. Ac. Sc. Crac. 1900. 11) Zur Histologie der capillaren Venen in der Milz. Anal. Anz. B. 17, 1900. 12) Układ naczyń krwonośnych i chłonnych, grudki i węzły limfatyczne, śledziona, grasica, kłębek szyjny, gruczoł tarczowy. Podręcznik histologii. Warszawa 1901. 13) O budowie skóry pławikonika (Hippocampus). Bull. Ac. Sc. Crac. 1901. 14) O ciągłości włókienek kurczliwych w komórkach mięśnia sercowego. Bull. Ac. Sc. Crac. 1901. 15) Injektion der Blut- und Lymphgefäße. Encyklopädie der mikroskopischen Technik. 1902.

p. z. pediatrii, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniwers. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie. Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1900/1901.

Kraków, Podwale 10.

Władysław Ściborowski, Dr. medycyny i chirurgii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisji balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie i Tow. lekarzy podolskich w Kamieńcu, b. Prezes i Członek honorowy Towarzystwa Dobroczyńności w Krakowie, długoletni lekarz zakładowy w Szczawnicy.

Kraków, ulica Zielona 20.

Aleksander Stopczański, Dr. med., Prof. p. z. chemii lekarskiej zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Członek koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.

Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.

WYKAZ STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na wydziale filologicznym.

I. Komisja historii sztuki.

Przewodniczący:

Maryan Sokołowski ¹⁾.

Sekretarz:

Jerzy Kieszkowski.

Członkowie:

Jan Bożoz Antoniewicz (Lwów)	Wojciech hr. Dzieduszycki (Je- zupol, Galicya)
Oswald Balzer (Lwów)	Józef Dziekoński (Warszawa)
Władysław Bartynowski	Herman Ehrenberg (Królewiec)
Zygmunt Batowski (Lwów)	Walery Eljasz
Matias Berson (Warszawa)	Wacław Fiederowicz (Witebsk)
Piotr Bieńkowski	Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)	Ludwik Finkel (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)	Konstanty Górski
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)	Ludwik Fournier (Lyon)
Stanisław Cercha	Zygmunt Hendel
Adam Chmiel	Aleksander Janowski (Warszawa)
Wilhelm Creizenach	Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska)
Ks. Stanisław Chodyński (Wło- cławek)	Antoni Karbowiak
Aleksander Czołowski (Lwów)	Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)	Jerzy Kieszkowski
Włodzimierz Demetrykiewicz	Zbigniew Kniaziołucki

¹⁾ Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

Feliks Kopera	Władysław Rebczyński (Lwów)
Tadeusz bar. Konopka	Witold Rubczyński (Rawa ruska)
Stanisław Krzyżanowski	Stanisław Smolka
Ks. Ferdynand J. Lehner (Praga)	Maryan Sokołowski
Leonard Lepszy	Tadeusz Stryjeński
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)	Emanuel Świeykowski (Tokarówka, gub. Kijowska)
Władysław Łoziński (Lwów)	Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)
Gustaw bar. Mannteuffel (Ryga)	Stanisław Tomkowicz
Kazimierz Mokłowski (Lwów)	Floryan Trawiński (Paryż)
Józef Muczkowski	Bolesław Ulanowski
Jerzy hr. Mycielski	Maryan Wawrzoniecki (Warszawa)
Sławomir Odrzywolski	Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)
Julian Pagaczewski	Konst. Wojciechowski (Warszawa)
Fryderyk Papée (Lwów)	Stanisław Wyspiański
Edward Pawłowicz (Lwów)	Józef Zieliński (Łążyn)
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)	Teodor Ziemięcki
Franciszek Piekosiński	Jan Zubrzycki
Karol Potkański	
Antoni Prochaska (Lwów)	
Władysł. Przybysławski (Uniż, p. Czernelice)	

Członkowie lwowscy Komisji historii sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

II. Komisja językowa.

Przewodniczący :

Józef Tretiak

Zastępca przewodniczącego :

Kazimierz Morawski

Sekretarz :

Jan Rozwadowski

Członkowie :

Samuel Adalberg (Berlin)

Karol Appel (Warszawa)

Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)

Eryk Berneker (Praga)	Kazimierz Morawski
Gerson Blatt (Lwów)	Ernest Muka (Freiberg)
Wilhelm Bruchnalski (Lwów)	Władysław Nehring (Wrocław)
Aleksander Brückner (Berlin)	Kazimierz Nitsch
Stanisław Ciszewski (Warszawa)	Piotr Parylak
Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)	Zygmunt Paulisz
Stanisław Dobrzycki (Fryburg szwajcarski)	Holger Pedersen (Kopenhaga)
Bolesław Erzepki (Poznań)	Aleksander Petrow (Wierchnio- oziernoje)
Karol Estreicher	Franciszek Piekosiński
Michał Janik (Cieszyn)	Roman Pilat (Lwów)
Antoni Kalina (Lwów)	Wiktor Porzeziński (Moskwa)
Jan Karłowicz (Warszawa)	Karol Potkański
Maksymilian Kawczyński	Stanisław Ptaszycki (Peters- burg)
Ks. Romuald Koppens (Chyrów)	Stefan Ramułt (Lwów)
Władysław Kosiński	Józef Rostański
Franciszek Krček (Lwów)	Jan Rozwadowski
Antoni Kryński (Warszawa)	Stan. Roźniecki (Petersburg)
Jan Leciejewski (Lwów)	Józef Tretiak
Hieronim Łopaciński (Lublin)	Bolesław Ulanowski
Jan Łoś (Petersburg)	Jan Werchratski (Lwów)
Antoni Małecki (Lwów)	Roman Zawiliński
Józef Mikkola (Helsingfors)	
Adam Miodoński	

III. Komisya do badań
w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski

Sekretarz:

Jan Czubek

Członkowie:

Józef Bieliński (Warszawa)	Wilhelm Bruchnalski (Lwów)
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)	Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Michał Bobrzyński	Bronisł. Chlebowski (Warszawa)

Ks. Władysław Chotkowski	Antoni Kurpiel
Ignacy Chrzanowski (Warszawa)	Jan Leniek (Tarnów)
Wilhelm Creizenach	Leonard Lepszy
Bronisław Czarnik (Lwów)	Franciszek Majchrowicz (Droho- bycz)
Wiktor Czermak	Antoni Mazanowski (Podgórze)
Jan Czubek	Mikołaj Mazanowski
Antoni Danysz (Lwów)	Kazimierz Morawski
Samuel Dickstein (Warszawa)	Jerzy hr. Mycielski
Maryan Dubiecki	Ks. Stefan Pawlicki
Bolesław Erzepki (Poznań)	Karol Petelenz (Stryj)
Karol Estreicher	Roman Pleniewicz (Warszawa)
Ludomił German (Lwów)	Karol Potkański
Konstanty Górski	Michał Rolle (Lwów)
Tadeusz Grabowski	Józef Rostański
Bronisław Gubrynowicz (Lwów)	Stanisław Siedlecki
Korneli Heck (Lwów)	Stanisław Smolka
Józef Kallenbach (Warszawa)	August Sokołowski
Antoni Karbowski	Maryan Sokołowski
Franciszek Karliński	Stanisław hr. Tarnowski
Maksymilian Kawczyński	Stanisław Tomkowicz
Ks. Władysław Knapiński	Józef Tretiak
Zbigniew Kniaziołucki	Bolesław Ulanowski
Feliks Koneczny	Stanisław Windakiewicz
Feliks Kopera	Wincenty Zakrzewski
Józef Korzeniowski (Lwów)	Roman Zawiliński
Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)	Maryan Zdziechowski
Leon Kulczyński	

B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący:

Michał Bobrzyński

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Smolka

Dyrektor zbiorów i wydawnictw:

Wincenty Zakrzewski

Sekretarz:

Wiktor Czermak

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Ludwik Grossé (Wielkie, poczta Kurów, Król. Polskie)
Oswald Balzer (Lwów)	Alfred Halban (Czerniowce)
Michał Bobrzyński	Waleryan Heck
Ferdynand Bostel (Wiedeń)	Aleksander Hirschberg (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)	Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Ks. Julian Bukowski	Franciszek Kluczycki
Zygmunt Celichowski (Kórnik)	Ks. Władysław Knapieński
Adam Chmiel	Zbigniew Kniaźołucki
Ks. Władysław Chotkowski	Feliks Koneczny
Michał Chyliński	Józef Korzeniowski (Lwów)
Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)	Aleksan. Kraushar (Warszawa)
Bronisław Czarnik (Lwów)	Stanisław Krzyżanowski
Wiktor Czermak	Ludwik Kubala (Lwów)
Aleksander Czołowski (Lwów)	Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)
Adam Darowski (Rzym)	Stanisław Kutrzeba
Bronisław Dembiński (Lwów)	Jan Leniek (Tarnów)
Hubert Ermisch (Drezno)	Ks. Jan Łukowski (Tarnów)
Karol Estreicher	Maurycy Maciszewski (Tarnopol)
Ks. Jan Fijałek (Lwów)	Antoni Małecki (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)	Kazimierz Morawski
Zygmunt Gloger (Jeźów)	Jerzy hr. Mycielski
Ks. Tadeusz Gromnicki	

Fryderyk Papée (Lwów)	Henryk Sawczyński (Lwów)
Alfred Parczewski (Kalisz)	Aleksander Semkowicz (Lwów)
Maksymilian Perlbach (Halle)	Stanisław Smolka
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)	August Sokołowski
Franciszek Piekosiński	Maryan Sokołowski
Roman Pilat (Lwów)	Alojzy Szarłowski
Karol Potkański	Stanisław hr. Tarnowski
Antoni Prochaska (Lwów)	Józef Tretiak
Stanisław Ptaszycki (Petersburg)	Bolesław Ulanowski
Kaz. Pułaski (Kamieniec l'olski)	Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Zygmunt Radziwiński (Siwki)	Stanisław Windakiewicz
R. Reicke (Królewiec)	Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Karol Reifenkugel (Czerniowce)	Wincenty Zakrzewski

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący:

Fryderyk Zoll

Sekretarz:

Bolesław Ulanowski

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Stanisław Krzyżanowski
Oswald Balzer (Lwów)	Kazimierz Laskowski (Lwów)
Michał Bobrzyński	Juliusz Leo
Tadeusz Bresiewicz	Julian Makarewicz
Józef Brzeziński	Józef Milewski
Leon Cyfrowicz	Julian Prus Morelowski
Włodzimierz Czerkawski	Franciszek Piekosiński
Maciej Czyszczan	Józef Rosenblatt
Stanisław Estreicher	Michał Roztworowski
Ksawery Fierich	Wincenty Tarłowski
Piotr Górski	Bolesław Ulanowski
Alfred Halban (Czerniowce)	Alojzy Winiarz (Lwów)
Leopold Jaworski	Stanisław Wróblewski
Franciszek Kasperek	Ignacy Zborowski
Edmund Krzymuski	Fryderyk Zoll
Adam Krzyżanowski	Fryderyk Zoll (jun.)

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisya fizyograficzna.

Przewodniczący:

Szczęśny Kreutz

Sekretarz:

Władysław Kulczyński

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)	Zygmunt Fischer
Ernest Bandrowski	Wilhelm Friedberg (Rzeszów)
Franciszek Bartonec (Siersza)	Tadeusz Garbowski
Andrzej Batycki (Stary Sambor)	Ks. Ant. Głodziński (Tarnopol)
Lud. Birkenmajer (Czernichów)	Emil Godlewski
Jan Blauth (Lwów)	Stanisław Goliński
Franciszek Błocki (Lwów)	Józef Grzybowski
Franciszek Błoński (Spiczyńce, p. Lipowiec, gub. kijowska)	Leon Guńkiewicz (Wadowice)
Józef Maryan Bocheński (Wiedeń)	Bronisław Gustawicz
Zygmunt Bośniacki (San Giuliano pod Pisą)	Roman Gutwiński
Julian hr. Brunicki (Podhorce)	Franciszek Hann (Bochnia)
Andrzej Bryk (Chyrów)	J. Hawryśiewicz (Ożydów, Galic.)
Józef Brzeziński	Ludwik Hildt (Warszawa)
Odo Bujwid	Leopold Jacobi (Pilzno)
Stanisł. Chełchowski (Chojnowo)	Edward Janczewski
Franciszek Chłapowski (Poznań)	Stefan Jentys
Andrzej Chramiec (Zakopane)	Franciszek Kamieński (Odessa)
Stanisław Chrząszczewski	Franciszek Karliński
Edward Claus (Żywiec)	Andrzej Kędzior (Lwów)
Napoleon Cybulski	Waleryan Klecki
Emil Dunikowski (Lwów)	Stan. Klemensiewicz (Lwów)
Henryk Dziedzicki (Warszawa)	Mikołaj Kobryn (Turka)
Czesław Dziekoński (Iwonicz)	Stan. Kontkiewicz (Dąbrowa)
Józef Dziędzielewicz (Lwów)	Michał Kornella (Jasło)
B. Eichler (Międzyrzec, guber. siedlecka)	Szczęśny Kreutz
	Władysław Kulczyński
	Wacław Łáska (Lwów)
	Lew Lemoch (Stryj)

- Henryk Lgocki (Częstochowa)
Władysław Lubomeński
Michał Łempicki (Sielce)
Jarosław Łomnicki (Kołomyja)
Maryan Łomnicki (Lwów)
Ks. Jan Markow (Smolnik ad
Baligród)
Wojciech Mączyński (Warszawa)
Władysław Montrésor (Kozin)
Edward Niezabitowski
Julian Niedźwiedzki (Lwów)
Leon Nowakowski (Czernichów)
Aleksander Nowicki
Fran. Nowosielski (Tarnów)
Karol Olszewski
Stanisław Olszewski (Lwów)
Józef Paczowski (Cherson)
Józef Mikułowski-Pomorski
(Dublany)
Stan. Przybyłowski (Krzyworów-
nia w Galicyi)
Maryan Raciborski (Dublany)
Bronisław Radziszewski (Lwów)
Antoni Rehman (Lwów)
Kazimierz Rogóyski (Chojnowo)
Józef Rostafiński
Maurycy Rudzki
Michał Rybiński
Władysław Satke (Tarnopol)
Fryderyk Schille (Rytro)
Władysław Ściborowski
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski
Tomasz Słomski (Lwów)
Stanisław Smreczyński (Tarnów)
- Jan Śnieżek
Zygmunt Sobolewski (Kołomyja)
Gustaw Steingraber
Stefan Stobiecki
Leon Syroczyński (Lwów)
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Stolcman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Buka-
reszt)
Franciszek Tomaszewski (Sam-
bor)
Jan Trejdosiewicz (Warszawa)
Józef Trzebiński
Władysław Tyniecki (Lwów)
Seweryn Udziela (Podgórze)
Wiktor Uhlig (Wiedeń)
Henryk Walter
Jan Werchratski (Lwów)
Antoni Wierzejski
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Józef Wyczyński (Truskawiec)
Józef Zaborski (Horodenka)
Józef Zagórski (Przemyśl)
Edmund Załęski (Trzykosy, p.
Klimontów, gub. radomska)
Hugo Zapałowicz (Wiedeń)
Stanisław Zaręczny (Wiedeń)
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonostarek).

Prace tej Komisji są rozdzielone na 5 sekcji pod kierunkiem;

1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, profesora

Kreutzta; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*, prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:

Napoleon Cybulski

Sekretarze:

Władysław Demetrykiewicz

Roman Zawiliński

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)	Julian Talko-Hryncewicz (Troickosawsk, Syb. wsch.)
Jan Biela (Drohobycz)	Jan Karłowicz (Warszawa)
Piotr Bieńkowski	Feliks Kopera
Gerson Blatt (Lwów)	Władysław Kosiński
Franciszek Bylicki	Kazimierz Kostanecki
Stanisław Ciszewski (Warszawa)	Władysław Kryże (Warszawa)
Napoleon Cybulski	Ludwik Krzywicki (Warszawa)
Adolf Černý (Hradec Kralowe)	Leonard Lepszy
Włodzimierz Demetrykiewicz	Erazm Majewski (Warszawa)
Tadeusz Dowgird (Pienborg, gub. Kowieńska)	Leonard Masing (Dorpat)
Władysław Dybowski (Niańków na Litwie)	Karol Mátýas (Tarnobrzeg)
Bolesław Erzepki (Poznań)	Ernest Muka (Freiberg w Saksonii)
Michał Federowski (Podol, gub. wileńska)	Czesław Neymann (Winnica)
Zygmunt Gloger (Jeżów)	Zyg. Noskowski (Warszawa)
Józef Grejnert (Częstochowa)	Wład. Olechnowicz (Lublin)
Michał Greim (Kamieniec Podolski)	Tadeusz Pilat (Lwów)
Iwan Franko (Lwów)	Bolesław Popowski (Winnica)
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)	Karol Potkański
Bronisław Gustawicz	Wład. Przybysławski (Uniż)
Henryk Hoyer	Zygmunt Radziwiński (Siwki)
	Jan Rozwadowski
	Józef Rostafiński
	Maurycy Rudzki
	Edward Rulikowski (Lachny)

Jerzy Sauerwein (Banteln w Hannoverze)	Seweryn Udziela (Podgórze)
Władysław Ściborowski	Piotr Umiński
Ludwik Stieda (Królewiec)	Zygmunt Wierzchowski (Sambor)
Jan Świętek	Zygmunt Wolski (Warszawa)
Włodzimierz Totmajer	Adam Zakrzewski (Warszawa)
Józef Tretiak	Roman Zawiliński
Maryan Udziela (Janów)	Čeněk Zibrť (Praga czeska)
	Mich I Żmigrodzki (Sucha)

III. Komisya bibliograficzna.

Przewodniczący :

Władysław Natanson

Zastępca Przewodniczącego :

Kazimierz Kostanecki

Sekretarz :

Tadeusz Estreicher

Członkowie :

Ernest Bandrowski	Józef Grzybowski
Adolf Beck (Lwów)	Władysław Heinrich
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)	Henryk Hoyer sen. (Warszawa)
Adam Bochenek	Henryk Hoyer jun.
Tadeusz Browicz	Maryan Jakowski (Warszawa)
Stanisław Chełchowski (Chojnowo przez Przasnysz)	Edward Janczewski
Franciszek Chłapowski (Poznań)	Wład. Janowski (Warszawa)
Stanisław Ciechanowski	Stefan Jentys
Napoleon Cybulski	Franciszek Karliński
Samuel Dickstein (Warszawa)	Stanisław Kępiński (Lwów)
Józef Eismond (Warszawa)	Leon Klecki
Tadeusz Estreicher	Waleryan Klecki
Jan Franke (Lwów)	Kazimierz Kostanecki
Emil Godlewski sen.	Szczęśny Kreutz
Emil Godlewski jun.	Feliks Kucharzewski (Warszawa)
Wład. Gosiewski (Warszawa)	Antoni Kuczyński (Warszawa)
	Władysław Kulczyński
	Wacław Láska (Lwów)

Leon Marchlewski	Bronisław Sawicki (Warszawa)
Józef Morozewicz (Warszawa)	Julian Schramm
Władysław Natanson	Michał Siedlecki
Julian Nowak	Wacław Sobierański (Lwów)
Karol Olszewski	Jan Sosnowski (Warszawa)
Bronisław Pawlewski (Lwów)	Władysław Szajnocha
Karol Potkański	Antoni Wierzejski
Adam Prażmowski	August Witkowski
Jan Pruszyński (Warszawa)	Augustyn Wróblewski
Kazimierz Rogóyski (Chojnowo przez Przasnysz)	Stanisław Wroński (Warszawa)
Eugeniusz Romer (Lwów)	Stanisław Zaremba
Józef Rostański	Jan Zawidzki (Ryga)
Maurycy Rudzki	Bronisław Znatowicz (Warsza- wa)
Józef Rychter (Lwów)	Kazimierz Żorawski

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Teodor Jełowicki, przewodniczący;
Władysław Mickiewicz, sekretarz; Adolf d'Avril, O. Lu-
dwik Lescoeur, Gustaw Pawłowski, Józef Rustoyko.
Adjunkt: A. Strzębosz.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

BIURO AKADEMII:

Według § 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od godz. 10—2).

SKŁAD:

Adjunkt I. dla spraw administracyjnych: *Vacat.*

Zastępca Adjunkta I-go: Józef Rydel.

Adjunkt II-gi dla wydawnictw artystycznych: Emanuel Świeykowski.

Podskarbi: Wilibald Ślęczkowski.

Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.

Manipulanci: Jan Pęczak i Herkulan Weigt.

Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się
w Księgarni Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

ANSTOLIS

ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS

ANSTOLIS

ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS

ANSTOLIS

ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS

ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS
ANSTOLIS - ANSTOLIS - ANSTOLIS

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 14 maja 1902.

I.

JEGO EKSCELENCYA ZASTĘPCA PROTEKTORA

Dr. JULIAN DUNAJEWSKI

otwiera posiedzenie w imieniu i zastępstwie Jego Cesar-
skiej i Królewskiej Wysokości Arcyksięcia Protektora.

II.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Dziękujemy Zgromadzonym za okazaną życzliwość, że raczyli swoją obecnością uświetnić posiedzenie. Na tę życzliwość staramy się zasługiwać zawsze jednakowo przez trafne pojęcie i gorliwe pełnienie naszych zadań i obowiązków względem nauki i względem społeczeństwa. Wedle sił naszych staramy się i będziemy się starać rozwijać i podnosić naukę polską, żeby miała wśród oświaty powszechnej stanowisko poważne i zaszczytne. Tak czynić będziemy drogą wskazaną przez naszych poprzedników, którym nie rościmy sobie prawa dorównać, ale których chcemy naśladować, i drogą, wskazaną przez nasze własne przekonanie.

III.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1901 r. do maja 1902 r.

Wybory wczorajsze odbyły się po raz pierwszy na podstawie częściowej zmiany Statutu, która liczbę członków czynnych krajowych powiększyła o sześć miejsc, zakrajowych i zagranicznych o 6, korespondentów o 12 miejsce. Nigdy też, od pierwszych wyborów, odbytych już po dokonaniem przeobrażeniu Towarzystwa Naukowego na Akademię nie powiększył się skład Akademii tak znacznym naraz przybytkiem.

Lista kandydatów, wybranych przez trzy Wydziały, a zatwierdzona wczoraj w zupełności na walnym zebraniu, przez długi czas czekała na to zatwierdzenie z powodów formalnych, związanych właśnie z ową częściową zmianą Statutu. Z żalem głębokim stwierdzamy, że dwóch mężów z tej listy, dwóch, których od dawna pragnęliśmy widzieć w naszym gronie, zeszło z tego świata, zanim stanowczy ich wybór mógł być dokonany. Pamięci jednego z nich, O. Maryana Morawskiego, już w roku ubiegłym oddano hołd z tego miejsca. W kilka miesięcy po nim zmarł ś. p. Jan Bloch, człowiek i pi-

sarz niezwykłej miary, który rzadkimi zaletami umysłu i niepospolitą energią czynu tyle ważył w życiu ekonomicznem Królestwa i, na wskroś człowiek czynu, tyle nowych, tyle oryginalnych czynników z życia płynących wniósł w swe rozliczne prace naukowe, przez ten właśnie bezpośredni ich związek z praktycznem życiem taką odrębną posiadające wartość. Dwóch członków czynnych ubyło w roku ubiegłym. Jeden należał do Akademii od roku 1873, wybrany członkiem czynnym w kilka tygodni po uroczystem otwarciu Akademii, ś. p. I z y d o r S z a r a n i e w i c z. Wybrano go wówczas obok ks. P e t r u s z e w i c z a jako zasłużonego w pracy naukowej Rusina, którego dorobek literacki składał się z licznych monografij, pisanych po rusku, po polsku i po niemiecku. Godność członka czynnego Akademii cenił sobie wysoko i stwierdzał to czynem, biorąc żywy udział w jej pracach; zjeżdżał ze Lwowa często na posiedzenia, w publikacyach naszych pomieścił monografię znaczniejszych rozmiarów, do której właśnie szczególną przywiązywał wagę. Urodzony w r. 1829, do ostatka niezmordowany w pracy, był przedstawicielem tego domorosłego wygasłego dziś typu naszych historyków, którzy twardą, rzetelną pracą źródłową wyrabiali sobie sami metodę naukową i dzielnie torowali drogę dzisiejszej generacyi, pracującej w tak znacznie pomyślniejszych warunkach. Mimo niedostatków metody, zdziałali wiele i z niemałym pracowali pożytkiem: do badań Szaraniewicza niejedno jeszcze pokolenie będzie zaglądać i będzie się z nimi liczyć.

Drugi ze zmarłych w ubiegłym roku, to ś. p. M a r c e l i N e n c k i; ur. w Sieradzkim r. 1847, uczeń niemieckich

mistrzów, pisał prawie wyłącznie w obcych językach i na obczyźnie działał, najpierw w Szwajcaryi, następnie w Petersburgu. Zajaśniał tam jako jedna z gwiazd współczesnej nauki, zdobywca nowych metod i nowych prawd, posuwających dociekania tajemników przyrody na nowe tory, otwierających im nowe zupełnie widnokreśli. Przed 12 laty, gdy był już w całej pełni ową dzielną gwiazdą naukowego firmamentu, gdy instytut jego w Bernie gromadził około znakomitego mistrza liczny zastęp uczniów z tej i tamtej półkuli, radowaliśmy się uzasadnioną nadzieją, że tę pierwszorzędną znakomitość, wówczas człowieka w pełni sił, pozyskamy na zawsze dla siebie, dla Krakowa; dla nauki polskiej, dla jej blasku wobec całego świata, odsłaniały się świetne horyzonty. Nadzieje zawiodły, a zasługi i sława Nenckiego rosły coraz wyżej, i gdy przed kilku miesiącami zgasł na obczyźnie, a nauka tyle jeszcze mogła się po nim spodziewać, z żalem po stracie wielkiego uczonego, który był taką chlubą Akademii, łączyła się bolesna świadomość niepowetowanej straty, jaką polska nauka poniosła przed niewieloma latami, nie mogąc go zdobyć dla siebie; świadomość trudności, z jakimi ona jedna chyba walczy, krępowana i hamowana w naturalnym rozwoju ogólnymi warunkami naszego położenia.

Eppur si muove, a i to uprzytomnia się żywo, gdy i chwila obecna i lista nowych członków przywodzą na myśl pamiętne momenta z przed lat 30; daty założenia Akademii i jej pierwszego ukonstytuowania. Datę 2 maja 1871 ma pismo odręczne Najjaśniejszego Pana, polecające Ministrowi Oświaty nawiązać rokowania z Towarzystwem Naukowym krakowskim, w celu przekształcenia tej in-

stytucyi na Akademię Umiejętności. Po upływie całego roku. wypełnionego temi rokowaniami i pracami nad organizacją Akademii, 29 kwietnia 1872 odbyło się ostatnie posiedzenie Towarzystwa Naukowego, 11 zaś i 13 maja dokonano wyboru pierwszych 12 czynnych członków Akademii z grona dawnego Towarzystwa. Oni następnie (23 lipca 1872) wybrali 24 kandydatów, z których połowę Najjaśniejszy Pan miał zatwierdzić; tak więc po zatwierdzeniu drugich dwunastu (18 października 1872) stanął komplet, którego Statut wymagał do rozpoczęcia czynności Akademii; 21 grudnia 1872 odbyło się pierwsze pełne posiedzenie.

Po upływie 30 lat, z pierwszego zawiązku pozostało w składzie Akademii 2 członków (Dunajewski, Estreicher), z kooptowanych następnie a zatwierdzonych przez Monarchę również 2 (Klaczko, Małecki). Czterech członków czynnych krajowych mamy obecnie z liczby 17, którzy weszli do Akademii z pierwszych prawidłowych wyborów r. 1873, (między nimi trzech kooptowanych już w roku poprzednim lecz wówczas jeszcze niezatwierdzonych: Kariński, Petruszewicz, Tarnowski; i jeden nowo obrany: Zoll). Z wybranych następnie w ciągu pierwszego dziesięciolecia członków czynnych Polaków zasiada w naszym gronie 14, z drugiego dziesięciolecia 15, z ostatniego 9, oprócz wybranych wczoraj.

Godziło się zestawić te cyfry, bo trzy głównie czynniki składają się na wydatność czynności Akademii: praca jej członków, współpracownictwo wszystkich kół naukowych polskiego społeczeństwa — i w końcu środki materyalne, w miarę których rozszerza się albo kurczy możliwość dawania popędu rozmaitym kierunkom pracy

badawczej, a nawet możność wydania na świat gotowych już jej owoców.

Nie naszą rzeczą nad tem się zastanawiać, ile zaważył w rozwoju Akademii pierwszy z tych trzech czynników: statystyka pracy członków chybiłaby zupełnie celu w przedmiocie, gdzie chodzi o wagę rzeczy a nie o liczbę. Tą pracą stoi przeważnie Akademia i stać powinna; ona zaś byłaby niezawodnie jeszcze wydatniejsza, niżli była przez lat 30. gdyby nie ta znamienita właściwość naszych stosunków, która raz w raz najwybitniejszych mężów nauki wyrывa z zacisza pracowni naukowej, tak często wbrew ich osobistej skłonności, i wprzega do służby publicznej na innych polach, służby zbyt pochłaniającej siły, iżby ich pozostać mogło podostatkiem do dalszej pracy naukowej. Byłby to wprost zaściankowo-akademicki kąć widzenia, gdybyśmy ubolewali nad tym faktem, że czterech członków Akademii zasiadło po kolei w radzie korony, wielu z nich w życiu publicznem zdobyło sobie zasługi powszechnie uznawane, jeden z nich rządzi krajem, drugi archidyecezyą lwowską. Znak to, że nauka, nie prowadzi do zasklepienia w specjalnościach teoryi; że wnosi sama w życie niemalą sumę rzetelnych wartości. Ale wolno nam stwierdzić, że Akademia i w ten sposób wypłaca się krajowi, odstępując mu tak często najlepsze siły do pełnienia ważnych obowiązków publicznych, nie bez uszczerbku dla swoich własnych zadań.

Współpracownictwo kół naukowych na całym obszarze ziem polskich, objawia się wydatnie w pracach Akademii od samego jej założenia. Hasło Szujskiego: „wytworzyć z Akademii warsztat pracy naukowej pol-

skiej,“ nie przestało nam nigdy przyświecać. Organizacya naszych komisyj powołuje do współdziałania liczne szeregi pracowników, stojących po za ograniczoną Statutem liczbą członków Akademii i wytwarza styczność bezpośrednią między nimi a naszą instytucyą. Z natury rzeczy to wynika, że jedne Komisye w szerszym, inne w ciśniejszym zakresie spełniają to właśnie zadanie: w tym względzie wszystkim innym przodują: Komisya historii sztuki i Komisya fizyograficzna. Z szeregów współpracowników komisyj rekrutują się przeważnie nowi członkowie Akademii. Wszystko na to się składa, siedziba Akademii, i położenie obecne innych ziem polskich, że w składzie naszej instytucyi, zarówno w zastępie jej członków, jak i w szeregach współpracowników komisyj przeważają uczeni, zamieszkujący Galicyę i tutaj działający. Jeśli jednak znów sięgniemy do cyfr, okaże się, że w gronie członków Akademii (czynnych i korespondentów) liczymy 7 (5 cz., 2 kor.) pochodzących z Krakowa, 45 (17 cz. 28 kor.) z Galicyi, 12 (8 cz. 4 kor.) z Poznańskiego i Prus, 22 (11 cz., 11 kor.) z Królestwa Polskiego, 10 (6 cz., 4 kor.) z Litwy, 4 (1 cz., 3 kor.) z Podola, Wołynia i Ukrainy. Przy tych datach przypomina się mimowoli sympatyczny pedantyzm Majera, który tak ściśle przestrzegał używania nazwy „Akademia Umiejętności w Krakowie“, a zżymał się na „krakowską Akademię“; i dziś, nietylko ze względu na charakter instytucyi, wolą Najdostojniejszego jej założyciela i Statutem zawarowany, ale także i ze względu na skład jej, mamy prawo nazywać ją polską Akademią.

Tem też najdzielniej, najskuteczniej wysługujemy się ogólnym celom nauki powszechnej, jeśli rzeczy pol-

skie przedewszystkiem mając na oku, naczelne zadanie nasze widzimy w tym zakresie badań naukowych, w których nas nikt nie zastąpi lub przynajmniej tak dobrze nie zastąpi. I to widzimy jasno, że mamy przed sobą ogrom zadania — sprawa to dziesięć stóleci naszej przeszłości i rozmiar ziem polskich — ogrom, wobec którego czujemy wielki niedostatek i sił i środków w obecnem położeniu. Jak na polską, krakowska Akademia szczupłymi rozporządza środkami. I tu jednak byłoby wprost rzeczą niesłuszną, nie chcieć widzieć postępu. W początkach istnienia Akademii, dotacya ze Skarbu Państwa wynosiła 12.000 zł. w. a., dotacya sejmowa 10.000 zł. w. a.; dziś pierwsza urosła do 20.000 zł. w. a., druga do 26.000 zł. w. a. a z dodatkami, przeznaczonymi na cele specjalne, do 30.000 zł. w. a. Do skromnych jeszcze wcale cyfr — w porównaniu z zasobami innych Akademij — dochodzą kapitały, któremi rozporządza nasza instytucya; wobec tego jednak, z czem zaczynała, wzrost ich był znaczny w ciągu ubiegłych lat 30. Fundusz żelazny wynosił na początku 30.300 zł. w. a. w walorach, 27.778 złr. 18 kr. w. a. w gotówce — dziś 28.150 zł. w. a. w walorach, 83.216 zł. 35 kr. gotówką. Nierównie pomysłniej przedstawia się stały wzrost t. z. funduszków osobnych, tj. kapitałów, których odsetki obracamy na cele specjalne, według woli ofiarodawców. Kapitały służące na cele wydawnictw, badań naukowych, wynosiły w r. 1873 — 2500 zł. w. a., w r. 1883 — 10.956 zł. w. a., w r. 1893 — 50.700 zł. w. a., obecnie 156.500 zł. w. a.; fundusze nagród w r. 1873 — nie, w r. 1883 — 19.350 zł. wa., w r. 1893 — 85.732 zł. w. a., dziś 100.826 zł. w. a. i 5.400 rubli. Na fundusze te — z nieznacznymi bardzo

wyjątkami, złożyły się przeważnie ofiary i zapisy z Królestwa Polskiego i z Litwy.

Ubiegły rok nie przeminął także bez takich dowodów dbałości społeczeństwa o Akademię i jej przyszłość. Przed dwoma laty donosiliśmy o ofercie pewnego obywatela z Litwy, który złożył w Akademii kapitał 50.000 koron, zastrzegając sobie wypłatę odsetek do końca życia; a przeznaczając je w przyszłości na badania naukowe w zakresie przez siebie określonym, który wraz z nazwiskiem dawcy podany będzie do wiadomości dopiero po jego najdłuższem życiu; w ubiegłym roku kapitał ten pomnożył się o sumę 15.000 koron, na ten sam cel w dalszym ciągu złożoną. W podobny sposób przyjęła Akademia przed paru miesiącami 12.000 rubli jako depozyt, od którego odsetki pobierać będzie za życia ofiarodawca w Warszawie zamieszkały; wypłacać się będzie z nich w przyszłości nagrody za prace naukowe. Nagrody wynosić będą po 1200 rubli, wypłacać się je zaś będzie co 3 lata, raz za prace z zakresu filologii, lub historii i nauk im pokrewnych, drugi raz z zakresu nauk matematyczno-przyrodniczych; jeśli w którymkolwiek okresie nie przyznano nagrody, zaoszczędzona kwota służyć będzie na cele wydawnicze w obrębie tych nauk, na któreby przypadła nagroda. Piękna i pouczająca to historia tych różnorodnych darów i zapisów, z których złożyły się w ciągu ubiegłych 30 lat fundusze Akademii. Nie brak w niej objawów, bez przesady, wzruszających jak dar owego rękodzielnika, który, doszedłszy na obczyźnie do majątku, na łożu śmiertelnem wezwał przedstawiciela Akademii i ciepłą, stygnącą ręką oddał mu 40.000 zł. w. a. na badania nad historią Polski; jak zapis owego

Żmudzina, który umierając w szpitalu, podzielił swój fundusz (25.000 rubli) w równej połowie pomiędzy Akademię a gimnazjum cieszyńskie; jak ofiara tego Warszawianina, który z niczego dorobił się we Francyi milionowej fortuny i zostawił Akademii najobfitszy jak dotąd zapis, 50.000 rubli, Każdy dar taki, potęgował w nas poczucie odpowiedzialności, każdy miał obok materialnej i moralną również wartość dla Akademii. Z tem wszystkim jednak uposażenie jej ani tak nie urosło, iżby rozległym zadaniom swoim mogła w zupełności sprostać ani też niema widoków, aby się tego można było doczekać w niedalekiej przyszłości. Ani stan finansów kraju nie pozwala na to liczyć, ani ogólne nasze położenie. Tyle jest potrzeb w rozmaitych dziedzinach życia społecznego, potrzeb bezwzględnie naglących, które zaspokoić może choćby w części jedynie ofiarność pewnej liczby jednostek. Z tego stanu rzeczy należy sobie zdawać sprawę; dziś — więcej, niż przed laty, w początkach istnienia Akademii, jeżeli chodzi o to, żeby jak najlepiej używać tych środków, których nam dostarcza ubogi kraj i niezasobne społeczeństwo.

Dawniej, nawet pewna dorywczność, nawet objawiający się niekiedy pewien brak planu w pracach i przedsięwzięciach Akademii, nie stanowiły bynajmniej niedostatków, przeciwnie poczytać je raczej należy za zaletę początkowej jej działalności, świadczącą o należytem zrozumieniu ówczesnych potrzeb. Chodziło bowiem o to, żeby rozproszone siły naukowe związać z Akademią, zorganizować pracę polską na polu naukowem a różnym jej kierunkom wytknąć drogę, dać impuls, którego przede wszystkim było potrzeba. Dziś położenie inne, do

którego należy się zastosować. Przed powstaniem Akademii bywali Mecenas, według możliwości wypełniający brak takiej instytucji; po założeniu Akademii (Mecenasów z czasem zabrakło) przez czas pewien cały niemal ruch nasz badawczy i wydawniczy o charakterze ściśle naukowym, skupił się w jej wydziałach i jej komisjach, w jej publikacjach; obok niej — godzi się przypomnieć — przez dwa dziesiątki lat stał jeden człowiek, starający się za instytucję. Dziś inaczej, na ogół biorąc: lepiej i w Warszawie, mimo tak niepomysłnych warunków, każdy rok dorzuca do ściśle naukowego dorobku pracy polskiej sporą garść wydawnictw na polu językoznawstwa, etnografii, archeologii a także i historii (mimo niepowetowanej straty Pawińskiego), antropologii, nauk matematycznych i przyrodniczych. W Galicyi zaś mnożą się towarzystwa poświęcone różnym, odrębnym gałęziom nauki; obok najstarszego, przyrodniczego, obok historycznego, które ma też za sobą już szereg lat i zasług, młodsze, pełne żywotności i ruchliwości, ludoznawcze, filologiczne. Obydwa grona konserwatorów skutecznie dzielą się z naszą Komisją historii sztuki rozległym zadaniem w tej dziedzinie, a od roku stanęło i działa we Lwowie Towarzystwo ku popieraniu polskiej nauki, w którym upatrywano nawet — chyba niesłusznie — materiał na współzawodniczkę Akademii.

Kto dba o rozwój, o powodzenie polskiej nauki, wita z szczerą radością powstanie każdego takiego towarzystwa, każdego wydawnictwa i przedsięwzięcia naukowego. Nie wątpię, będzie to wiernym wyrazem opinii naszego grona, jeśli to stwierdzę z tego miejsca: Akademii obcą jest wszelka myśl monopolu czy też cen-

tralizacyi. Im więcej takich ognisk życia i ruchu naukowego, tem pomyślniejsze i przed Akademią zataczają się widnokreśli. Przedmiotu badania tyle, że wydzierać go sobie z pewnością nie będziemy; dla dobra nauki a w interesie zarówno Akademii jak i tamtych kół czy towarzystw, powinno przyjść z czasem i przyjdzie niezawodnie do rozumnego podziału pracy, opartego na rozmaitych właściwościach i różnych odcieniach przedmiotu. Płoną też byłaby obawa, żeby te odrębne ogniska naukowe nie czyniły Akademii uszczerbku pod względem środków materyalnych, bądźto odwołując się do funduszków publicznych bądź też ściągając ku sobie ofiarność społeczeństwa na cele naukowe. One przedewszystkiem czerpią i czerpać będą z takich źródeł, do których Akademia nie łatwo sięgnie; mniejsza o to wreszcie, przez czyje ręce jaki grosz przejdzie, byle dobrze był użyty i rzetelną korzyść przyniósł polskiej nauce.

Im pełniejsza zaś będzie działalność tych ognisk naukowych, poza Akademią stojących, tem więcej ona sama będzie zwolniona od rozmaitych zadań, które obejmowała, musiała obejmować w swoich początkach, nie mając w tym lub owym względzie żadnego wyręczenia. Tem skuteczniej będziemy mogli wziąć sobie za hasło: „*non multa, sed multum.*“ Im więcej — że powrócę do wyrażenia Szujskiego — powstanie tych warsztatów, tem łatwiej będzie Akademii nad tem czuwać, by wśród nich stała — jako warsztat wzorowy. Sam tytuł Akademii, stawiający ją wśród arystokracji instytucyj naukowych całego świata, wkłada na nią obowiązki, które rosną nieustannie z postępem nauki, a jak są bez wątpienia jedną z dźwigni tego postępu, tak znów utrudniają niemało jej

położenie, gdy środki materyalne nie wzrastają i nie mogą wzrastać w równej mierze. A zarówno interes nauki jak i honor imienia polskiego nie pozwalają na to, żebyśmy się zwalniali od sprostania tym rosnącym ciągle wymaganiom, które z każdym rokiem stają się coraz kosztowniejszymi. Rosną koszta badania, gdy wszelka dorywczość, nie rozciągająca systematycznie pracy badawczej na rozleglejsze pełniejsze grupy faktów i zjawisk, przybiera coraz bardziej piętno dyletantyzmu, z którym Akademia nie może mieć nic wspólnego. Rosną też niesłychanie koszta materiału dowodowego, na którym częstokroć polega cała waga umiejętnej pracy, w miarę doskonalenia się techniki reprodukcji. Dość rzucić okiem na ryciny i tablice w publikacyach z pierwszych lat istnienia Akademii i w wydawnictwach naszych z lat ostatnich, a jaskrawo uderzy w oczy i postęp — i wzrost wymagań, do których musimy się stosować, jeśli mamy innym dotrzymać kroku w postępie nauki.

Liczba tomów, wydanych od założenia Akademii, dosięgła obecnie cyfry 472: średnio wypada na rok 14-15 tomów; był szereg lat, w których produkcya roczna przekraczała 20 tomów. W ostatnich latach cyfra ta zaczęła się zmniejszać i zapewne będzie się zmniejszać w przyszłości, ponieważ trzeba się z tą myślą oswoić, że wzrost środków nie będzie w żadnym stosunku do wzrostu kosztów pracy badawczej i techniki wydawniczej. W tem położeniu zgubną byłaby dewiza: „Coraz więcej!“ — raczej i jedynie: „Coraz lepiej!“ Pogódźmy się z tą myślą, po ubiegłych latach trzydziestu, które pracy polskiej na polu naukowem w tylu rozmaitych kierunkach dały impuls ożywecy, powinno być rzeczą Akademii takie

przedsięwzięcia jedynie podejmować, które mają szczególnie żywotne dla nauki polskiej znaczenie, zwłaszcza w rozległej dziedzinie polskich rzeczy. Niech minie jeden i drugi rok, w którym sprawozdanie doroczne nie będzie mogło zaznaczyć wykończenia żadnego wydawnictwa tej lub owej komisji, a za to w trzecim lub choćby czwartym roku niechaj nam dane będzie stwierdzić ukazanie się jakiej publikacji, która jako owoc pracy zbiorowej czy indywidualnej doniosłością swoją zaważy na lat dziesiątki, która nowe widnokreśli otworzy pracy badawczej i dostarczy obfitego materiału do rozpoznania prawdziwie żywotnych zagadnień czy to z zakresu języka, czy w dziedzinie piśmiennictwa, twórczości artystycznej lub przeszłości politycznej narodu, czy też z przestronnego obszaru fizyografii ziem polskich. W terminologii naukowej utarte jest i wyrażenie i pojęcie: publikacye monumentalne; tak utarte, że nie ma w niem nie pretensjonalnego. W liczbie tych 472 tomów, które Akademia dotąd wydała, nie brak wydawnictw, które ze wszech miar zasługują na to wyróżniające nazwanie. Niechże ich będzie coraz więcej, niechaj — wedle możności — cała produkcya Akademii dobija się tej dostojnej godności. Od tego są Akademie; to ich właściwy cel; produkcya, ściśle naukowa zresztą, ale odmiennego pokroju, nie wymagająca ani takiego nakładu sił ani tak znacznych środków, to pole pracy, zakres działania innych towarzystw, ognisk, kół naukowych. Jedno i drugie potrzebne do postępu nauki; niechaj praca w obu zakresach wspiera się i uzupełnia wzajemnie. W ciągu ubiegłych lat trzydziestu Akademia dosłużyła się nie tytułarnego tylko ale rzeczywistego prawa obywatelstwa

w szeroko rozgałęzionej rodzinie instytucyj naukowych, która gęstą gdzieniedzie, gdzieindziej rzadko rozpostartą siecią ogarnia obie półkule. Do cyfry 660 doszła obecnie liczba instytucyj, z którymi nas łączy stały stosunek wymiany publikacyj, dokąd je wysyłamy, bądźto wszystkie, bądź z tego lub owego obszaru nauki. Niechże wszędzie, dokąd publikacye nasze dochodzą, utwierdza się przekonanie, że każde dzieło, na którym wybite godło polskiej Akademii, to albo w całym tego znaczeniu monumentalne wydawnictwo albo mu niedaleko do tej linii granicznej. To przysporzy poszanowania imieniu polskiemu, to spłaci dług należny nauce powszechnej, to podniesie zarazem poziom wszelkich usiłowań polskiej nauki po za Akademią, które oby się roskrzewiały coraz plenniej i coraz obfitsze owoce wydawały. A choćby — jeśli nie może być inaczej — zmalał w przyszłych latach ten stos wydawnictw, nasz całoroczny dorobek, który na posiedzeniu majowym stawiamy przed oczyma publiczności, mniejsza o to, byle ich waga wewnętrzna i w rozwoju polskiej nauki ważyła, i przez obcych była uznana i ceniona. Takie hasło po upływie minionych lat trzynastu, podajmy sobie na następne dziesiątki lat.

Wydział filologiczny wydał w roku ubiegłym XXXIII tom Rozpraw, doprowadził druk tomu XXXIV do arkusza 15 i rozpoczął druk dwu następnych tomów XXXV i XXXVI, z których pierwszy przeznaczony jest wyłącznie dla prac z zakresu historii sztuki, drugi, doprowadzony już do 12 arkusza druku, rozpoczyna nową, trzecią seryę Rozpraw.

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono w roku ubiegłym następujące prace:

Z zakresu historii języka polskiego przedstawił p. J. Łoś pracę swoją p. t. „Wyrazy złożone w języku polskim“, a prof. J. Rozwadowski „Studjum nad nazwami rzek słowiańskich: Cz. I. Dorzecze Wisły“.

Z zakresu historii literatury i kultury przedstawiono: Fr. Bujak „Przyczynek do studyów humanistycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim“; M. Kawczyński „Amor i Psyche w poezji starofrancuskiej, Cz. I. Partenopeus de Blois, poemat z XII wieku“. K. Heck: „Szymon Szymonowicz. Jego żywot i dzieła Cz. II“. Fr. Bujak: „O wykładzie geografii w Krakowie w r. 1494“. Al. Brückner: „Ezopy polskie“. Stan. Windakiewicz: „Teatr ludowy w dawnej Polsce“. Ks. J. N. Fijałek: „Jan Argyropol i promocyja jego doktorska w Padwie w lipcu 1444 r. Przyczynek do dziejów humanizmu włoskiego w XV w.“. Stan. Windakiewicz: „Dramat liturgiczny w średnich wiekach w Polsce“. A. Miodoński: „Philippi Callimachi et Gregorii Sanocei carminum ineditorum corollarium“. Stan. Dobrzycki: „Sprawy wschodnie w piśmiach politycznych Szymona Starowolskiego“. Stan. Zathej: „O Fraszkach Jana Kochanowskiego“. M. Kawczyński: „Rycerz z łabędziem w połączeniu z cyklem poematów, odnoszących się do pierwszej krucjaty. Cz. I La chanson d'Antioche, Les chétifs, La chanson de Jérusalem. Cz. II Le chevalier au cygne, Les enfances Godefroid“.

Z zakresu filologii klasycznej przedstawiono następujące prace: L. Sternbacha „Spicilegium Christophoreum“, T. Mandybura „Pseudo-Lukiana de Dea Sy-

ria“, K. Morawskiego „Studia do literatury greckiej i rzymskiej“, L. Sternbacha: „O kompozycyi menologiów greckich“.

Do zakresu archeologii należą dwa komunikaty podane przez P. Bienkowskiego: „O wozach scytyjskich“ i „O nagrobkach pretoryanów“.

Bibliografii polskiej K. Estreichera wydrukowano do kwietnia 1902 z tomu XIX (lit. K.) 10 ark.

Komisya językowa udzieliła zasiłków pieniężnych na badania gwaroznawcze pp. Stanisławowi Dobrzyckiemu (w okolicy Lubnia, Kasiny i Ccimia), Janowi Magierze (w okolicy Lanckorony), Piotrowi Jaworkowi (w okolicy Libiąża), Edwardowi Klichowi (w powiecie nowogródzkim gub. Mińskiej), Stanisławowi Fiszerowi (w okolicy Baligrodu w Sanockiem). Z wyjątkiem p. Dobrzyckiego, który nie wypełnił zaciągniętego wobec Komisji zobowiązania, zebrali wymienieni panowie materiały dyalektyczne i oddali je Komisji do rozporządzenia. Ponieważ Komisya posiada obecnie spory zapas tych i dawniejszych materiałów, postanowiono materiały gwaroznawcze, które przeważnie albo wyłącznie składają się z tekstów lub słowników, wydawać w osobnych tomach, dla zachowania pewnej jednolitości treści w obrębie tomu. Tom drugi wydawnictwa Komisji, który się znacznie niebawem drukować, będzie też poświęcony wyłącznie takim materiałom dyalektycznym.

W ubiegłym roku wyszedł zeszyt pierwszy tomu pierwszego wydawnictwa Komisji, obecnie drukuje się zeszyt drugi, zawierający rozprawy pp. Pedersena, Rozwadowskiego, Nitscha.

Komisya historii sztuki zmierzała w roku

ubiegłym, podobnie jak w latach poprzednich, do rozszerzenia i pogłębienia wiadomości o pomnikach sztuki na szerokim obszarze dawnych ziem polskich.

Kraków, ze wszystkich miast Polski bez wątpienia najlepiej i najwszechstronniej dotychczas zbadany, przecież zawsze jest jeszcze nowem polem dla odkryć mniej lub więcej doniosłych. I tak p. Walery Eljasz w komunikacie swoim „Przyczynek do historyi kościoła ś. Katarzyny w Krakowie“ wykazał, że fundatorem kaplicy tak zw. „węgierskiej“ przy wspomnianym kościele był Ścibor ze Ściborzyc, hr. Ostoja, właściciel, z łaski cesarza Zygmunta, ogromnych dóbr w Węgrzech, skąd znaczne na kaplicę tę szły dochody i stąd jej nazwa: „węgierska“. Ciekawą kwestyę poruszył p. Leonard Lepszy w rzeczy swojej „O grobowcu Łokietka w katedrze wawelskiej“. Na podstawie spostrzeżeń nad materiałem i technicznymi właściwościami uważa p. Lepszy, że rzeźby z boków tumbi, tudzież konsolę twarzową wykonano z piaskowca, jak pomniki śląskie, badany zaś przez referenta materiał postaci Łokietka wskazywałby, że modelowaną jest ona w gipsie. Stąd wnosi, że pierwotna rzeźba na tumbie, przedstawiająca króla nie istnieje, lecz że zastąpiono ją później inną, przez artystę, może na dawnem, zniszczonem jądrze, w gipsie wymodelowaną.

Celem zbadania jakości materiału, w którym wykonano figurę Łokietka, wydelegowano komisję złożoną ze znawców, mającą rzecz zbadać i zdać sprawę z rezultatów.

P. Józef Muczkowski w kilku komunikatach zajął się zabytkami snycerstwa z XV i XVI w. kryjącymi się po krakowskich kościołach. Są to figury „Madonny“

w klasztorze OO. Augustyanów, „św. Barbary“ w kaplicy przy kościele Bożego Ciała, wreszcie „Zmartwychwstającego Chrystusa“ z kościoła św. Idziego, obecnie przechowywanego w Muzeum Narodowym.

Do historii rzeźby w Krakowie odnosi się również wiadomość podana przez p. Pagaczewskiego „O figurze alabastrowej Matki Boskiej Jackowej“ w klasztorze OO. Dominikanów.

O stosunkach artystycznych Krakowa z Zachodem świadczy obraz przedstawiający „Św. Rodzinę“ przechowywany w klasztorze OO. Franciszkanów, o którym zdawał sprawę p. Pagaczewski. Jest to dzieło niepośledniej wartości, pochodzące zapewne ze szkoły romanistów flamandzkich, względnie pod jej wpływem powstałe.

Prof. M. Sokołowski zwrócił uwagę na spis darów królowej Jadwigi dla kościoła N. P. Maryi w Krakowie z r. 1397. znajdujący się w kodeksie B. Bema, w inwentarzu kościoła N. P. Maryi, jako ważny a dotąd niewyzyskany materiał do historii sztuki owych czasów i roli, którą w niej odegrała królowa Jadwiga.

Ciekawym przyczynkiem do historii kultury w Polsce XVI w., są przedłożone przez prof. Sokołowskiego wypisy p. Ptaśnika z miejskich krakowskich aktów z lat 1501—1524, podające nam wiadomość o przedmiotach artystycznych w posiadaniu mieszczan krakowskich. — O ruchu zaś artystycznym na dworze jednego z dostojników polskich, podkanclerzego, biskupa krakowskiego, Piotra Tomickiego traktował komunikat p. J. Kieszkowskiego, oparty na dokumentach archiwum XX. Czartoryskich w Krakowie. Mówią nam one o wytwornym znawcy i hojnym mecenasie sztuki, który z Norymbergi

sprowadza kratę brązową — dzieło Hansa Vischera — do kaplicy św. Tomasza kanterberyjskiego w katedrze wawelskiej, w Rzymie zamawia drogocenne szaty liturgiczne, w Częstochowie zawiesza votum woskowe, polichromowane przez braciszka Stanisława z Mogiły.

P. Ludwik Fournier z Lyonu w komunikacie swoim przedstawionym przez prof. Sokołowskiego, tłumaczy obchód „Konika Zwierzynieckiego“. Krakowski ten zwyczaj, zdaniem p. Fournier, z najazdem Tatarów wiązać się nie może, ale jako obyczaj ludowy z niewielkimi zmianami jest rozpowszechniony we Francji i jak się zdaje w Belgii.

Z historią kultury krakowskiej wiąże się wreszcie praca p. St. Tomkowicza: „O muzykach i fabrykantach instrumentów muzycznych w Krakowie“. Z pierwszej części tej pracy dowiadujemy się, że muzycy krakowscy tworzyli bractwo, „contubernium“, tem się różniące od cechów, że nie miało swej baszty i że nie zawód wyłącznie muzyka ale i amatorskie traktowanie tej sztuki otwierało wstęp do niego. Kaplica bractwa znajdowała się przy kościele XX. Franciszkanów, w pierwszej już jednak połowie XVIII w. została opuszczoną przez muzyków krakowskich, obok których istniało na Kazimierzu drugie bractwo, tak zw. „uznalistów“.

Do zabytków okolicy Krakowa odnosił się komunikat p. Pagaczewskiego, o nie małej wartości obrazie w kaplicy pod wezwaniem św. Miłosierdzia w kościele OO. Kamedułów na Bielanach, przedstawiającym w półfigurze obnażonego Chrystusa między dwoma aniołami. Do tej samej kategorii odnosiła się rzecz p. Tomkowicza „O zabytkach kościoła parafialnego w Zielonkach“,

z których wyróżnia się cyboryum renesansowe z gotyckimi motywami oraz późno-renesansowa, srebrna kadzielnica.

Z zabytków sztuki rozsianych po ziemiach dawnej Polski zajmowały w roku ubiegłym Komisję przede wszystkim pomniki architektury, a wśród nich szczególniejszą uwagę poświęcano tak mało dotychczas u nas znanemu i z dniem każdym ginącemu budownictwu drewnianemu. Tutaj przede wszystkim wymienić należy pracę p. Mokłowskiego „O domach drewnianych z podcieniami na Rusi“. Zdaniem autora domy podcieniowe mieszczaństwa polskiego związane są z istnieniem drogi handlowej, łączącej Bałtyk ze Wschodem. Domy takie zachowały się dotąd w Peczyniżynie, Gwoźdźcu, Bóbrce, Delatynie, Drohobyczu, Swierzu i Bukaczowcach, które p. Mokłowski dokładnie opisał i zanalizował ich architektoniczne odrębne formy.

P. Mokłowski również przedłożył rezultaty swych badań nad dziejami gotyku z renesansowymi motywami w budownictwie cerkiewnym na Rusi.

P. Seweryn Udziela przedstawił szereg rysunków ilustrujących budowę domów drewnianych chłopskich w Muszynie i w Piwnicznej.

P. Grzegorz Worobjew opracował kościół w Jelonkach, pochodzący prawdopodobnie z XVI w. Pełna prostoty jego budowa służyć może za przykład konstrukcyi naszych drewnianych kościołów bez sobót.

Obok zabytków budownictwa drewnianego, zamki polskie były przedmiotem całego szeregu prac i komunikatów.

Prof. M. Sokołowski zdał sprawę ze swoich studyów

nad zamkiem w Kraśniku, w powiecie janowskim, rezydencji niegdyś możnego rodu Tęczyńskich. Opis i plany zamku w Chęcinach podał p. Wawrzeniecki, p. Czesław Jankowski zaś nadesłał fotografie zamku w Liwie, prof. M. Sokołowski wreszcie przedłożył pracę p. Emmanuela Świeykowskiego o „Dukli“, w której autor opisuje pałac i zabytki tej magnackiej rezydencji XVIII w. i daje obraz artystycznego ruchu na wielkopańskim dworze tej epoki. Do historii kościelnej naszej architektury odnosiły się studia prof. M. Sokołowskiego „O kościele w Kraśniku“. Jest to późnogotycka budowla z użyciem kamienia. Sklepienie gwiazdźciste, a zdobią je herby Tęczyńskich i skoligaconych z nimi rodzin. Na parapecie chóru muzycznego zachowały się tarcze herbowe, w środku zaś jego rzeźba przedstawiająca „koronację N. Panny Maryi“.

P. Wawrzeniecki podał rysunki i opis kościołów w Tarczku, Bodzentynie, Kacicach i Prandocinie; p. Worobjew opisał kościół a dziś cerkiew w Orszy, pochodzący z XVII w., p. Zubrzycki zaś przedłożył rysunki i studia nad kościołem w Bóbrce.

Praca p. Ferdynanda Bostla traktuje o restauracji katedry lwowskiej w XVIII w. Przy restauracji, do robót sztukatorskich użyto sił miejscowych, jak świadczą polskie nazwiska, a cały ich szereg zapoznaje nas z rodzimymi, artystycznymi siłami w tym czasie, co tej pracy nadaje naukowy interes.

P. Pagaczewski zdawał sprawę z pracy p. K. Kaczmareczyka o nieznanym dotąd, nadwornym architekcie St. Lubomirskiego, Macieju Trapoli, według którego — zdaje się — planów wzniesiono w r. 1635 przez St. Lu-

bomirskiego fundowany kościół i klasztor OO. Karmelitów w Wiśniczu.

Z ramienia Komisji zajął się p. Jan Zubrzycki zbadaniem zabytków architektonicznych Jarosławia. Przedmiotem jego studyów były zwłaszcza, wielce charakterystyczne domy mieszczańskie, których kilka autor opisał i podał liczne z nich rysunki i fotografie.

Z pośród pomników rzeźby, którymi w roku ubiegłym zajęła się Komisja, pierwsze miejsce zajmują opisane przez prof. Jerzego hr. Mycielskiego wspaniałe, renesansowe nagrobki Kobylnickich, znajdujące się w kościele w Kobylnikach pod Płockiem. Prof. M. Sokołowski przedłożył fotografie pomnika Katarzyny Jagiellonki, żony Jana III. Nagrobek ten bardzo bogaty i malowniczy z widokiem Krakowa znajduje się w jednej z kaplic katedry upsalskiej. P. Ludwik Puszet opisał figurę Matki Boskiej ze zdjętym z krzyża Chrystusem, rzeźbę z drugiej połowy XIV w. i figurę św. Walentego z r. około 1500, obie w kościele w Drogini. Fotografie niezwyklej piękności nagrobka młodego St. Pileckiego w kolegiacie w Pilicy z r. 1590 nadesłał p. Aleksander Janowski, p. Zieliński wreszcie fotografię i opis rzeźby z Włocławka, wyobrażającej „Wieczerzę Pańską“ oraz fotografię grobowca Piotra z Bnina.

Z dziedziny malarstwa zapisujemy komunikaty: p. Franciszka Chłapowskiego o obrazie w Kazimierzu przedstawiającym „N. P. Maryę z klęczącym u Jej stóp biskupem Janem Lubrańskim“, p. Puszetą o „Tryptyku w Jordanowie z lat 1576—1579“, tryptyku z Woli Radziszowskiej z początku XVI w. i bardzo ciekawym obrazie Madonny w Trzemeśnej z XIV wieku.

Prof. M. Sokołowski przedstawił nadesłaną przez ks. Targowskiego fotografię obrazu z kolegiaty Sandomierskiej, przedstawiającego „Hold trzech króli“, będącego zdaniem prof. Sokołowskiego repliką obrazu Hansa Suesa Kulmbacha w Berlinie a sporządzaną przez samego artystę w r. 1511, — o ile z fotografii sądzić można.

Prof. Jerzy hr. Mycielski podał wiadomość o nieznanym dotąd malarzu nadwornym kanclerza Zamoyckiego, Bistruciusu, który około r. 1600 malował portret syna kanclerza, Tomasza, oraz o również nieznanymi dotąd dwóch artystach pracujących dla Stanisława Lubomirskiego w kościele OO. Karmelitów w Wiśniczu. Jeden z nich to Mateusz Ingermann, Belg, rodem z Antwerpii, w Rzymie wykształcony, autor obrazów w kościele wspomnianym się znajdujących, drugi, krakowianin Stanisław Kostecki, który dekorował zakrystyę tegoż kościoła stinkiem i malowidłami. Szereg tych komunikatów odnoszących się do malarstwa, zamknął referat prof. Jerzego hr. Mycielskiego, będący ciekawym przyczyńkiem do historii artystycznej twórczości Jana Chrzciciela Lampiego w Polsce. Omawia w nim prof. Mycielski stosunek znakomitego tego artysty do Szczęsnego Potockiego. W czasie pobytu swego w Petersburgu, wykonał Lampi między innymi przepyszne portrety Szczęsnego oraz syna jego Szczęsnego, jednego z aktorów tuluzyńskiej tragedyi, przekazanego nam przez Słowackiego w „Wacławie“.

Komisya do badania dziejów literatury i oświaty w Polsce przygotowuje kilka prac do druku, a mianowicie materyały do historii szkół, skłacyonowane i uzupełnione przez prof. St. Smolkę, oraz akta sądowe dotyczące Jana Kochanowskiego. Zważyw-

szy jednak niedostatek nadsyłanych opracowań i zastój panujący z tego powodu w wydawnictwie Archiwum, komisya na wniosek p. B. Ulanowskiego uznała za pierwszy swój obowiązek przeprowadzenie inwentaryzacji polskich dzieł rękopiśmiennych, znajdujących się w bibliotekach publicznych i prywatnych w kraju i za granicą, z zastrzeżeniem dla opisujących inwentarz prawa drukowania dzieł celniejszych w Bibliotece pisarzy polskich. Postanowiono wydać w tym celu odezwę do szeregu wybranych badaczy a ewentualnie wysłać jednego z członków Komisji, aby się ustnie ze wskazanymi badaczami porozumiał co do warunków inwentaryzowania.

Biblioteka pisarzy polskich w ciągu 1901/2 przystąpiła do wydawnictwa dzieł Piotra Kochanowskiego, którego to wydawnictwa podjął się Dr. Lucyan Rydel. Dotychczas wyszedł z druku pierwszy tom zawierający „Jerozolimę Wyzwoloną Torquata Tassa przekładania Piotra Kochanowskiego“ drugi zaś tom jest na ukończeniu. Nadto profesor Antoni Mazanowski przygotował spis dzieł polskich od XVI do XVIII wieku, które należałoby wydać na nowo. Komitet zaś Biblioteki pisarzy polskich ma się zająć wybraniem dzieł z wyżej wspomnianego spisu oraz dzieł innych do wydania odpowiednich, ma się też zająć ułożeniem całego wydawnictwa według poszczególnych działów.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacyj Wydziału ukazały się w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw XLI i XLII, z których pierwszy liczy 25 a drugi 24¹/₄ arkuszy druku. W toku są: 1) Rozpraw tom XLIII z pracami pp. Stanisława Zakrzewskiego, Karola Potkań-

skiego, Wojciecha Kętrzyńskiego i Stanisława Kętrzyńskiego; tom ten obejmuj: dotychczas 18 arkuszy druku; 2) Rozpraw tom XLIV, w którym drukuje się praca p. Stanisława Kutrzeby, doprowadzony został do 3-go arkusza.

Tom III-ci Rycerstwa Polskiego wydany nakładem Prof. Piekosińskiego z zasiłkiem Akademii ukazał się na widok publiczny i liczy 49 arkuszy druku.

Na posiedzeniu lutowym uchwalił Wydział ogłosić szereg rozpraw historycznych prof. Wojciechowskiego jako osobną publikację. Jest wszelka nadzieja, że publikacja ta pojawi się jeszcze w ciągu roku 1902.

Prace czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów.

Historji osadnictwa słowiańskiego w Europie poświęca p. Wojciech Kętrzyński dwie rozprawy: 1) „Volcae Tectosages a Włach Włoch“, oraz 2) „Co wiedzą o Słowianach pierwsi ich dziejopisarze Prokopiusz i Jordanes“. Rozmaitych części i epok dziejów polskich dotyczą prace: p. K. Potkańskiego: „Jeszcze o restytucyi (rok 1374—1381)“; p. A. Prochaski: „Sporne kwestye z życia biskupa Kropidły“; p. St. Zakrzewskiego: „O bulli dla arcybiskupstwa gnieźnieńskiego z r. 1136“; p. A. Klodzińskiego: „W obronie zdrajcy“; p. St. Zakrzewskiego: „Nadania na rzecz Chrystyana, biskupa pruskiego w latach 1217—1224“, oraz p. Br. Dembińskiego: „Polityka pruska w obec Rosyi w czasie sejmu czteroletniego“.

Z historją kościoła pozostają w najbliższym związku rozprawy: p. Wł. Abrahama: „Mnisi irlandzcy na Rusi“;

p. Stanisława Kętrzyńskiego: „O palliuszu biskupów polskich XI w.“ i p. T. Wojciechowskiego: „Eremita reguły św. Romualda czyli Benedyktyni włoscy w Polsce XI wieku“.

Pomniki historyograficzne polskie znalazły uwzględnienie w pracach: p. St. Kętrzyńskiego: „O zaginionym żywocie św. Wojciecha“ i p. Waleryana Hecka: „Kronika Komonieckiego i jej znaczenie dla dziejów Żywca i Żywiecczyzny“. Obszerna rozprawa p. Stanisława Kutrzeby: „Handel Krakowa w wiekach średnich na tle stosunków handlowych Polski“ dotyka przedmiotu mało uprawianego a zasługującego na pilne rozpatrzenie. P. M. Sokołowski w uwagach poświęconych t. zw. „Codex Egberti“ czyli „Codex Gertrudianus“ przedstawił wyniki najświeższych badań nad rękopisem, który już raz przedtem omawiany był na Wydziale przez p. Wł. Abrahama.

W zakres prawa polskiego wchodzi dalsze badania p. St. Kutrzeby nad „Sądami ziemskimi i grodzkimi w wiekach średnich“, w których po załatwieniu się poprzednio z województwem krakowskim autor z kolei rzeczy omawia stosunki w województwach sandomierskim, łęczyckim, sieradzkim, kujawskim, inowrocławskim, poznańskim i kaliskim oraz w ziemiach wieluńsko-ostreszowskiej i wschowskiej. Do zbadania pozostaje jeszcze Mazowsze. W „Przyczynkach do historii prawa polskiego“ p. St. Krzyżanowski podał wiadomość o kilku nieznanym a interesującym rękopisach. Mało uprawiane u nas prawo publiczne litewskie przedstawione zostało ze strony bardzo ważnej i interesującej w studyach p. W. Czermaka nad „Parlamentaryzmem litewskim przed Unią lubelską“.

Ks. Stefan Pawlicki nareszcie skorzystał z pojawienia się I tomu wielkiej encyklopedyi wydawanej w Ameryce a poświęconej kulturze żydowskiej ażeby dać obraz nowoczesnych studyów nad tym przedmiotem z uwzględnieniem wiadomości odnoszących się do stanu narodowości żydowskiej w Polsce.

Bibliografia historyczna redagowana przez prof. L. Finkla postępuje dalej a z działu obejmującego „Historję polityczną“ wydrukowanych zostało w roku ubiegłym arkuszy 5 (str. 1143—1222).

Komisya Historyczna wydała w roku ubiegłym dwa nowe tomy swoich publikacyi, których druk ciągnął się już od lat kilku. Dyaryusze sejmowe r. 1585 wydane przez Dr. Aleksandra Czuczyńskiego, stanowią tom XVIII działu *Scriptores rerum Polonicarum*, w którym pomieszczono aż 10 bądź to całkiem odmiennych, bądź też podobnych, lecz różniących się redakcyą dyaryuszów tego burzliwego sejmku, z których tylko niektóre, i to mniej dokładne, były dotychczas znane. Nadto pomieszczono w tymże tomie w dodatkach ułamki dyaryusza sejmowego r. 1582, instrukcyę królewską na sejmiki przedsejmowe 1584 i uchwały lub przemowy na tychże sejmikach, a wreszcie parę innych aktów odnoszących się do dziejów tegoż sejmku 1585 r. — Wydawanej przez prof. Ulanowskiego wielkiej publikacyi: *Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum* wyszedł tom II, stanowiący tom VI dzieła *Monumenta medii aevi historica*, a zawierający wypisy z aktów konsystorskich gnieźnieńskich, wieluńskich, łowickich, poznańskich, warszawskich i kaliskich z wieku XV i początków XVI

aż do r. 1531. Tegoż samego wydawnictwa tom III rozpoczęty w roku poprzednim postąpił znacznie w druku i obejmuje dotąd wszystkie już wypisy z aktów konsystorskich plockich i pułtuskich do r. 1530; dalej jednakże będzie to wydawnictwo postępować bardzo powoli i nie prędko jeszcze się ukończy. Natomiast na ukończeniu jest wydawany przez Prof. Czermaka Dyaryusz Stanisława Oświęcimsa (1643—1651), którego tekst już wydrukowano w całości a wydawca zajęty jest obecnie opracowaniem wstępu i indeksu. Nadto są w toku następujące publikacje: tom IV Kodeksu dyplomatycznego małopolskiego wydawany przez Prof. Piekosińskiego, którego druk w roku ubiegłym posuwał się bardzo powoli i tom IX Archiwum Komisji Historycznej, w którym, w roku ubiegłym, Dr. Stanisław Kutrzeba wydał: Wykaz urzędów i służby dworu królewskiego w Polsce z czasów Henryka Walezego, ułożony dla tego króla po łacinie a pochodzący z jednego z rękopisów Biblioteki Narodowej w Paryżu.

Prace przygotowawcze do innych wydawnictw Komisji, już zamierzonych, prowadzono w dalszym ciągu; w najbliższym czasie ma się rozpocząć druk przygotowanych przez Prof. Abrahama Monumenta Vaticana, pochodzących z archiwów rzymskich, jakoteż oryginalnego i zupełnego tekstu Pamiętników (Memoriale) Albrechta Stanisława Radziwiłła (1632—1654), którego wydaniem zajmuje się Prof. Czermak. Prof. Krzyżanowski gromadził w dalszym ciągu materiały do zamierzonego Album paleograficznego i zebrał zdjęcia fotograficzne dyplomatów. Zbiór

ten powiększył się o kilkadziesiąt fotografii dokumentów średniowiecznych z Włocławka i z Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie.

Poszukiwania w Archiwum Watykańskim oraz w innych archiwach i bibliotekach rzymskich odbywały się dalej pod kierunkiem Prof. Abrahama. W ekspedycji rzymskiej tegorocznej pracuje od października 1901 Dr. Stanisław Zakrzewski a przez styczeń r. 1902 bawił nadto w Rzymie w sprawach ekspedycji Profesor Dr. Abraham. Dr. Zakrzewski ukończył poszukiwania w regestach lateranańskich papieża Eugeniusza IV, porównał z oryginalnymi aktami wydawnictwo Theinera odnoszące się do dziejów lat 1216 - 1333 w celu przygotowania materiału do zamierzonej publikacji *Monumenta Vaticana Poloniae*, a obecnie pracuje nad aktami skarbowymi z wieku XIV. Prof. Abraham zaś prowadził poszukiwania dalsze wśród rękopisów luźnych Archiwum Watykańskiego i Biblioteki Watykańskiej dla uzupełnienia zebranych materiałów wieku XIII i XIV, tudzież badał materiał źródłowy z drugiej połowy wieku XV-go i pierwszej wieku XVI-go w celu ustalenia planu dalszej pracy. Nadto pracował również w centralnem archiwum Dominikanów uzyskawszy pozwolenie ze strony Generała Zakonu.

Komisya prawnicza. Praca nad gromadzeniem materiałów do nowego wydania *Voluminów legum* (okres od 1506—1548), prowadzona przez prof. Oswalda Balzera, została w ubiegłym roku ukończoną już prawie w zupełności. Zbadano w całości wszystkie niemal archiwa i biblioteki, których nie uwzględniono wcale,

albo tylko częściowo w poszukiwaniach z lat poprzednich, a mianowicie archiwa kapitulne w Krakowie, Płocku, Fromborku i gr.-kat. w Przemysłu; archiwa miejskie w Krakowie, Lwowie i Przemysłu, częściowo i w Gdańsku (uzupełnienie dawniejszych poszukiwań), wreszcie Biblioteki: Akademii Umiejętności, XX. Czartoryskich i Jagiellońską w Krakowie, Bibliotekę Kórnicką, Biblioteki: hr. Baworowskiego, hr. Dzieduszyckich, hr. Ossolińskich, Pawlikowskich i Uniwersytecką we Lwowie, w końcu Bibl. hr. Branickich w Suchej. Praca nad zbadaniem archiwum kapitulnego w Włocławku jest w toku, a wkrótce też podjęta zostanie podróż do Moskwy dla zbadania kilkunastu ksiąg Metryki koronnej z tego okresu, jakie się znajdują w archiwum tamtejszego Ministerstwa spraw zagranicznych. Przeprowadzono też ważną i mozolną pracę porównania pierwodruków statutów i rozporządzeń Zygmunto-wskich ze znanymi skądinąd tekstami, które to porównanie umożliwia dopiero ustalenie pierwotnego, autentycznego tekstu wielu zabytków ustawowych. Samo zestawienie druków i wykazanie wzajemnego stosunku poszczególnych wydań, jakie wychodziły, uczynił wydawca przedmiotem osobnego studium, które jako rodzaj prolegomenów do zamierzonego wydawnictwa ukaże się niebawem osobno w druku. Co do wydawnictwa samego, pozostaje już obecnie do przeprowadzenia głównie tylko praca nad ułożeniem i ugrupowaniem zebranego materiału, tudzież przygotowaniem samych tekstów do druku. Należy się spodziewać, że w miesiącach zimowych najbliższego roku druk publikacyi będzie mógł być rozpoczęty.

Roboty nad przygotowaniem dalszych materiałów

do Starodawnych prawa Pol. Pomników i Archiwum Komisji prawniczej postępują nieustannie i zasób tekstów, które niebawem się ukażą w odpowiednich grupach, zebrany jest w znacznej ilości.

Komisya udzieliła nadto subwencji prof. Piekosińskiemu na druk pewnej ilości zapisków sądowych wielkopolskich z XV stulecia, które to wydawnictwo jest już na ukończeniu.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał tom 40. stanowiący koniec drugiej seryi i tom 41. w dwu działach: matematyczno-fizycznym oraz biologicznym. Biuletyn Wydziału wychodzi osobno w takim samym formacie co Rozprawy.

Wydział rozbiierał i przyjął na swych posiedzeniach 40 prac.

Sześć prac jest z zakresu matematyki, a mianowicie p. S. Kępińskiego: „O całkowaniu rozwiązań równań różniczkowych, liniowych, rzędu drugiego, z sobą sprzężonych“, p. J. Rajewskiego: „O funkcyjach hypergeometrycznych wyższego rzędu i ich przekształceniach“, dwie p. S. Zaremby: „Przyczynek do teorii pewnego równania fizyki matematycznej“ oraz „Wyznaczenie przypadku, w którym funkcyjne zasadnicze Poincarégo mogą być wyprowadzone z funkcyj zasadniczych Le Roy albo z funkcyj Stekłowa“ i dwie członka K. Żorawskiego: „O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materyalnych punktów“ (Część druga), oraz „Uwaga o pochodnych nieskończonego, wielkiego rzędu“.

Praca p. T. Godlewskiego p. t.: „O ciśnieniu osmo-

tycznem niektórych roztworów, obliczonem na podstawie sił elektromotorycznych ogniów koncentracyjnych“, dwie prace czł. W. Natansona: „O przewodnictwie cieplnem poruszającego się gazu“, oraz „O rozchodzeniu się małych ruchów w płynach lepkich“, jedna praca czł. K. Olszewskiego: „Oznaczenie temperatury inwersyi zjawiska Joule'a Kelvina w wodorze“, wreszcie praca czł. A. Witkowskiego: „Spostrzeżenia nad elektrycznością atmosferyczną w Zakopanem“ należą do zakresu fizyki.

Prac chemicznych jest dziewięć. Członek E. Bandrowski dał pracę wykonaną z p. A. Prokopeczko „O działaniu chlorowodoru na dwufenyloparazofenyl“, p. L. Bruner dwie: „O mechanizmie katalitycznego działania jodu podczas bromowania benzolu“ (Część III) i „O dysocjacyi wodzianu i alkoholanu chloralu w roztworach“, p. A. Korczyński jedną: „O działaniu bromu na durol, pięciometylobenzol i sześciometylobenzol“, czł. M. Nencki nadesłał pracę wykonaną z p. J. Zaleskim: „Produkty odtlenienia heminy, budowa jej i pochodnych“, panna M. Strzelecka swoją rzecz p. t. „Przyczynek do znajomości homologów desoksybenzoiny“, czł. L. Marchlewski dał trzy prace, jedną: „Ze studyów nad chlorofilem“, drugą wykonaną z p. J. Sosnowskim: „Kumarofenazyn i pochodne“, wreszcie trzecią z czł. M. Nenckim „Przemiana filocyjaniny w hemopyrrol i urobilinę“.

Do zakresu geologii należą trzy prace, p. W. Friedberga: „Otwornice warstw inoceramowych okolicy Rzeszowa i Dębicy“, p. J. Grzybowskiiego: „Otwornice warstw inoceramowych okolicy Gorlic“ oraz praca czł. W. Szajnochy: „O pochodzeniu oleju skalnego z Wójczy w Królestwie Polskiem“.

Dziewięć prac jest botanicznych. Pana S. Droby: „Pasorzyt grzyźliczy i jego właściwe miejsce w systemie grzybów“, czł. E. Janczewskiego: „Mieszkańce uprawne porzeczek“, czł. E. Godlewski z p. F. Polzeniuszem: „O śródcząsteczkowym oddychaniu nasion pogrążonych w wodzie i tworzeniu się w nich alkoholu“, p. L. Krzemieniewski: „Wpływ soli mineralnych na przebieg oddychania kiełkujących roślin“, cztery, a mianowicie: „O kilku nieznanych paprociach archipelagu malajskiego“, „O rozmnażaniu rostowem paproci *Angiopteris evecta*“, „O kwiatach na plewach jęczmienia widlastego“ i „O pewnej chemicznej reakcyi powierzchni korzenia“ są czł. M. Raciborskiego, praca p. J. Trzebińskiego ma tytuł: Wpływ podrażnień na wzrost pleśni *Phycomyces nitens*“.

Dwie są prace zoologiczne, czł. W. Kulezyńskiego: „Species Oribatarum (Oudms.) in Galicia collectae“ i „Coleopterorum species novae, minusve cognitae, in Galicia inventae“ p. M. Rybińskiego.

Z działów anatomii i fizjologii jest prac sześć, p. A. Becka: „Zjawiska elektryczne w rdzeniu pacierzowym“ czł. T. Browicza: „Kilka uwag o komórce wątrobowej“, oraz: „O pochodzeniu substancji skrobiowatej“, M. Kirkora: „O zmianach szybkości ruchu krwi w mięśniach prądkowanych podczas ich czynności dowolnej i odruchowej“, p. K. Rogozińskiego: „O fizjologicznej rezorbcji bakterji z jelita“ i A. Rosnera: O powstaniu ciąży bliźnianej monochorialnej“.

Komisja bibliograficzna Wydziału matematyczno-przyrodniczego odbywała posiedzenia zwyczajne

w zasadzie co miesiąc, w dniu posiedzeń tego Wydziału. Na posiedzeniach tych rozpatrywano materiał bibliograficzny i klasyfikowano go wedle Skorowidzów, ułożonych przez Komitet międzynarodowego Katalogu literatury naukowej. Rezultatem tej pracy było wydanie czterech zeszytów „Katalogu literatury naukowej polskiej“, odpowiadających czterem kwartałom roku 1901. Zeszyt czwarty obejmuje obok literatury za ostatni kwartał, zestawienie statystyczne i wykaz nazwisk autorów, wymienionych w pierwszym roczniku; zeszyt ten ukazał się w połowie kwietnia. Wydane dotychczas zeszyty Katalogu zostały użyte jako materiał do zestawienia bibliografii naukowej polskiej, wedle wymagań Biura Centralnego Katalogu Międzynarodowego w Londynie, dokąd też posłano dotychczas 1896 kartek bibliograficznych, jako bibliografię naukową polską za cały rok 1901.

Aby umożliwić sobie zupełne uwzględnianie literatury naukowej bieżącej, zawiązała Komisya stosunki z szeregiem redakcyj pism polskich z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych, zapewniając sobie nadsyłanie trzydziestu dwóch takich pism, których poprzednio Biblioteka Akademii nie otrzymywała.

Komisya antropologiczna otrzymała w dziale antropologicznym pracę Dra Wład. Olechnowicza p. t. „Cmentarzysko w Nowosiłkach na Wołyniu“.

W dziale archeologii przedhistorycznej złożył p. St. J. Czarnowski Komisyi: Sprawozdanie z swoich badań archeologicznych w t. zw. Schroniskach na Górze Okopy koło Ojcowa. Dr. Karol Hadaczek nadesłał: Sprawozdanie z poszukiwań archeologicznych w dorzeczu Dniestru

w Galicyi wschodniej. P. Maryan Wawrzeniecki z Warszawy nadesłał dalszą seryę zebranych przez siebie wiadomości o wykopaliskach przedhistorycznych w Królestwie Polskiem a zwłaszcza w okolicy Miechowa i Piotrkowa. Dr. Demetrykiewicz przedstawił Komisji wynik swoich badań nad autentycznością posągu kamiennego t. zw. Światowida, odkrytego w Zbruczu w roku 1848. Tenże złożył również sprawę z badań swoich na grodzisku przedhistorycznym w Nasoczowicach pod Sączem oraz z poszukiwań na cmentarzysku w Rdziostowie w Sądeckiem. Dr. Demetrykiewicz przedstawił nadto Komisji fotografie wykopalisk pozostałych po śp. prof. Pawińskim zaznaczając, że naukowe znaczenie tego zbioru jest bardzo zmniejszone przez to, że obecnie braknie zupełnie oznaczenia miejscowości, z których pochodzą poszczególne okazy. Ks. Józef Rokoszný w Sandomierzu nadesłał wiadomość o cmentarzysku ciałopalnym na t. zw. Pieprzowych górach pod Sandomierzem. Dr. Klemens Bąkowski zakomunikował wiadomość o odkryciu przypadkowym naczyń wczesnohistorycznej epoki podczas wybierania fundamentów pod nową kaplicę przy kościele Reformatorów w Krakowie.

Do zbiorów archeologicznych Komisji oprócz wykopalisk przywiezionych z wycieczek Dra Demetrykiewicza złożono następane dary:

St. Jan Czarnowski: Wykopaliska z Wielkiej Jaskini Okopy koło Ojcowa.

P. Maryan Wawrzeniecki: liczne wykopaliska zebrane podczas swoich badań w Królestwie Polskiem.

PP. Dr. Wł. Olechnowicz: wykopaliska z Lubel-

skiego a p. Jastrzębowski: wykopaliska z różnych okolic Królestwa Polskiego.

P. St. Wardziński i p. Krzeptowski ofiarowali wykopaliska z Galicyi wschodniej.

W dziale etnologicznym objawił się w roku ubiegłym znacznie mniejszy napływ prac, pochodzących nie od członków Komisji. Objaw to zupełnie naturalny. W miarę rozwoju etnologii rosną wymagania nawet wobec materyałów i to nie tylko co do sposobu ich grupowania, ale nawet co do metody ich zbierania. Z błędnego koła dyletantyzmu wyjść nareszcie trzeba i iść za wskazówkami nauki; nie wszyscy pracownicy chcą to zrozumieć i dla tego łatwo się zrażają, powołując się na swe dobre chęci. To też Komisja nie zawsze może drukować to, co jej nadesła przygodni współpracownicy a wcześniej czy później, zdobywszy stosowne środki, musi rozpocząć systematyczne badania etnologiczne, aby spełnić zadanie, jakie jej Akademia wyznaczyła.

Z papierów po ś. p. prof. Lucyane Malinowskim, uzyskano bardzo cenny przyczynek etnologiczny, a mianowicie „Powieści spiskie“, które ze względu na miejsce badania i na sposób zasługują na wyróżnienie. Oprócz tego, za pośrednictwem prof. J. Rozwadowskiego uzyskała Komisja od p. Fischera ciekawe i oryginalne „Formuły zamawiań“, a od p. Kaczmarczyka „Podania z okolic Wiśnicza“.

Prace te albo już pomieszczono w drukującym się obecnie tomie VI „Materyałów“, albo się ukażą w najbliższym tomie.

Poza publikacją „Materyałów“ uchwaliła Komisja wydawnictwo niezmiernej wagi p. t. „Ubiory ludu pol-

skiego". Po wstępnych czynnościach, skierowanych do gromadzenia fotografii i rysunków, po próbie, dokonanej w Krakowskim przez p. Włodzimierza Tetmajera, wydało się Komisji rzeczą nagłą, rozpocząć systematyczne zbieranie i publikowanie tej części etnograficznych znamion naszego ludu, która najgwałtowniej ulega zmianom i przeobrażeniom, a nawet ginie bez śladu. Jest nadzieja, że wydawnictwo będzie jeszcze w tym roku rozpoczęte skromnymi środkami Komisji, która nie wątpi, że w dalszej pracy znajdzie wszechstronne poparcie. Pierwszy tom wydawnictwa, bogato ilustrowanego, obejmie Krakowskie.

Komisya fizyograficzna wydała tom 35-ty Sprawozdań, jeden zeszyt Atlasu geologicznego Galicyi, mianowicie 13-ty, złożony z map: Przemyśl, Brzozów i Sanok, Łupków i Wola Michowa, opracowanych przez prof. dra W. Szajnochę, nadto napisany przez Radcę prof. M. Łomnickiego tekst do map: Pomorzany, Brzeżany, Buczacz i Czortków, Kopyczyńce, Borszczów, Mielnica i Okopy, wykonanych przez śp. prof. F. Bieniasza a zamieszczonych w zeszycie 9-tym. Z map wydać się mających w dalszym ciągu Atlasu geologicznego są wydrukowane już mapy prof. dra W. Szajnochy: Wieliczka i Myślenice, Bochnia i Czehów, Nowy Sącz; w druku zaś znajdują się: mapy prof. dra W. Friedberga Rzeszów i Łańcut, Ropezyce i Dębica, Rudnik i Raniżów, dra J. Grzybowskiego Pilzno i Ciężkowice, Brzostek i Strzyżów, Tyczyn i Dynów, Radcy prof. M. Łomnickiego Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów i Nisko, Janów i Bilgoraj, Majdan i Mielec; w najbliższym zaś czasie oddane zostaną do wykonania mapy: Uście Solne,

Nowe Miasto Korczyn, Tarnów i Dąbrowa, Szczucin, opracowane przez Radcę prof. M. Łomnickiego.

Sekeya meteorologiczna Komisji fizyograficznej otrzymała w r. 1901 spostrzeżenia meteorologiczne z 28 miejscowości, mianowicie 12 położonych w Galicyi zachodniej a 16 we wschodniej; ze stacyj tych przez cały rok czynnych było 24; ciepłotę powietrza zapisywano przez cały rok na 24 stacyach, ciśnienie powietrza na 10, kierunek wiatru na 23, stan zachmurzenia na 20, opady atmosferyczne na 23. Od Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń w Krakowie i od Towarzystwa Feniks w Wiedniu otrzymała Sekeya wiadomości o gradobiciach w Galicyi w r. 1901. Redukcyą, obliczeniem i przygotowaniem do druku spostrzeżeń meteorologicznych zajął się p. J. Zajączkowski, uporządkowaniem zaś i przysposobieniem do druku zapisek fenologicznych, otrzymanych z Czernichowa, Jaémierza i Ożydcwa, przewodniczący Sekeyi prof. dr. F. Karliński.

Sekeya geologiczna poleciła prof. drowi W. Friedbergowi wykonanie dla Atlasu geologicznego Galicyi mapy Sambor; po opracowaniu okolicy Sambora i Chyrowa uległ jednak p. Friedberg na wycieczce wypadkowi, który pociągnawszy za sobą ciężką chorobę, zmusił go do przerwania pracy i odłożenia jej dalszego ciągu na rok bieżący. Do wydania w Atlasie geologicznym otrzymała Sekeya mapy: Tarnów i Dąbrowa, Szczucin, Uście Solne, Nowe Miasto Korczyn, wykonane przez Radcę prof. M. Łomnickiego z polecenia Wysockiego Wydziału krajowego, tudzież mapy: Rzeszów i Łańcut, Ropczyce i Dębica, Rudnik i Raniżów, wykonane przez prof. dra W. Friedberga z polecenia Komisji fi-

zyograficznej. W sprawozdaniach Komisji zamieścił prof. J. Łomnicki pracę z zakresu paleontologii, p. t. *Elater Wiśniowskii* n. p.

Z polecenia Sekcyi zoologicznej zajmował się p. M. Rybiński w dalszym ciągu oznaczeniem zbioru chrząszców w Muzeum Komisji; przejrzał mianowicie ponownie w zbiorze własnym i w zbiorze śp. prof. B. Kotuli rodzinę *Staphylinidae* i oznaczył kilka rodzin następnych, tak, że do opracowania pozostaje jeszcze tylko rodzaj *Meligethes* i rodziny od *Colydiidae* do *Histeridae* włącznie. P. J. Dziędzielewicz, któremu Sekcyja zoologiczna poleciła badanie owadów siatkoskrzydłych w okolicach Lwowa, złożył Sekcyi sprawozdanie z tych poszukiwań, przeznaczone do wydania w Sprawozdaniach Komisji. P. dr. E. Niezabitowski zbierał, z polecenia Sekcyi w okolicach Rytra, kręgowce i błonkówki, zwłaszcza z rodziny *Braconidae*; pierwsze złożył już oznaczone do Muzeum Komisji, z drugich zaś oznaczył gatunki rodziny *Vespidae* i włączył je do swej pracy p. t. *Materiały do fauny os (Vespidae) Galicyi*, przeznaczonej do Sprawozdań Komisji a opartej na materiałach zebranych dawniej przez p. Niezabitowskiego, tudzież na zbiorach Komisji fizyograficznej, śp. prof. K. Bołka, prof. W. Kuleczyńskiego i prof. J. Łomnickiego. P. F. Schille prowadził w okolicach Rytra poszukiwania podobne, jak w roku poprzednim, a nadto zajął się zaniedbanym dotychczas zupełnie działem *Thysanoptera*; przedstawił on już Sekcyi sprawozdania z tych badań p. t. „Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów, część VI“ (zawiera to sprawozdanie 24 gatunków nowych dla okolicy), i „Szarańczaki, sieciarki i prasiatnice doliny

Popradu“, a do Muzeum Komisji złożył odpowiednie okazy, z wyjątkiem przyłżeńców (*Thysanoptera*). Przy opracowaniu owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków pomocni byli p. Schillemu członkowie Sekcji pp. J. Dzieńdzielewicz i prof. S. Smreczyński.

Wywiązując się z zadania podjętego w r. 1899 prof. J. Łomnicki złożył Sekcji zbiór chrząszczów i pracę p. t. Materiały do fauny chrząszczów Kołomyi i okolicy, w którą włączył także wyniki swoich poszukiwań koleopterologicznych prowadzonych w r. 1900 i 1901 bez pomocy ze strony Komisji fizyograficznej. Oprócz chrząszczów zbierał prof. J. Łomnicki w okolicy Kołomyi także szarańczaki, których jednak dotąd nie zdążył opracować. Do Sprawozdań Komisji podał on notatkę o nowym dla fauny galicyjskiej gatunku chrząszcza: *Otiorynchus bisulcatus*, odkrytym w okolicy Kołomyi.

Do wydania w Sprawozdaniach Komisji otrzymała Sekcja zoologiczna pracę prof. dra M. Kowalewskiego p. t. Materiały do fauny helmintologicznej pasorzytniczej polskiej, część III, tudzież pracę prof. S. Smreczyńskiego: Zapiski ortopterologiczne z roku 1901, obydwie dokonane bez pomocy ze strony Komisji.

Prof. Smreczyński rozpoczął w r. z. badanie pluskwiaków krajowych, dla którego ułatwienia zakupiła Sekcja zoologiczna parę książek; za podstawę służyły mu materiały własne, oraz bogaty zbiór pluskwiaków różnoskrzydłych i skoczaków jednego z członków Komisji. Po opracowaniu pluskwiaków różnoskrzydłych i skoczaków zajmie się p. Smreczyński działem mszyc, dotychczas u nas bardzo zaniedbanym.

Sekcja botaniczna poleciła, stosownie do planu

podjętego w r. 1900, p. drowi F. Błońskiemu napisanie opisowej flory roślin naczyniowych Polski, rozkładając pracę na trzy lata; w roku ubiegłym jednak p. Błoński pracy tej, z powodu innych pilnych zajęć, jeszcze nie mógł rozpocząć.

Z polecenia Sekcyi rolniczej prowadzili w r. z. badania w dziale gleboznawstwa pp. prof. dr. K. Mieczyski i K. Mościcki. Zebrany przez nich w powiecie cieszanowskim materiał opracowuje obecnie analitycznie p. Mościcki w pracowni chemii rolniczej pod kierunkiem prof. dra E. Godlewskiego; dotychczas wykonane zostały 43 rozbiory gleby mechaniczne i 14 chemicznych.

Badaniem flory łąkowej zajmował się z polecenia Sekcyi rolniczej p. S. Krzemieniewski; badania te mają być w roku bieżącym dalej prowadzone.

W dziale fizyografii leśnej przeprowadzono pod kierunkiem p. A. Nowickiego, starszego komisarza inspekcji leśnej, dochodzenia wydatności drzewostanów w 15 rębach na Pogórzu w obrębie dopływów Wisłoki, pomiędzy Tarnowem, Tuchowem, Ryglicami i Pilznem. Wyniki tych dochodzeń, już opracowane, ogłoszone będą w 36 tomie Sprawozdań Komisji; w tej samej seryi umieszczone będą wyniki dochodzeń w lasach wysokiego Podkarpacia w obrębie dopływów Skawinki i prawych dopływów Skawy, zebrane na 5 rębach, dalej wynik wyróbki jednego drzewostanu na Pogórzu Karpackiem, wreszcie daty z typowo najuboższej krainy sosny, nad Przemszą, z lasów należących do Gwarectwa w Jaworznie, zebrane z dochodzeń na 15 rębach.

Praca nad mapą leśną musiała uleść przerwie z powodu niesprzyjających okoliczności.

Do wydania w Sprawozdaniach Komisji otrzymała Sekcyja rolnicza pracę p. t. „Studia nad rasami i odmianami bydła rogatego w Polsce“, opracowywane i wydawane przez prof. dra Waleryana Kleckiego na podstawie materiałów zbieranych przez uczniów „Studjum rolniczego“. Praca ta obejmuje zarys historii umiejętnych badań nad krajowemi rasami i odmianami bydła rogatego w Polsce, program dalszych badań, które prof. W. Klecki zamierza przedsięwziąć z pomocą swoich uczniów, i jako pierwsze ogniwo w szeregu tych badań opis bydła nadbużańskiego w Sterdyni, podany przez p. A. Dehnela, oraz krytyczne studia prof. W. Kleckiego nad materiałem przez p. Dehnela zebrany.

Dr. S. Goliński przedstawił Sekcyji rolniczej materiał statystyczny o drzewostanie owocowym w powiecie krakowskim. Rozpatrzeniem, w jaki sposób materiał ten mógłby być użytkowany dla Sekcyji, zajmie się osobny komitet pod przewodnictwem prof. dra E. Janczewskiego.

Do Muzeum Komisji fizyograficznej przybyły w r. z. zbiory zoologiczne, złożone przez pp. J. Dziędzielewicza, J. Łomnickiego i F. Schillego, dalej zbiory lub okazy przyrodnicze podarowane przez pp. T. Cybulskiego w Krzesławicach, Z. Fiszera, W. Gabryela w Porąbce, J. Łomnickiego w Kołomyi, M. Łomnickiego we Lwowie, dra E. Niezabitowskiego, S. Padlewskiego w Libiertowie, dra M. Raciborskiego w Dublanach, F. Schillego w Rytrze, S. Stobieckiego i dra E. Wołoszczaka we Lwowie, dary w książkach: c. k. Państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, Śląskiego Towarzystwa dla oświaty krajowej, Katedry meteorologii i klimatologii c. k. Czeskiego Uniwersytetu w Pradze, Geograficznego Zakładu w c. k.

Uniwersytecie wiedeńskim, Hr. Bourdeille de Montrésor w Kozinie, p. H. Strzeleckiego we Lwowie i p. F. Schillego w Rytrze, zbiory zoologiczne i skamieliny, częścią zakupione, częścią uzyskane przez wymianę, wreszcie zakupione książki i narzędzia. W Muzeum Komisji złożyło Krajowe Towarzystwo rybackie w Krakowie swoje zbiory jako depozyt.

Z ważniejszych prac dokonanych w Muzeum wymienić należy uporządkowanie zbioru geologicznego tatrzańskiego, zaopatrzenie znakami muzealnymi działu roślin jednoliściennych w zielniku krajowym, ułożenie porównawczego zbioru roślin naczyniowych obcokrajowych; p. Z. Fischer zestawił wystawowy zbiór ryb krajowych; p. S. Stobiecki zajmował się w dalszym ciągu spisywaniem książek w bibliotece Komisji. Konserwowaniem, ustawianiem i spisywaniem zbiorów muzealnych zajęci byli: zastępca kustosa prof. W. Kulczyński, pp. A. Lason, dr. E. Niezabitowski, Br. Siekierski; stypendyści Akademii Umiejętności: pp. S. Jarosz i K. Okuszko, a przez pewną część roku nadto pp. J. Kwiatkowski, prof. S. Smreczyński i p. H. Pruszyńska.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii lub za jej sprawą, zostało już ogłoszone i znajduje się w odbitce w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, które pojawiły się od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się w tej chwili kilkanaście tomów, których część niebawem ukaze się w handlu księgarskim.

Od 1 stycznia 1902 r. zaszły pewne zmiany w wydawnictwie Bulletin'u i Anzeiger'a międzynarodowego — a mianowicie dawniej wydawano osobno Bulletin a osobno Anzeiger — od tego czasu ściągnięto te wydawnictwa w jedno — a tylko na tytule okładki zaznaczono u góry „Bulletin“ poniżej „Anzeiger“.

IX-ty Zjazd lekarzy i przyrodników polskich w Krakowie w roku 1900 oddał, na wniosek Sekeyi psychologicznej, sprawę ujednostajnienia słownictwa psychologicznego pod rozstrzygnięcie Akademii. W tym celu każdy Wydział Akademii wybrał dwu delegatów, którzy mają się zastanowić nad tą sprawą — a potem będzie zwołaną ankietą.

W Stacyi naukowej w Paryżu pełni nadal obowiązki delegata p. Władysław Mickiewicz, a adjunkta p. Strzębosz. Ruch czytelniczy w Bibliotece polskiej przedstawia się jak następuje: przez rok 1901 — z wyjątkiem miesiąca sierpnia — czytających w Bibliotece było 526 osób, wypożyczających do domu książki 293 osób — a wypożyczono do domu książek 497. Sprawozdanie p. Mickiewicza wykazuje szczegółowo listę prywatnych ofiarodawców i księgarnie polskie, którzy Bibliotekę wzbogacili licznymi darami w postaci książek. Z prac bibliotecznych rozpoczęto na nowo inwentaryzację zbiorów, a głównie porządkowanie czasopism i oddzielanie dubletów. Dla książek zaś przybywających obecnie prowadzi się podwójny katalog — jeden alfabetyczny, a drugi według treści.

Z prac Stacyi naukowej wymienić należy poszukiwania przedsięwzięte we wszystkich archiwach paryskich w sprawie stosunków astronomów polskich z Francją

w XVIII wieku, dalej zgromadzenie znacznej liczby listów T. Lenartowicza do studyum, nad którem pracuje obecnie p. Lorentowicz w Paryżu; pp. Krausharowi i Meyetowi ułatwiono wynalezienie licznych rycin potrzebnych do ich dzieł — udzielono też wielu osobom wskazówek bio- i bibliograficznych odnoszących się do czasów emigracyi.

Na tem zamykamy sprawozdanie niniejsze, a uproszony na obecne posiedzenie prelegent prof. Natanson odczyta jeszcze swą pracę p.t.: „Inercya i Koercya, dwa pojęcia ogólne w teoryi zjawisk fizycznych“.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności
od 1 maja 1901 do 30 kwietnia 1902.

I. Wydział filologiczny.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział filologiczny. Ser. II, tom XVIII, ogólnego zbioru tom 33, 8°, str. 389. Cena 10 kor.

Treść: St. Schneider: Studya filologiczne nad rozwojem oświaty greckiej w V w. przed Chr. (str. 1—103). — St. Dobrzycki: Studya nad średniowiecznym piśmiennictwem polskim (str. 104—119). — A. Brückner: Drobne zabytki polszczyzny średniowiecznej. Część II. (str. 120—187). — K. Heck: Szymon Szymonowicz (Simon Simonides), jego żywot i dzieła. Część I. (str. 189—345). — Fr. Bujak: Dwa przyczynki do historyi Uniwersytetu Jagiellońskiego (str. 346—367). — T. Mandybur: Pseudo-Lukiana «περὶ τῆς Συρίας θεοῦ» (str. 368—389).

Materyały i prace Komisji językowej Akademii Umiejętności w Krakowie. Tom I, zeszyt I, 8°, str. 164, z jedną mapą. Cena 3 kor.

Treść: J. Witek: Teksty i spostrzeżenia gwaroznawcze z północno-wschodniej okolicy Tarnowa (str. 1—36). — T. Gawin: Teksty w gwarze zaczarnieńskiej (str. 37—50). — W. Janczy: Gwara Sromowiec Wyżnich (str. 51—88). — J. Rozwadowski: Objasnienia do mapy języka litewskiego w gubernii wileńskiej (str. 89—94, z jedną mapą). — Tenże: Szkic wymowy (fonetyki)

polskiej (str. 95—114). — J. Baudouin de Courtenay: Wskazówki dla zapisujących materiały gwarowe na obszarze językowym polskim (str. 115—146). — Z. Celichowski: Polskie glosy botaniczne w Mogunckim Zielniku z r. 1484 (str. 147—154). — Wł. Nehring: Pierwsze sprawozdanie z prac nadesłanych na konkurs im. Lindego (155—164).

Sprawozdania Komisji do badania historii sztuki w Polsce, 4°, str. 355 i XCVIII, z 150-ma rycinami w tekście i 5-ma tablicami. Cena 16 kor.

Treść: Wł. Łuszczkiewicz: Architektura romańska kościoła św. Andrzeja w Krakowie. — F. Kopera: Oprawa srebrna Ewangeliarza księżnej Anastazyi, żony Bolesława Kędzierzawego, w bibliotece publicznej w Petersburgu. — Tenże: Miniatury rękopisów polskiego pochodzenia w Petersburgu. — M. Sokołowski: Studya do historii rzeźby w Polsce w XV i XVI w. — Wł. Łoziński: Ormiański epilog lwowskiej sztuki złotniczej. — H. Łopaciński: „Mons rei publice Polonae 1578“ — obrazowana alegorya polityczna z czasów Stefana Batorego. — Fr. Bujak: Materiały do historii miasta Biecza. — L. Lepszy: Władysław Łuszczkiewicz — nekrolog. — A. Chmiel i F. Kopera: Sprawozdania z posiedzeń Komisji historii sztuki za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1899 r.

Biblioteka pisarzy polskich. Tom 41, w małej 8-ce, str. XI i 345. Cena 3 kor.

Treść: Goffred abo Ieruzalem Wyzwolona Torquata Tassa przekładania Piotra Kochanowskiego, Sekretarza Jego K. M., tom I, wydał Lucyan Rydel.

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XVI, ogólnego zbioru tom 41, z 2-ma mapami, 8°, str. 399. Cena 10 kor.

Treść: S. Zakrzewski: Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu (1238—1382). Przyczynek do dziejów osad-

dnictwa na Podhalu (str. 1—75). — Fr. Bujak: Maszkienice wieś powiatu brzeskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne (str. 76—184). — W. Kętrzyński: Klaudyusza Ptolomeusza Germania wielka i Sarmacya nadwiślańska. Uwagi krytyczne (z 2-ma mapami) (str. 185—227). — S. Estreicher: Początki prawa umownego (str. 228—399).

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XVII, ogólnego zbioru tom 42, 8°, str. 386. Cena 10 kor.

Treść: A. Prochaska: Lenna i mańswa na Rusi i na Podolu (str. 1—30). — W. Kętrzyński: Volcae Tectosages a Wlach, Włoch (str. 31—41). — K. Potkański: Jeszcze sprawa restytucyi (str. 42—74). — St. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich. Województwo sandomierskie (str. 75—236). — S. Zakrzewski: Nadania na rzecz Chrystyana, biskupa pruskiego, w latach 1217—1224 (str. 237—332). — St. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich. Województwa: poznańskie i kaliskie. Ziemia wschowska (str. 333—386).

Pisarze dziejów polskich (Scriptores rerum polonicarum), tom XVIII, wydał A. Czuczynski, 8°, str. XXVIII i 476. Cena 6 kor.

Treść: Dyaryusze sejmowe z roku 1585. W dodatkach: Ułamki dyaryusza sejmowego z roku 1582, akta sejmikowe i inne akta odnoszące się do sejmu 1585 roku.

L. Finkiel: Bibliografia historii polskiej. Część druga, zeszyt IV, 8°, str. 1009—1142. Cena 3 kor. 60 hal.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XX, ogólnego zbioru tom 40, z 3-ma tablicami i 17 rycinami. 8°, str. 411. Cena 10 kor.

Treść: W. Heinrich: Krytyczny przegląd dotychczasowych badań nad wrażeniami barwnymi. Studium z dziedziny teoryi po-

znania (str. 1—40). — W. Heinrich: O stałości wrażenia za ledwie spostrzegalnego przy użyciu tonów czystych (str. 41—48). — St. Opolski: Przyczynek do znajomości elektroujemnej natury rodników organicznych (str. 49—54). — L. Marchlewski i C. A. Schunck: Otrzymanie chlorofilu w stanie czystym, widmo chlorofilu i barwika zielonego, towarzyszącego mu w liściach (str. 55—65). — St. Ciechanowski: Sprawy wydzielnicze w komórkach pierwotnych gruczolaków i raków gruczolakowych wątroby (2 tablice) (str. 66—96). — T. Emilewicz: O fenyliminach oksycetofenonów (str. 97—105). — E. Bandrowski: O działaniu bromonitrobenzoli na parafenylodwuamin (str. 106—114). — E. Bandrowski: O działaniu stężonego kwasu azotowego na bromonitrobenzol (str. 115—119). — B. Miklaszewski i St. Niementowski: Studium porównawcze trzech izomerych (β)-aminofenylbenzimidazoli (str. 120—153). — T. Browicz: O budowie naczyń włoskowatych krwionośnych i ich stosunku do komórek wątrobných (1 tablica) (str. 154—163). — T. Browicz: Czy kanaliki żółciowe międzykomórkowe mają własne ścianki? (1 tablica) (str. 164—172). — St. Niementowski: O homologach alizaryny, hystazaryny i chinizaryny (str. 173—185). — L. Birkenmajer: O stosunkach temperatury głębokich jezior tatrzańskich w różnych głębokościach i różnych porach roku (16 rycin) (str. 186—411).

Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności. Serya III, tom 1, dział A. (Ogólnego zbioru tom 41, dział A), z 1 mapą, 2-ma tablicami i 4-ma rycinami w tekście. Nauki matematyczno-fizyczne. 8°, str. 552. Cena 12 kor.

Treść: St. Tołłoczko: Studya doświadczalne nad kryoskopijnymi własnościami nieorganicznych rozczynników (str. 1—39). — L. Bruner: Studya dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych (str. 40—95). — M. P. Rudzki: O wieku ziemi (str. 96—133). — L. A. Birkenmajer: Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna Polski (2 ryciny i 1 karta geograficzna) (str. 134—222). — Wł. Natanson: O prawach tarcia wewnętrznego (str. 223—240). — S. Zaremba: O tak

zowanych funkcjach zasadniczych w teorii równań fizyki matematycznej (str. 241—275). — S. Kępiński: O całkach rozwiązań równań różniczkowych z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe (ciąg dalszy) (str. 276—288). — J. Siemiradzki: O wieku wapieni skalistych w paśmie krakowsko-wieluńskim (str. 289—296). — L. Marchlewski i J. Sosnowski: Synteza nowego układu czteropierścieniowego. Kumarofenazyn i pochodne (str. 297—305). — Wł. Natanson: O podwójnem załamaniu światła w cieczach odkształcanych (str. 306—316). — M. Nencki i J. Zaleski: O produktach odtlenienia heminy zapomocą jodowodoru i jodku fosforu oraz o budowie heminy i jej pochodnych (str. 317—332). — L. Marchlewski i M. Nencki: Przemiana filocyjaniny w hemopyrrol i urobilinę (str. 333—336). L. Marchlewski i J. Sosnowski: O kumarofenazynach. Część druga (str. 337—344). — J. Sosnowski: Badania nad oporem nerwów. I. Mierzenie oporu metodą elektrometryczną (1 rycina) (str. 345—349). — S. Zaremba: O teorii równania Laplacea i o metodach Neumanna i Robina (str. 350—405). — K. Schulc: Grady w Galicyi (z mapą Galicyi i tablicą graficzną) (str. 406—424). — S. Niementowski: O pochodnych bifenylu (str. 425—446). — Wł. Natanson: O prawach zjawisk dyfuzyjnych (str. 447—461). — E. Bandrowski i A. Prokopeczko: O działaniu chlorowodoru na dwufenyloparazofenylen (str. 462—472). — K. Olszewski: Oznaczenie temperatury inwersyi zjawiska Joule'a i Kelvina w wodorze (1 rycina) (str. 473—478). — L. Bruner: O dysocjacyi wodzianu i alkoholu chloralu w roztworach (str. 479—489). — S. Zaremba: Przyczynek do teorii pewnego równania fizyki matematycznej (str. 490—504). — J. Rajewski: O funkcjach hypergeometrycznych i ich przekształceniach (str. 505—552).

Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności. Serya III. tom 1, dział B. (Ogólnego zbioru tom 41, dział B), z 22-ma tablicami i 12-ma rycinami w tekście. Nauki biologiczne 8°, str. 693. Cena 15 kor.

Treść: Vl. Kuleżyński: Arachnoidea in colonia Erythraea

a Dre K. M. Levander collecta (tablica I i II) (str. 1—64). — A Wróblewski: O soku wyciśniętym z drożdży ($\frac{1}{4}$ ryciny) (65—148). — E. Godlewski (jun.): Początkowy okres rozwoju tkanki mięsnej prążkowanej zwierząt kręgowych. Tymczasowe doniesienie (tablica III) (str. 149—162). — Fr. Krzysztalowicz: Porównanie histologicznych cech wysypek kiłowych ze zmianami klinicznie do nich podobnymi (tablica IV, V i VI) (str. 163—218). — J. Grzybowski: Otwornice warstw inoceramowych okolicy Gorlic (tablica VII i VIII) (str. 219—288). — E. Godlewski (sen.) i F. Polzieniusz: O śródcząsteczkowym oddychaniu nasion pogrążonych w wodzie i o tworzeniu się w nich alkoholu (1 rycina) (str. 289—368). — A. Beck: Zjawiska elektryczne w rdzeniu pacierzowym (2 ryciny i tablica IX) (str. 369—430). — T. Browicz: O pochodzeniu substancji skrobiowatej (tablica X, XI i XII) (str. 431—449). — E. Godlewski (jun.): Rozwój tkanki mięsnej w mięśniach szkieletowych i w sercu zwierząt ssących (tablica XIII i XIV) (str. 450—496). — A. M. Przesmycki: O paru rodzajach pierwotniaków, pasorzytujących we wrotkach (*Ratatoria*) (tablica XV, XVI i XVII) (str. 497—543). — A. Rosner: O powstawaniu ciąży bliźniaczej monochorialnej (tablica XVIII) (str. 544—600). — W. Friedberg. Otwornice warstw inoceramowych okolicy Rzeszowa i Dębicy (tablica XIX) (str. 601—668). — M. Kirkor: O zmianach szybkości ruchu krwi w mięśniach prążkowanych podczas ich czynności dowolnej i odruchowej (5 rycin i tablica XX, XXI i XXII) (str. 669—693).

**Sprawozdanie Komisji fizyograficznej za r. 1899, oraz
Materiały do fizyografii krajowej. T. XXXV,
8°, str. XXXI, [218], 102 i (40). Cena 6 kor.**

Treść: Sprawozdanie z posiedzeń i czynności Komisji za rok 1899/900 (str. V—XXXI). — Materiały do fizyografii krajowej. Część I. Materiały zebrane przez Sekcję meteorologiczną (str. [3—218]). — Część II. Materiały zebrane przez Sekcję zoologiczną, botaniczną i geologiczną. R. Gutwiński: Glony Suchy i Makowa (str. 3—25). — Fr. Schille: Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część IV. (str. 26—34). — E. Niezabitowski: Materiały do fauny złotek (*Chrysi-*

didae) Galicyi (str. 35—40). — J. M. Łomnicki: Otwornica miocenu Pokucia (str. 41—65). — M. Rybiński: *Trechus fontinalis* n. sp. (str. 66). — St. Smreczyński: Przyczynek do fauny galicyjskich szarańczaków (str. 67—72). — R. Gutwiński: Materiały do flory śluzowców Galicyi (str. 73—77). — St. Klemensiewicz: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej (str. 78—101). — E. L. Niezabitowski: Przyczynek do fauny kręgowców Galicyi (str. 102—128). — Część III Materiały zebrane przez Sekcyę rolniczą: J. Góral: Analiza siana łąkowego w okolicy Bobrka koło Oświęcimea [str. (3—14)]. — A. Nowicki: Wydatność drzewostanów w naszych lasach w chwili ich sprzętu [str. (15—39)]. — S. Krzemieniewski: Łąki w okolicach Liszek i Mnikowa [str. (40—50)].

Atlas geologiczny Galicyi, tekst do zeszytu IX (mapy wyszły dawniej w opracowaniu ś. p. Fr. Bieniasza) wydał A. M. Łomnicki, 8°, str. 165. Cena 3 kor.

Atlas geologiczny Galicyi, zeszyt XIII, tekst i mapy: Przemyśl (śl. VIII, p. 5), Brzozów i Sanok (śl. VII, p. 6), Łupków i Wola Michowa (śl. VII, p. 8), 8°, str. 55, wydał Wł. Szajnocha. Cena wraz z tekstem 5 kor. sam tekst 2 kor.

Materiały antropologiczno-archeologiczne i etnograficzne wydawane staraniem Komisji antropologicznej Akad. Umiejęt., tom V, z 15-ma tabl. i 18 ryc. w tekście, 8°, str. IX, (93) i 272. Cena 6 kor.

Treść: Skład i czynności Komisji (I—IX). — I. Dział antropologiczno-archeologiczny. L. Rutkowski: Charakterystyka antropologiczna ludności wiejskiej (nieszlacheckiej) płońskiego i sąsiednich powiatów gub. plockiej (z 4-ma tabl.) [str. (1)—(30)]. — M. E. Brensztein: Cmentarzyska „Gargźdi-Kałas” i „Szyluks” we wsi Judsodzie w powiecie i parafii telszewskiej na Żmudzi (z 3-ma ryc.) [str. (31)—(35)]. — M. Wawrzeńcki: Drobne wiadomości o wykopaliskach przedhistorycznych

w Królestwie Polskiem (10-ma ryc.) [str. (36)—(51)]. — St. J. Czarnowski: Jaskinia „Okopy“ wielka nad rzeką Prądnikiem w okolicy Ojcowa (z 11-ma tabl.) [str. (52)—(93)]. — II. Dział etnograficzny. L. Malinowski: Powieści ludu polskiego na Śląsku. Część II. Śląsk górny (str. 3—272).

M. Federowski: Lud białoruski na Rusi litewskiej. Materiały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877—1893. Tom II. Baśni, przypowieści i podania ludu z okolic Wołkowyska, Słonima, Lidy i Sokółki. Część I. Baśni fantastyczno-mityczne. (Wydawnictwo Komisji antropologicznej). 8°, str. XXXII i 358. Cena 6 kor.

Rocznik Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1900/901 w małej 8-ce, str. 159, z 8-ma tablicami. Cena 1 kor. 20 hal.

Treść: Skład Akademii Umiejętności (str. 1—43). — Posiedzenie publiczne dnia 30 maja 1901 r. (str. 44—52). — Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1900 r. do maja 1901 r. (str. 53—111). — L. Kubala: Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg prawosławnej Cerkwi ruskiej z patriarhatem moskiewskim (ustęp z obszerniejszej pracy). Odczyt miany na publicznem posiedzeniu Akademii dnia 30 maja 1901 r. (str. 112—138). — Wykaz stosunków Akademii z innymi instytucjami naukowymi (str. 139—158). — Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszów w roku 1900 (ośm tablic).

Sprawozdanie z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1901, Nr. 1—10, rok 1902, Nr. 1—4.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. I. Classe de philologie. II. Classe d'histoire et de philosophie. Comptes rendus des séances de l'année 1901, 8°, p. 199.

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. III. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Comptes rendus des séances de l'année 1901, 8°, p. 499.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau I. Philologische Classe. II. Historisch-philosophische Classe. Jahrgang 1901, 8°, p. 199.

Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau. III. Mathematisch-naturwissenschaftliche Classe. Jahrgang 1901, 8°, p. 499.

Nadto ukazały się następujące odbitki:

a) z Rozpraw Wydziału filologicznego:

- J. Baudouin de Courtenay: Wskazówki dla zapisujących materiały gwarowe na obszarze językowym polskim, 8°, str. 115—116. Cena 50 h.
- A. Brückner: Drobnie zabytki polszczyzny średniowiecznej. Część druga, 8°, str. 68. Cena 1 kor. 40 hal.
- A. Brückner: Ezopy polskie. 8°, str. 75. Cena 1 kor. 50 hal.
- Fr. Bujak: Dwa przyczynki do historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, 8°, str. 24. Cena 50 hal.
- Z. Celichowski: Polskie glosy botaniczne w Mogunckim Zielniku z r. 1484, 8°, str. 147—154. Cena 20 hal.
- St. Dobrzycki: Studya nad średniowiecznym piśmiennictwem polskim, 8°, str. 16. Cena 30 hal.
- T. Gawin: Teksty w gwarze zaczarnieńskiej, 8°, str. 37—50. Cena 25 hal.
- K. Heck: Szymon Szymonowicz (Simon Simonides), jego żywot i dzieła. Część pierwsza (z jedną tablicą). 8°, str. 160. Cena 3 kor.
- W. Jan czy: Gwara Sromowiec Wyżnych, 8°, str. 51—87. Cena 50 hal.
- M. Kawczyński: Amor i Psyche w poezji starofrancuskiej. I. „Partenopeus de Blois“. Poemat z dwunastego wieku, streszczenie, rozbiór i objaśnienie. 8°, str. 162. Cena 2 kor. 50 hal.

- T. Mandybur: Pseudo-Lukiana „περὶ τῆς Συρίης Θεοῦα. 8°, str. 24.
Cena 40 hal.
- C. Morawski: Parallelismoi sive de locutionum aliquot usu et fatis
apud auctores Graecos nec non Latinos. 8°, str. 27. Cena 50 hal.
- Wł. Nehring: Pierwsze sprawozdanie z prac nadesłanych na kon-
kurs im. Lindego, 8°, str. 155—164. Cena 30 hal.
- J. Rozwadowski: Szkic wymowy (fonetyki) polskiej, 8°, str. 95—
114. Cena 30 h.
- St. Schneider: Studya filologiczne nad rozwojem oświaty greckiej
w V w. przed. Chr., 8°, str. 103. Cena 2 kor.
- St. Windakiewicz: Teatr ludowy w dawnej Polsce. 8°, str. 231.
Cena 5 Kor.

b) z Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego:

- St. Estreicher: Początki prawa umownego, 8°, str. 173. Cena 3 kor.
- St. Kętrzyński: O palliuszu biskupów polskich XI wieku. 8°, str
54. Cena 1 kor.
- St. Kętrzyński: O zaginionym żywocie św. Wojciecha. 8°, str. 50.
Cena 1 kor.
- W. Kętrzyński: Germania wielka i Sarmacya nadwiślańska (z 2-ma
mapami). 8°, str. 43. Cena 1 kor. 50 hal.
- W. Kętrzyński: Co wiedzą o Słowianach pierwsi ich dziejopisarze
Prokopiusz i Jordanes?, 8°, str. 21. Cena 50 hal.
- W. Kętrzyński: Volcae Tectosages a Wlach, Włoch, 8°, str. 13.
Cena 40 hal.
- St. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich (II
woj. sandomierskie; III—VII. woj. łęczyckie, sieradzkie, kujaw-
skie, inowrocławskie i ziemia wieluńska; VIII. woj. ruskie). 8°,
str. 164. Cena 3 kor.
- St. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich. Wo-
jewództwa: poznańskie i kaliskie. Ziemia wschowska. 8°, str. 56.
Cena 1 kor.
- K. Potkański: Opactwo na łęczyckim grodzie. 8°, str. 100. Cena
2 kor.
- K. Potkański: Jeszcze sprawa restytucyi. 8°, str. 35. Cena 70 hal.
- A. Prochaska: Uwagi krytyczne o kłęsce warneńskiej. 8°, str. 60.
Cena 1 kor.

A. Prochaska: Lenna i maństwa na Rusi i Podolu. 8°, str. 30.
Cena 50 hal.

St. Zakrzewski: Studya nad bullą z r. 1136. 8°, str. 80. Cena 2 kor.

St. Zakrzewski: Nadania na rzecz Chrystyana, biskupa pruskiego
w latach 1217—1224. 8°, str. 98. Cena 2 kor.

c) z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

E. Bandrowski i A. Prokopeczko: O działaniu chlorowodoru
na dwufenyloparazofenylen. 8°, str. 13. Cena 40 hal.

A. Beck: Zjawiska elektryczne w rdzeniu paciierzowym (z 2-ma ryc.
i jedną tabl.). 8°, str. 62. Cena 2 kor.

L. Birkenmajer: O stosunkach temperatury głębokich jezior ta-
trzańskich w różnych głębokościach i różnych porach roku (z 16-ma
ryc.). str. 228. Cena 4 kor.

L. E. Büttcher: O własnościach pewnych wyznaczników funkcyj-
nych. 8°, str. 10. Cena 20 hal.

T. Browicz: Czy kanaliki żółciowe międzykomórkowe mają własne
ścianki? (z jedną tabl.). 8°, str. 11. Cena 1 kor.

T. Browicz: O budowie naczyń włoskowatych krwionośnych i ich
stosunku do komórek wątrobných (z jedną tablicą). 8°, str. 12.
Cena 1 kor.

T. Browicz: O pochodzeniu substancji skrobiowatej (z 3-ma tabl.),
8°, str. 21. Cena 2 kor.

L. Bruner: O dysocjacji wodzianu i alkoholu chloralu w roz-
tworach. 8°, str. 13. Cena 50 hal.

W. Friedberg: Otwornice warstw inoceramowych okolicy Rzeszowa
i Dębicy (z tablicą podwójną). 8°, str. 70. Cena 2 kor.

E. Godlewski jun.: Początkowy okres rozwoju tkanki mięsnej
prążkowanej zwierząt kręgowych (z jedną tablicą). 8°, str. 16.
Cena 60 hal.

E. Godlewski jun.: Rozwój tkanki mięsnej w mięśniach szkiele-
towych i w sercu zwierząt ssących (z 2-ma tablicami). 8°, str. 49.
Cena 2 kor.

J. Grzybowski: Otwornice warstw inoceramowych okolicy Gorlic
(z-ma tablicami). 8°, str. 72. Cena 2 kor.

St. Kępiński: O całkach rozwiązań równań różniczkowych, z sobą

- sprężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe (ciąg dalszy), 8°, str. 15. Cena 30 hal.
- M. Kirkor: O zmianach szybkości ruchu krwi w mięśniach prądkowanych podczas ich czynności dowolnej i odruchowej (z 3-ma tablicami i 5-ma ryc. w tekście). 8°, str. 27. Cena 2 kor.
- A. Korczyński: O działaniu bromu na durol, pięciometylobenzol i sześciometylobenzol. 8°, str. 13. Cena 40 hal.
- Fr. Krzyształowicz: Porównanie histologicznych cech wysypek kiłowych ze zmianami klinicznie do nich podobnymi (z 3-ma tabl.) 8°, str. 58. Cena 1 kor. 60 hal.
- Vl. Kulczyński: Species Oribatarum (Oudms.) (Damaeinarum Michael) in Galicia collectae (2 tablice). 8°, str. 50. Cena 2 kor.
- L. Marchlewski: Ze studyów nad chlorofilem (1 tablica). 8°, str. 6. Cena 50 hal.
- L. Marchlewski i J. Buraczewski: Studium nad izatyną. 8°, str. 25. Cena 50 hal.
- L. Marchlewski i M. Nencki: Przemiana filocyjaniny w hemopyrrol i urobinę. 8°, str. 6. Cena 15 hal.
- L. Marchlewski i J. Sosnowski: Synteza nowego układu czteropięścieniowego. Kumarofenazyn i pochodne. 8°, str. 11. Cena 20 hal.
- L. Marchlewski i J. Sosnowski: O kumarofezynach. Część II. 8°, str. 9. Cena 20 hal.
- Wi. Natanson: O prawach zjawisk dyfuzyjnych. 8°, str. 17. Cena 50 hal.
- Wi. Natanson: O podwójnem załamaniu światła w cieczach odkształcanych. 8°, str. 13. Cena 30 hal.
- Wi. Natanson: O rozchodzeniu się małych ruchów w płynach lepkich. 8°, str. 19. Cena 40 hal.
- M. Nencki i J. Zaleski: O produktach odtlenienia heminy za pomocą jodowodoru i jodku fosforu, oraz o budowie heminy i jej pochodnych. 8°, str. 18. Cena 40 hal.
- S. Niementowski: O homologach alizaryny, hystazaryny i chinizaryny. 8°, str. 15. Cena 50 hal.
- S. Niementowski: O pochodnych bifenylu. 8°, str. 24. Cena 50 hal.
- K. Olszewski: Oznaczenie temperatury inwersyi zjawiska Joule'a i Kelvina w wodorze. 8°, str. 8. Cena 20 hal.

- A. M. Przesmycki: O paru rodzajach pierwotniaków pasorzytu-
jących we wrotkach (*Rotatoria*) (3 tablice). 8°, str. 47. Cena 2 kor.
- J. Rajewski: O funkcjach hypergeometrycznych rzędu wyższego
i ich przekształceniach. 8°, str. 50. Cena 1 kor.
- K. Rogoziński: O fizyologicznej rezerwce bakterii z jelita (1 tabl.).
8°, str. 102. Cena 2 kor 50 hal.
- A. Rosner: O powstawaniu ciąży bliźniaczej monochorialnej (1 ta-
blica). 8°, str. 59. Cena 1 kor. 40 hal.
- M. Rybiński: Coleoptorum species novae minusve cognitae in Ga-
licia inventae (2 tablice). 8°, str. 8. Cena 80 hal.
- J. Siemiradzki: O wieku wapieni skalistych w pasmie krakowsko-
wieluńskim. 8°, str. 10. Cena 20 hal.
- J. Sosnowski: Badania nad oporem nerwów. I. Mierzenie oporu
metodą elektrometryczną (1 ryc.). 8°, str. 7. Cena 20 hal.
- M. Strzelecka: Przyczynek do znajomości homologów desoksy-
benzoiny. 8°, str. 6. Cena 20 hal.
- K. Szulc: Grady w Galicyi (2 tablice). 8°, str. 21. Cena 2 kor.
- A. W. Witkowski: Spostrzeżenia nad elektrycznością atmosferyczną
w Zakopanem (3 ryciny). 8°, str. 8. Cena 20 hal.
- K. Zakrzewski: O sile elektromotorycznej powstającej wskutek
ruchu cieczy w wysrebrzonej rurce szklanej. 8°, str. 8. Cena 20 hal.
- S. Zaremba: O teorii równania Laplacea i o metodach Neumanna
i Robina. 8°, str. 58. Cena 1 kor. 20 hal.
- S. Zaremba: O tak zwanych funkcjach zasadniczych w teorii
równań fizyki matematycznej. 8°, str. 35. Cena 60 hal.
- S. Zaremba: Przyczynek do teorii pewnego równania fizyki mate-
matycznej. 8°, str. 17. Cena 30 hal.

IV.

Nagrody i konkursy.

Akademia Umiejętności przyznała następujące nagrody na posiedzeniu walnem dnia 13 maja 1902:

1) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za pracę historyczną w kwocie 2.250 koron p. prof. drowi Tadeuszowi Wojciechowskiemu za dzieło p. t.: „*Katedra na Wawelu*“.

2) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 2.250 koron p. Ferdynandowi Ruszczycowi za krajobraz p. t.: „*Potok wiosenny*“.

Co podając do publicznej wiadomości, przypomina się zarazem konkursy ogłoszone dawniej i obecnie a mianowicie:

1) Konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza: Monografia z dziejów cywilizacyi polskiej w epoce Odrodzenia. Przedmiot może być dowolnie obrany, w ten sposób, iżby jego źródłowe opracowanie rozjaśniało wpływy kultury Odrodzenia na rozwój cywilizacyi w Polsce (n. p. Monografia królowej Bony, Dwór Zygmunta I.

i Zygmunta Augusta, Mieszczaństwo krakowskie w XV i XVI wieku, Monografia któregokolwiek znacznego rodu n. p. Szydłowieckich, Wpływ cywilizacji miast pruskich lub spiskich na miasta polskie i t. p.). Fundusz nagrodowy wynosi 6.000 fr.; z fuuduszu tego wyznaczy się w miarę [wartości i rozmiaru prac konkursowych 2 nagrody, pierwszą w kwocie 4.000 fr. i drugą w kwocie 2.000 fr., albo też kilka nagród po 2.000 i 1.000 fr. Gdyby zaś która z prac konkursowych urosła do rozmiarów większego dzieła znakomitej wartości, zasługującego na wyjątkowe odznaczenie, może jej być przyznana pełna nagroda w kwocie 6.000 fr. Termin konkursu 31 grudnia 1902 r.

2) Konkurs z zapisu ś. p. jenerała Oktawiusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej jak i w samym społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“.

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1. Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2. Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3. Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Infant i Kurlandy;

4. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusiech królewskich i w Ks. Poznańskim; wreszcie

5. Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do cesarstwa austriackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historię ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakta, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu przezeń posiadanego, jaki istniał pierwotnie. Literaturę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania, bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą mieć pierwszeństwo do nagrody przed równie dobrymi opracowaniami osobnymi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowanie uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innymi pracami nadesłanymi, ale nadto będą odpowiadać dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się jak następuje:

- a) za część 1 i 2-gą po 2.000 koron;
- b) za część 3-cią 3.200 koron;
- c) za część 4-tą 2.400 koron;
- d) za część 5-tą 2.800 koron.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznaczona jest suma 2.600 koron; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1903.

3) Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem konkurs im. ks. Adama Jakubowskiego na następujące dwa temata:

a) Monografia wsi jakiegokolwiek na terytorjum dawnej Polski w XIX stuleciu. Pożądanym jest wstęp historyczny;

b) Monografia którego z opactw benedyktyńskich lub cysterskich w Wielkopolsce w epoce średniowiecznej.

Nagroda 700 złr. (1.400 koron) zostanie ewentualnie rozdzieloną na dwie, których wysokość będzie po rozstrzygnięciu konkursu oznaczoną stosownie do objętości prac nagrodzonych. Termin konkursu 31 grudnia 1902 r.

4) Akademia Umiejętności w Krakowie ogłasza niniejszem konkurs im. Józefa Majera na następujący temat:

„Zebrać i opracować dotychczasowe spostrzeżenia nad elementami magnetyzmu ziemskiego w Polsce oraz dopełnić je (o ile możności) spostrzeżeniami własnymi“.

Nagroda za najlepsze opracowanie wynosi 2.000 koron.

Termin konkursu: 31 grudnia 1905 roku.

Prace konkursowe należy nadsyłać do Akademii Umiejętności w Krakowie bezimiennie, pod godłem obra-

nem przez autora, z dołączeniem koperty opieczetowanej, zawierającej wewnątrz nazwisko autora i jego adres a opatrzonej tem samym godłem.

Według §. 18. Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu drukiem pracy uwieńczonej nagrodą.

SPRAWOZDANIE I WNIOSKI

w przedmiocie nagród fundacji ś. p. Barczewskiego.

---

1. Za pracę historyczną.

W ciągu r. 1901 pojawiła się podobnie jak w r. poprzedzającym niemała ilość prac naukowych, w których Komitet ustanowiony dla nadania nagrody z fundacji ś. p. Barczewskiego, pilnie musiał się rozpatrywać.

Obszernej historii literatury polskiej prof. Chmielewskiego ukazał się tom ostatni; monografia ks. Załęskiego o Jezuitach posunęła się naprzód ale jeszcze ukończoną nie została; interesujące dzieło p. Gadona o Emigracji polskiej, prócz dwóch tomów ogłoszonych w r. 1901, ma w roku bieżącym zyskać jeszcze tom III-ci; p. Bronisławowi Łozińskiemu zawdzięczamy pierwszą część obszernej dzieła o „Agenorze Gołuchowskim“; prof. Aszkenazy dał nam gruntownie opracowaną książkę o „Przymierzu polsko-pruskiem“; praca p. Kraushara o „Warszawskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk“ zapoznaje nas z ważnym rozdziałem porozbiorowych dziejów Polski; „Szkoła główna Warszawska“ pp. Bartkiewicza i Dobrzyckiego jest jakby dalszym ciągiem monografij, poświęconych różnym Uniwersytetom na ziemiach

polskich, których tyle pojawiło się z powodu jubileuszu Szkoły Jagiellońskiej; p. Matuszewski w „Słowackim i nowa sztuka“ dotyka przedmiotu, który w tak wysokim stopniu zajmuje dzisiejszych historyków literatury najnowszej; p. Wł. Łoziński do swych poprzednich prac o Lwowie pod względem kulturalnym, dołączył nową: Sztuka Lwowska w XVI i XVII w.; prof. Sokołowski wydał doniosłą i bogato ilustrowaną książkę: Studya do historii rzeźby w Polsce w XV i XVI w.; jako spuścizna nareszcie po ś. p. Dr. Władysławie Matlakowskim, ogłoszonym zostało piękne dzieło p. t. „Zdobienia i sprzęt ludu polskiego na Podhalu“.

Zgodnie z dotychczasową praktyką Komitet z prac, co tylko wymienionych, wykluczyć musiał wszystkie jeszcze do końca niedoprowadzone, oraz te, które w tym samym czasie inną uzyskały nagrodę naukową. To jest powodem, dla czego „Historya literatury polskiej“ prof. Chmielowskiego, którą szerzej uważamy za zbyt cenne omawiać, wobec tego, że wszystkie jej zalety w licznych recenzjach podniesione zostały, a która odznaczona została nagrodą Kochmana, do współubiegania się o nagrodę Barczewskiego przypuszczoną być nie mogła.

Z wydawnictw, których z żadnej z tych przyczyn nie usunięto od konkursu, Komitet na pierwszym miejscu postawił prace pp. Wł. Łozińskiego, Dr. Matlakowskiego i Prof. Sokołowskiego:

Dzieło Władysława Łozińskiego p. t. „Sztuka lwowska w XVI i XVII wieku“ obejmująca architekturę i rzeźbę odznacza się głębokiem zrozumieniem i przejęciem się przedmiotu, przedstawionego bardzo żywo i obrazowo, językiem wzorowym i z najzupełnijszem

opanowaniem materiału. Znaczenie architektury lwowskiej w XVII stuleciu, tak dla Lwowa, jak jego bliższej i dalszej okolicy, staje się odtąd jasnym i zrozumiałym, p. Łoziński wykazał w niej, że Lwów posiada prócz własnych architektów, również swoich rzeźbiarzy, którzy używając specjalnie alabastru do swych dzieł plastycznych nadają rzeźbie przez nich uprawianej pewien odrębny technicznie charakter, a w formach renesansowych i barokowych rozwijają bogatą fantazyę i ducha artystycznego.

Książka przedwcześnie zmarłego Dra Władysława Matlakowskiego: *Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu, zarysy życia ludowego*, mimo niezawodnych braków, wskutek nieuwzględnienia literatury obcej i materiału porównawczego Słowaccyżny jest niepospolitą pracą, w której autor kroczył nowymi u nas drogami dotąd zupełnie niepraktykowanymi. Zebrał w wiernych i własnoręcznych rysunkach wielki zasób ornamentyki Podhalan, i w sposób niezwykle barwny dał nam obraz życia, wrodzonego poczucia piękna i upodobań górali w domu i wśród wspaniałej natury.

Pod względem konstrukcyi, metody naukowej i doniosłych wyników są *Studia do historii rzeźby w Polsce w XV i XVI wieku* wydane nakładem Akademii przez Prof. Maryana Sokołowskiego niezwykle cennym dziełem, rozjaśniającem po raz pierwszy tak znakomicie nasz pogląd na dzieje rzeźby w Polsce. Z pracy wynika, że po Wicie Stwoszu, do którego artystycznej działalności znajdują się tutaj nowe przyczynki, obejmuje warsztat syn jego Stanisław i tworzy do pewnego stopnia odrębną szkołę snycerską, wprawdzie opartą o szkołę

frankońską i do jej sfery wpływów należąca, ale zarazem z pewnym odcieniem krakowskim, który przepysznie jest w pracy tej scharakteryzowany. Lubo o snycerstwie w Polsce nagromadzone były dotąd luźne wiadomości, brakło im powiązania i determinacyi artystycznej, dopiero w niniejszym dziele dzieła snycerskie ujęte zostały w szkoły i autor wyznaczył im pozycyę w rozwoju sztuki, której im dotąd brakło. Dzieło posuwa naszą wiedzę naprzód, a napisane jasno i treściwie stanowi jedną z najpiękniejszych prac tego wielce około dobra nauki zasłużonego uczonego.

Do tych trzech wybitnych ksiązek przybywa jeszcze dzieło Prof. Wojciechowskiego „Katedra na Wawelu“, dla którego Komitet zeszlóroczny zastrzegł prawo do współubiegania się o nagrodę Barczewskiego w roku następnym.

Komitet opierając się na ocenie monografii Prof. Wojciechowskiego umieszczonej w sprawozdaniu z ubiegłego roku, uchwalil podstawić do nagrody z fundacyi ś. p. Barczewskiego dzieło Prof. Wojciechowskiego „Katedra na Wawelu“ zastrzegając równocześnie dla pracy Prof. Sokolowskiego „Studia do historyi rzeźby w Polsce w XV i XVI wieku“ prawo do współubiegania się o nagrodę tejże fundacyi w r. 1902. Na tę ostatnią uchwałę Komitetu wpłynęło, że Dr. Matlakowski jako już nieżyjącej nagrody otrzymać nie może, zaś p. Władysław Łoziński już raz poprzedni za dzieło swe o Patrycyacie Lwowskim nagrodę z fundacyi Barczewskiego otrzymał.

2. Za dzieło malarskie.

Po przejrzeniu listy obrazów, wystawionych w Krakowie w r. 1901, postanowił Komitet uwzględnić dzieło sześciu malarzy poniżej wymienionych.

Tryptyk p. Włodzimierza Tetmajera „Gwiazda Bożego Narodzenia“ zwrócił na siebie uwagę Komitetu z wielu względów. Obok „Święconego“ w Muzeum Narodowym jestto pierwsze dzieło utalentowanego artysty wychodzące poza technikę szkicu, doprowadzone do zupełnego efektu. Obserwacya typów, wyborne oświetlenie, a przede wszystkim żywa, głęboka poetyczność cechują tryptyk.

Portrety i studia p. Wojciecha Weissa, wykonane przeważnie *a tempera* odznaczają się wielkiem życiem i nader subtelnem kolorystycznym poczuciem.

Akwarelle dyr. Juliana Fałata, a zwłaszcza „Rzeka w zimie“ i „Szary dzień w Wenecyi“, wywołują najsilniejsze wrażenie przy użyciu najskromniejszych środków. Wielka ich wartość polega na wykwitnem poczuciu barw i „walorów“.

P. Jacek Malczewski zdaje się być w epoce pełnego nowego rozkwitu, czego dowodem dwa tryptyki, oraz „Ostatni“ i „Ukojenie“. Od świata chimer, znęcających się nad artystą, przeszedł do wielkiej litości nad wszelką ludzką nędzą, wróżąc jej, jakby ulgę. Mistrz rysunku, oddawna uznany i dwa razy przez Akademię nagrodzony, okazuje się tu również niezwykłym kolorystą.

Prof. Leon Wyczółkowski wśród ogromnej ilości

dzieł, świadczących o nieustannej, nieustrudzonej twórczości wystawił kilka pierwszorzędnych, jak portrety panny K., pani R., szkic do portretu pana J. i zwłaszcza portret prof. Laszczki. Subtelny obserwator światła, zamiłowany w kolorycie objawił się tu jako artysta, umiejący głębiej patrzeć na typy i osobliwości, jakie ma przed sobą i wydostać z nich na światło dzienne to, co dla zwykłego śmiertelnika nie zawsze jest widzialne.

P. Ferdynand Ruszczyca, którego obrazy „Ruiny zamku“, „Upust“ i „Ballada“ zostały przez Akademię w r. 1901 do uwzględnienia przekazane na rok następny, wystawił w r. 1901 kilka prac, z których kraj-obraz „nad Wilejką“ i „Potok wiosenny“ przedewszystkiem odznaczały się właściwemi temu artyście zaletami. Zwłaszcza drugie to dzieło zwracało na siebie uwagę nie tylko prawdą obserwacyi, męską siłą, zamaszystością i pewnością techniki, ale i poetycznym nastrojem.

Po dłuższych obradach Komitet przyszedł do przekonania, że mimo wartości niezaprzeczonej, jaką się odznaczały prace pp. Tetmajera, Weissa, a zwłaszcza tak wyjątkowo piękne akwarelle p. Fałata, twórczość pp. Jacka Malczewskiego, Wyczółkowskiego i Ruszczyca, grała tak wybitną i górującą nad całością malarskiej produkcyi roku ubiegłego rolę, że spór o przyznanie nagrody z konkursu Barszczewskiego, mógł się tylko odnosić do tych trzech ostatnich malarzy. Zważywszy następnie, że p. Jacek Malczewski, którego znaczenie dla sztuki polskiej ma pierwszorzędną doniosłość, był już dwa razy laureatem Akademii, Komitet ograniczył wybór nagrody do obrazów pp. Wyczółkowskiego i Ruszczyca i w końcu po dłuższem wahaniu i zważywszy,

że prace p. Ruszczyca przekazane już były roku zeszłego do uwzględnienia, w konkursie obecnym postanowił przedstawić do nagrody z r. 1901 „Potok wiosenny“ pana Ruszczyca, który nowem swem dziełem nadziei w nim pokładanych nie zawiódł.

V.

Inercya i Koercya;

dwa pojęcia ogólne w teorii zjawisk fizycznych.

Przez

Władysława Natansona.

Patrzmy na wszechświat wzrokiem nieuprzedzonym. Jakie bogactwo wydarzeń i zmian! Jaka różnaitość przekształceń i zjawisk! Natura, na pierwszy rzut oka, wydaże się jakby splątaniem niezliczonych jakości. Jest że tak rzeczywicie? Czy na dnie rzeczy leżą jakościowe różnice? Oto zagadnienie.

Powinniśmy wyznać, że nie jesteśmy zdolni dotychczas nie tylko rozwiązać, ale nawet roztrząsać zagadnień podobnych. Istnieją różnorodne nauki, które badają świat. Ale nauki te, chociaż budzą w nas podziw i cześć, jako potężne duchowe zjawisko, przecieź, postawione naprzeciw promiennej Naturze, zdradzają czem są: są próbą lękliwą i początkiem usiłowania.

I.

W fizyce przywykliśmy patrzeć w tak zwany świat materyalny, w martwą Naturę. Zająwszy to stano-

wisko, nie umiemy dotychczas stanąć na innym. Więcej powiemy: zajmąwszy to stanowisko, zatoczywszy taki wi-
dnokrąg, nie umiemy dotychczas objąć go jednym spoj-
rzeniem. Wiedzy naszej o martwej Naturze nie zdoła-
liśmy ulać w kształt doskonale jednolitej nauki. Mo-
żemy tylko powiedzieć, że, jakkolwiek jesteśmy odlegli
od osiągnięcia takiego celu, zmierzamy ku niemu.

II.

Możemy już dziś bez trudności odróżnić, w nieoży-
wionej przyrodzie, dwie dziedziny, dwie kategorie zja-
wisk: zjawiska, które trwają i te, które się kończą.

Wiemy naprzykład, że trwa ruch obrotowy ziemi
i roczny jej bieg koło słońca. Wiemy, że trwa ruch
księżycy i planet, ruch rojów i komet, ruch słońca i ukła-
dów słonecznych i gwiazd w przestworzu niebieskiem.
I ruch drobniejszych ciał, ciał ziemskich, trwa, gdy nie
tają i nie hamują go przeszkody zewnętrzne. Wahadło
waha się długo w powietrzu. kula toczy się długo po
lodzie. Głos dobiega daleko, zanim pochłonięty zostanie.
Fale potężne, wzbudzone na oceanie, mogą obiedz kulę
ziemską, zanim się zgubią i znikną. Wulkaniczne wstrzą-
śnienia rozchodzą się po całej skorupie ziemskiej i, słabiej
lub mocniej, wciąż chwieją ląd stały pod naszymi
stopami.

Trwałość w zjawiskach podobnych, czyli tak zwana
bezwładność, dostrzegana bezpośrednio zmysłowo, pozos-
tawia w umyśle głębokie wrażenie. Natura daje nam tu
istotną, zasadniczą wskazówkę. Niekiedy daje nam ją
uzbrojona w kosmiczną potęgę; trudno zapomni, kto wi-

dział, w czasie całkowitego słonecznego zaćmienia, cień księżycowy, jak olbrzym, nadbiegający z niezmierną prędkością. Ale tę samą lekcję fizyczną może nam dać i ruch ziarnka; odsłania przed nami ten sam rys głębokoci, choć jednostronny, w urządzeniu wszechświata.

Inny, wspaniały przykład trwającego rodzaju zjawisk znajdujemy w promieniowaniu. Przez próżnię, przez bezgraniczny, powszechny ośrodek, bez przerwy, bez kształtu, bez końca, który zalega świat, przez eter (jak fizycy mówią), biegną nieustannie fale niezliczone, fale peryodyczne, rytmiczne, jak oddech; biegną, nie słabnąc, tylko rozbiegając się, w czystym eterze, nie zanikając, nie ginąc, nawet na najdłuższych drogach, nawet po opanowaniu przechodzących miarę głębokości przestrzeni. Oto fundamentalne zjawisko; być może najprostsze, najbardziej pierwotne z pomiędzy zjawisk Natury. Powtarzam: są to zjawiska trwające, dopóki nie pochwyci ich i nie zmąci zwyczajna materya. Gdy się to stanie, spostrzegamy dopiero zazwyczaj, że fale biegły, że dobiegły, że zostały zmienione; i przezywamy je wówczas różnemi podmiotowemi nazwami.

Do szczególnej uwagi pobudza nas tu okoliczność, że i ruch czysty i promieniowanie, trwając, muszą się przemieszczać; zagarnianie przestrzeni jest jakby ich warunkiem lub cechą istotną. Nie znajdziemy nic podobnego w przeciwnej klasie wydarzeń. Wążąc to, niepodobna oprzeć się myśli, że nauka dojrzalsza potrafi może przyzwyczaić ludzi do upatrywania wewnętrznego, istotnego związku między przestrzenią a czasem. Takie pojęcia, jak czas albo przestrzeń, nie mogą chyba być niczem innym, jak pozorem zewnętrznym, dostępnym na-

szej czynności zmysłowej. Jeżeli nie możemy strząsnąć tej niewoli z myślenia, powinniśmy przecież zrozumieć przyczyny jej konieczności powszechnej.

III.

Dostrzegamy jednak w Naturze mnóstwo i mnóstwo wydarzeń, których przebieg jest zgoła odmienny. Wyobraźmy sobie sztabę żelazną, zimną u jednego końca, na drugim gorącą. Stan cieplny tej sztaby zmienia się; pospolicie mówimy, że ciepło płynie w niej od miejsc gorących do zimnych. Płynięcie ciepła zaczyna się żwawo, ale niebawem słabnie, zanika i całkiem zamiera. Ostatecznie docieramy do stanu wyrównanej, jednostajnej temperatury, czyli do równowagi, jak się wyrażamy. Według tego wzoru odbywa się wiele zjawisk w materyalnym wszechświecie. Dwa ciała gazowe przenikają się żwawo nawzajem, dopóki nie są wcale lub są mało zmieszane; w miarę przenikania się słabnie stopniowo dążność do mieszania się, okazywana przez gazy. Podobnie cukier dyfunduje do wody; podobnie nawet do ółowiu dyfunduje złoto. Podobnie uspakaja się powiew w atmosferze pokoju, prąd lub wirowanie w dużej masie wody stojącej. Tysiące chemicznych reakcyj odbywają się podobnie. Wodór np. i jod, według znanych nam praw, muszą w każdej temperaturze utworzyć częściowo związek ze sobą a w części pozostać swobodne; układ, który zawiera wodór, jod, jodowodór w innym niż przepisany stosunku, jest w nierównowadze, zmienia się, dąży do równowagi; lecz dąży coraz powolniej, im bliżej mu do niej. Stan elektryczny w jakimkolwiek gatunku materyi

daży do zniknięcia, podobnie jak stan temperatur niejednakowych w sztabie żelaznej. To zanikanie, zluźnianie niejako istniejącego (często podtrzymywanego przez nas) napięcia jest treścią zjawiska, zwanego prądem elektrycznym. W tych i w wielu przypadkach podobnych, wprost przeciwnie niż przód w zjawiskach „bezwładnych“, widzimy zmienność i przeradzanie się stanów, które, choć coraz leniwiej, zdążają do kresu, do uspokojenia zaburzeń, do stanu niezmienności, do r ó w n o w a g i.

IV.

Powracamy teraz do zjawisk kategorii poprzedniej, „bezwładnych“, czyli tych, które trwają; musimy o nich powiedzieć, że są to tylko utwory myślowe, abstrakcje, oderwane od rzeczywistości. Nauka Dynamiki, naprzykład, zajmuje się ruchem. Ale w Naturze niema ruchu czystego; każdy ruch rzeczywisty jest zawile spletany ze zjawiskami innymi, bądź z rodzaju trwających, bądź z drugiej kategorii, zanikających. Zatem Dynamika jest tylko idealizującą nauką, której założenie jest od początku za ciasne. Rozumiemy to wszyscy; a jednak uprawiamy Dynamikę, cenimy ją bardzo wysoko, stawiamy niemal za wzór. Czy możemy inaczej postąpić? Naturę, niezmierną Naturę, pragniemy objąć daną nam zdolnością myślenia; pragniemy ją pojąć, pomimo, że jest niewypowiedziane zawila. Stając na stanowisku Dynamiki, prawda, że dopuszczamy się fundamentalnej jednostronności; prawda, że zaniedbujemy z nią razem ogrom innych stosunków i związków; ale przecież, według jej reguł, cośkolwiekbądź rozumiemy w Naturze.

Tą drogą poprowadził nas Newton, wielki przywódca. Newton ostatecznie pokazał, że w ruchu był w przestworzu niebieskiem jest prawidłowość, którą człowiek jest zdolny zrozumieć. Uogólniając to (już i tak wielkie) dzieło, Newton poznał powszechne prawa ruchu, tj. ruchu wszelkich wogóle ciał w dowolnych warunkach. Więc Newton stworzył oderwaną Dynamikę, której Mechanika niebieska jest prostym rozdziałem.

Dzisiaj, gdy o tem myślimy, musimy powiedzieć: trzeba nam dziwić się, trzeba się zdumiewać, że można było odkryć prawa ruchu, nie troszcząc się o pozostały kompleks Natury. Pomyślmy na przykład o naszym układzie słonecznym. Przecie to jedno ogromne, jedno łączne, jedyne zjawisko. Tylko przez proces myślowy wydzielamy z tej całości zjawiska ruchu składowych części układu. Jakże mógł Newton poznać prawo ciężenia, wcale nie zważając np., czy i jak słońce stygnie, jakie są zmiany magnetyzmu ziemskiego, jakie dzieją się w tym układzie chemiczne reakcje? Czemu np. elektromagnetyczne zjawiska w układzie słonecznym nie miałyby wpływać na ruch jego części? Czemu odwrotnie ruch, np. ruch ziemi, nie miałby wpływać na przebieg elektromagnetycznych, więc i optycznych, zjawisk na jej powierzchni? Takie pytania są zupełnie zasadne. Wszak np. optyczne zjawiska odbywają się w powszechnym eterze; tymczasem my, zamieszkali na ziemi, wraz z pracownikami naszymi, wraz z przyrządami, któremi doświadczamy tych zjawisk, mkniemy w przestrzeni z ogromną prędkością, która wynosi wiele kilometrów na jedną sekundę. Zatem nieomal od stu lat fizycy poszukują wpływu

ruchu ziemi na przebieg elektrycznych i optycznych doświadczeń. Ale dotychczas nie znaleziono żadnego.

Wszystko zważywszy, zmienimy, odwrócimy niejako stanowisko, które przed chwilą zajęliśmy. Powiemy: jest to fakt, że mogła powstać odrębna, konsekwentna w sobie Dynamika; odrębna znów Optyka, Teorya Elektryczności i inne nauki. Widocznie, w tym szczególnym przypadku, który nas obejmuje i kształtuje naszą działalność, zadanie Natury przybliżenie lub ściśle rozpada się na niezależne zadania.

V.

Taki jest początek każdej nauki. Każda nauka powstała dzięki możliwości wyodrębnienia, w odmęcie Natury, pewnego szczególnego i stosunkowo prostego zadania. Takie wyodrębnienie jest konieczne w chwili utworzenia się nowej nauki; jest pożyteczne, dopóki nauka wzrasta i wzmaga się bezpiecznie w potęgę; ale przecież, wobec spójni i jedności Natury, jest tylko sztucznym wybiegiem, sprzecznym z jej ukrytą harmonią. Ta sprzeczność, ta sztuczność wychodzi na jaw w dalszym rozwoju nauki; w bujnym młodym pędzie myśl ludzka rozsadza ściany, któremi ogrodziła się dobrowolnie; więc dąży koniecznie do odmiany celu nauki, do rozszerzenia jej podstaw, do wzniesienia i, jeśli mi wolno powiedzieć, do uszlachetnienia jej stanowiska.

Mówimy na przykład, że dostrzegamy, w nieożywionej Naturze, zjawiska ruchu, zjawiska cieplne, chemiczne, elektromagnetyczne. Ale pamiętajmy, że to wszystko mówimy w umówionym, konwencyonalnym języku.

Wszystkie te rodzaje zjawisk my tylko, my sami upatrujemy w Naturze. Wszystko to są abstrakcje; to nie są zjawiska. Nie są to nawet części zjawisk; są to przecięcia przez zjawiska. Na swoich planach ukazuje nam budowniczy raz poziome, to znów pionowe przecięcie budynku; podobnie fizyk, w rozlicznych swoich teoriach, daje nam przekroje przez wszechświat, znalezione ze szczególnych punktów widzenia.

VI.

Termodynamika jest próbą wydobycia się ze stanowisk ciasnych i szczegółowych. Termodynamika nie dzieli zagadnień, które roztrząsa, na części, lecz je roztrząsa w całości.

Przekonywamy się w Termodynamice przedewszystkiem, że zwykła Dynamika jest tylko jednym przypadkiem, tylko pewnym przykładem; że obok niej może istnieć wiele, nieskończenie wiele Dynamik. Gdy Newton naprzykład i jego następcy w XVIII stuleciu pragnęli rozpoznać prawa rozchodzenia się głosu w sposób właściwy zwyczajnej Dynamice, było to próżne usiłowanie. Zadanie to leży w innej prowincyi, w Dynamice adiabatycznej, jak dzisiaj mówimy. I kiedy Laplace je rozwiązał, tworzył, obok zwyczajnej Dynamiki, drugą, która, wraz z niezliczonymi innymi, mieści się dziś w rozleglejszym gmachu Termodynamiki.

Są jednak i takie przypadki, w których żadna Dynamika nie jest możliwa; są to te, w których zjawiska trwające czyli „bezwładne“ i zjawiska, dążące do kresu czyli zanikające są tak ze sobą splątane, że nie możemy

oderwać jednych od drugich bez zadania im gwałtu, bez przecięcia nici istotnej łączności. Tak zatem określamy Termodynamikę. Jest to teoria, która nie dzieli zjawisk na bezwładne i zanikające, ale bada je i chce opanować w całości.

VII.

Oto programat tej nauki; programat z pewnością olbrzymi, zamiar zuchwały, zadanie niezmiernie rozległe. Więc nie możemy temu się dziwić, że tylko część dzieła, może część drobna, jest dokonana.

Mamy dotychczas teorię równowag. Termodynamika nie zbadała jeszcze prawidłowości w przebiegu zjawisk, ale odkryła wspólną właściwość wszystkich, które odbywać się mogą. Poznaliśmy cechę, którą noszą wszystkie zjawiska możliwe, zgodne z Naturą. Wyobraźmy sobie układ, w którym, skutkiem narzuconych warunków, możliwe są tylko przemiany, nie mające tej cechy, więc przeciwne Naturze. W takim układzie możliwość wydarzeń jest przecięta, bądź przez warunki, bądź przez prawa Termodynamiki; zatem w takim układzie nie stać się nie może; równowaga tam musi panować. Tak Termodynamika uczy przepowiadać równowagę, do której zjawiska zanikające zdążają, do której one inne zjawiska prowadzą. Tak uczy znajdować warunki równowagi czyli jej prawa poznawać. Naprzykład płyn może być w równowadze w razie zachowania pewnych warunków; Termodynamika przeto daje zasady Hydrostatyce lub teorii włoskowatości. Teorii sprężystości podobnie Termodynamika dostarcza dostatecznej podstawy. Elektrostatyka może być zbudowana na fun-

damencie termodynamicznym. To samo można powiedzieć o wielu gałęziach nauki; opierają się one o Termodynamikę. Inne z niej wyrastają. Dostrzeżono niedawno, że możliwy jest stan równowagi promienistej energii: promieniowanie t. zw. „ciała czarnego“: i oto mamy już początki Termodynamiki promieniowania. Lód wobec wody, woda wobec pary, kryształ soli wobec swego roztworu, roztwór wobec swego rozpuszczalnika mogą być w równowadze; Termodynamika znalazła prawa tych i podobnych równowag. W tryumfalnym pochodzie przez dziedzinę chemii, Termodynamika przyniosła tej nauce porządek.

VIII.

W miarę rozszerzania się granic jej użyteczności, myśli, które leżą na dnie Termodynamiki, wznoszą się coraz wyżej po nad szcze góły rzeczywistości, ale istotę jej obejmują coraz ściślej w potężne kontury. Im dalej posuwa się ta praca (w której imię amerykańskiego badacza J. Willarda Gibbsa będzie z czcią wspominane), przekonywamy się nie bez zdziwienia, że uogólniona Termodynamika układa się w kształty coraz bardziej podobne do klasycznych form, które zwyczajna Statyka przybrała od przeszło stu lat.

Wiadomo, że każde zadanie Statyki jest z góry rozwiązane przez ogólną zasadę tej nauki. t. zw. zasadę pracy wirtualnej. Jeden wzór, jeden wiersz pisma, wypowiedzi zawartość Statyki. Ale nie powinniśmy temu się dziwić; ów wiersz jest istotną treścią odkryć pokoleń: od Archimedesesa aż do Lagrange'a. Otóż w Termodynamice równowag dochodzimy dzisiaj podobnie do

zagęszczenia treści nauki w jedną prostą formułę. Formuła ta jest całkiem podobna do formuły Statyki. Dla dogodności, dla uproszczenia, wprowadzamy często do rozumowań Statyki pewne ilościowe pojęcie, pewną funkcję stanu układu, t. zw. potencyał; tej funkcji powie- rzamy często wysłowienie zasady Statyki. W Termody- namice też wprowadzamy „potencyał“, termodynamiczny potencyał i mamy od niego podobne usługi jak w Sta- tyce. Nareszcie, i to jest okoliczność godna uwagi, ter- modynamiczny potencyał jest prostem uogólnieniem sta- tycznego; otrzymuje się z niego przez uwzględnienie cieplnej strony równowag. A zatem mamy tutaj coś więcej, niż analogię formalną; mamy łączność dwóch nauk, objęcie całej treści jednej nauki przez drugą.

Dotąd dotarliśmy w teorii równowag. Powiedzie- liśmy jednak, że teoria równowag jest tylko odłamem Termodynamiki takiej, jakiej potrzeba nam w Fizyce. Równowaga jest krańcem zjawiska; poznawszy ją, znamy jakoby powierzchnię rzeczywistości. Znajdujemy się wówczas w położeniu żeglarza, który opłynął wyspę, lecz na nią nie wysiadł i nie zbadał jej wnętrza. Nie zatrzymamy się przecież w nauce; nie poprzestaniemy na teorii równowag. Będziemy szukali praw, które prze- wodniczą odbywaniu się zjawisk. Będziemy szukali „praw zmienności“. Choćbyśmy ich nie znaleźli, trud nasz posłuży komuś, kto przyjdzie po nas i oświeci się naszym błędzeniem.

IX.

Powróćmy znowu do zjawisk, jak je nazwaliśmy zanikających. Jeden z największych mistrzów nauki

naszej, Fourier, był tu przed nami i w jednym oddziale, w przypadku przewodnictwa cieplnego, zostawił nam wzór matematycznej teorii, dzieło piękne, jak posąg helleński. W innych oddziałach inni uczeni szli analogicznymi drogami, tak iż mamy dziś w fizyce zastęp „Fourierowskich“ teoryj. A jednak przyroda jest niedościgła i przez najpiękniejsze teorie nieosiągniona; Fourierowskie teorie są tylko krokiem na prawdziwej drodze.

Czy nie możemy odważyć się dzisiaj na próbę uogólnienia? Przypuśćmy, że zajmujemy się uspakajaniem się, w określonym materyalnym układzie, pewnego wiadomego rodzaju zaburzenia. Musimy wyobrazić sobie, że miarą postępu tego zjawiska jest pewien przepływ, przepływ pewnej ilości, w jednostce czasu, przez jednostkę pola. Naprzykład postęp w dyfuzji azotu i tlenu zmierzmy, podawszy przepływ (masy) azotu lub tlenu w tem i w owem miejscu mieszaniny. Postęp w uspakajaniu się wzburzonego powietrza zmierzmy, podawszy ilość ruchu, przeniesioną przez płyn przez upatrzoną jednostkę pola w sekundzie. Postęp w przewodzeniu ciepła wyrazimy ilościowo przez jednostkowy przepływ, w różnych punktach układu, cieplnej energii.

Teraz, od czego ten przepływ zależy? Powiadamy ogólnie, że zależy od bodźca zjawiska. W dyfuzji azotu i tlenu bodźcem zjawiska jest gęstość niejednostajna bądź azotu, bądź tlenu; spadek tej lub tamtej gęstości na jednostce długości jest przybliżoną miarą działającego tu bodźca. W tarciu wewnętrznem bodźcem, mówiąc ogólnie, jest prędkość względna warstw sąsiadujących ze sobą; a zatem spadek prędkości na jedno-

stce długości. W przewodnictwie cieplnym bodźcem, w pierwszym przybliżeniu przynajmniej, jest spadek temperatury na jednostce długości.

Fourier, ażeby utworzyć teorię przewodnictwa cieplnego, przypuścił, że przepływ jest zawsze proporcjonalny do bodźca. Jest to myśl tylko bliska do prawdy. Czynność bodźca nie polega tylko na sprawianiu przepływu. Bodziec okazuje jeszcze inne działanie; oto nieustannie zmienia natężenie przepływu. A zatem bodziec zmusza do płynięcia ową „ilość“, która przepływa (masę, ilość ruchu, energię); ale nadto nadaje impet tej przepływającej ilości. Prawda, że impet ten, w Fourierowskich zjawiskach, jest stosunkowo nieznaczny; ale dość go zaniedbać, aby stracić związek z całą pozostałą nauką, jak to stało się właśnie w Fourierowskich teoriach.

Dlaczego ten impet jest słaby? Albowiem w znacznym stopniu przemaga go koercya, ogromny opór wewnętrzny, zawsze czynny w materji. Nie znamy jego ostatecznej istoty, ale odkryliśmy, że przewodem Maxwella, prawo koercyi i wiemy, że ono jest proste. Koercya jest potężna, ale nie jest nieskończenie potężna, jak się przypuszcza milcząco w Fourierowskich teoriach. Weźmy przykład. Azot przenika do tlenu. Opór tlenu hamuje płynięcie azotu; ale gdyby mógł je całkowicie powstrzymać, nie byłoby wcale zjawiska dyfuzji. Koercya zmniejsza prędkość płynięcia, ale jej nie niszczy doszczętnie. A skoro tylko gaz płynie, więc ma impet, bo ma bezwładność. I ciepło ma także bezwładność, choć bardzo małą. W gazie, który przewodzi ciepło, możemy wyobrażać ją sobie jako bezwładność pojedynczo biegnących cząsteczek. W metalu, przewodzącym ciepło,

możemy ją położyć na karb elektronów, owych elektrycznych przesylek, które atomy materji posyłają sobie i odbierają wzajemnie; bo czemkolwiek są elektrony, okazują one własność masy. Ale rzecz najważniejsza, ażebyśmy fakt jasno spostrzegli i zrozumieli wszystko, co za sobą pociąga.

X.

Dotychczas mówiliśmy o jednym rodzaju bodźców: o bodźcu wewnętrznym albo istotnym. Ten jest w prosty sposób związany ze znanym nam już termodynamicznym potencyałem. Jest on, przynajmniej w najprostszych przypadkach, spadkiem tego potencyału na jednostce długości.

Ale i zwyczajna siła, siła w Dynamice, jest bodźcem. Ten rodzaj bodźca nazywamy zewnętrznym. Suma (lub wypadkowa) wszelkich rodzajów bodźców jest bodźcem ostatecznym i stanowi proste uogólnienie pojęcia siły, znanego z Dynamiki. Gdy jakabądź masa porusza się jako całość, gdy cząsteczki nie mieszają się, nie wbiegają do masy i z niej nie wybiegają, bodźca wewnętrznego niema i cały bodziec sprowadza się do zwyczajnej „siły“. Prędkość zmieniania się przepływu sprowadza się wówczas do zwykłego „przyśpieszenia“. Koercyi niema w przypadku czystej Dynamiki; więc powracamy do dwóch pierwszych praw ruchu Newtona, których uogólnieniem jest prawo przepływu i bodźca.

Możemy krótko powiedzieć: w czystej Dynamice, w idealnej Hydrodynamice, w idealnej Teorii sprężystości opuszczamy z uwagi koercyę. W Fourierowskich

teoryach zjawisk zanikających zaniehbujemy bezwładność, czyli inercyę. Udoskonalona teoria nie posługuje się temi przybliżeniami. W każdym materyalnym zjawisku mamy zarazem: koercyę i inercyę a stosunek ich ilościowy bywa rozmaity w najszerszych granicach.

Jest tylko jeden układ, prawdziwie pozbawiony koercyi: to próżnia, czyli eter powszechny. Każde zjawisko, które odbywa się w czystym eterze, jest grą nieokielznanę inercyi.

XI.

W połowie XIX stulecia, nauczeni od Lorda Kelvina, dostrzegliśmy wszyscy powszechną i nieustanną w przyrodzie działalność koercyi. Zapatrzeni w tę stronę, czy nie przyzwyczailiśmy się zbyt nisko cenić inercyi która jest jakgdyby bujnością Natury? Widzieliśmy przed chwilą objawy inercyi nawet w takich przypadkach, które poczytywano zwyczajnie za wzorowe przykłady koercyi. Gdzie zmiana jakakolwiek wynikła, gdzie zdarzyło się zjawisko, tam działał bodziec; bodziec zaś nie działa inaczej, jak wytwarzając impet, choćby najmniejszy, według praw inercyi. Znamy przykład inercyi bez koercyi: eter, jak rzekliśmy. Nie znamy przykładu koercyi bez inercyi. Takie zatem są osi, około których kręci się świat; żadna nie jest mniej ważna, mniej istotna od drugiej.

XII.

Zdarza się, iż zjawiska trwające wikłają się z zanikającemi w sposób najrozmaitszy. Jeżeli poznamy

prawa jednych i drugich, rozważanych z osobna, potrafimy wyświecić, jak się składają i łączą ze sobą; sprowadzamy wówczas i owym złożonym zjawiskom.

Ażeby to wytłumaczyć, sięgnijmy znów do Dynamiki. Newton dał prawa ruchu, ale dał je w postaci konkretnej, noszącej jeszcze ślady dróg, na których znalezione zostały. Po Newtonie był Lagrange i tylu innych myślicieli natchnionych; rozszerzyli jego naukę, stworzyli Dynamikę „uogólnioną“ lub Lagrange’owską. W Dynamice Newtona rozstrząsamy istotny ruch punktów, elementów lub ciał; więc w niej „zmiennymi niezależnymi“ są istotne przestrzenne współrzędne. Lagrange’a Dynamika uwalnia się z pod tego przymusu. Możemy w niej obrać, jak nam się podoba, zmienne niezależne byle tylko to były zmienne dynamiczne; reguły Dynamiki uogólnionej stosują się po każdym wyborze. Można je wypowiedzieć pod różną postacią. Jeśli przypuścimy, że wybraliśmy zmienne jakkolwiekby, mamy równania Lagrange’a; to są równania zmienności w uogólnionej Dynamice. Można powstrzymać się nawet od takiego przypuszczenia, uniknąć nawet pozoru dokonania wyboru; nie mamy wówczas wyraźnych równań zmienności, lecz mamy metodę tworzenia ich w każdym przypadku; mamy formułę „najmniejszego działania“ lub zasadę Hamiltona; z tego źródła równania zmienności wywiodą się zawsze. Tak poznajemy treść owej prawdy, która tkwi w zasadach Newtona lecz powierzona rozleglejszym pojęciom.

Wyobraźmy sobie teraz wahadło w cieczy lepkiej (czyli obdarzonej tarcie wewnętrznym); lub gaz, który jednocześnie rozpręża się i przewodzi ciepło; pomyślmy,

że kryształ soli rozpuszcza się, płynąc po rzece; że topi, się kawałek lodu, który wstrząsają drgania sprężyste. Podobne zadania leżą daleko za granicami Dynamiki, nawet uogólnionej; wykraczają one podobnie za ramy dotychczasowej Termodynamiki. Zadania te leżą w dziedzinie, którą nazwano Termokinetyką. Jest to jeszcze młoda nauka; uprawia ją mała garstka badaczy, której profesor Duhem przywodzi. Ale i ona odsłoniła już widok nieoczekiwany. W Termokinetyce mamy znowu równania Lagrange'a, tylko uzupełnione; mamy w niej znowu twierdzenie Hamiltona, tylko sformułowane o jeden odcień ogólniej. I co jest ważne, co jest zdumiewające: owo uzupełnienie lub uogólnienie, które jest potrzebne, ażeby równania Lagrange'a i zasadę Hamiltona przenieść z Dynamiki do Termokinetyki, jest w gruncie rzeczy ściśle tym samym aktem logicznym, który, jak powiedzieliśmy wyżej, z głównej zasady Statyki czyni fundamentalną prawdę termodynamicznej teorii równowag.

XIII.

Prawdziwie: nauka nasza o świecie jest tylko próbą, jest usiłowaniem nauki. Wiemy mało; stoimy widocznie u początku drogi. Ocean zjawisk, jak dla Newtona, i dla nas jest tajemniczy. A jednak już dziś, u progu rozumienia, po każdym kroku naprzód stajemy olśnieni i długo przyzwyczajamy wzrok do rozległości dostrzeżonych widoków. Więc czemuż jest w całej pełni ta Nieskończoność, którą nazywamy Naturą?

Spływa z niej nieprzeparty majestat. Wobec tego

wszecharcydziela kto potrafi pamiętać o celach drobnych lub niskich? Tylko bezstronność, tylko szczerłość, usilność, która w pokuszeniu się zapamiętała, rozwaga ścisła, nieustanna i niezachwiana surowość, tylko prawość i sumienie w myśleniu są zdolne, są godne czytać w Księdze Natury.

Więc nauka, chociaż jest tylko usiłowaniem i próbą, jest potęgą moralną, jest szlachetną i czystą Mistrzynią. Niech kraj nasz o tem zawsze pamięta.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

VI.

WYKAZ

STOSUNKÓW AKADEMII

Z INNEMI INSTYTUCYAMI NAUKOWEMI.

IV

WYKŁAD

WYKŁADY Z HISTORII WYKŁADY

WYKŁADY Z HISTORII WYKŁADY

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowymi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (L.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisji literackiej; (Kj.) Komisji językowej; (Khs.) Komisji historii sztuki; (Kh.) Komisji historycznej; (Kp.) Komisji prawniczej; (Kan.) Komisji antropologicznej; (Kf.) Komisji fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (A.) Anzeiger; (Kb.) Komisji bibliograficznej.*)

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B. Kb.

Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B. Kb.

Ateny. Bibliothèque Nationale. B. Kb.

— École française d'Athènes. B.

— K. deutsches archäologisches Institut. B. Kb.

Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B. Kb.

— American Journal of Philology. B.

— Maryland Geological Survey. B. Ag. Kb.

Barcelona. Real Academia de buenas letras. B. Kb.

— Real Academia de ciencias y artes B. Kb.

Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B. Kb.

Bazylea. Universitätsbibliothek. A. Kb.

— Naturforschende Gesellschaft. Kf. A. Kb.

Belgrad. Кр. Српска Академиа. W.

— Српско археолошко друштво. Kan. B. Kb.

Bergamo. „La Geografia per tutti“. B.

---

*) Wykaz ten nie obejmuje 50 galicyjskich szkół średnich, którym posyła się wszystkie wydawnictwa Akademii.

- Berlin.** Königl. Akademie der Wissenschaften. W.
— Königliche Bibliothek. W.
— Centralbureau der internationalen Erdmessung. A. Kb.
— Deutsche geologische Gesellschaft. A. Kb.
— Deutsche botanische Gesellschaft. A. Kb.
— Deutsche Literaturzeitung. A. Kb.
— Deutsche chemische Gesellschaft. A. Kb.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. A. Kb.
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. A. Kb.
— Gesellschaft naturforschender Freunde. A. Kb.
— Gesellschaft für Erdkunde. A. Kb.
— K. Deutsches Archäologisches Institut. A. Kb.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. A.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. A.
— Physikalischer Verein. A. Kb.
— Universitätsbibliothek. A. Kb.
- Bern.** Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3. Kf.
Ag. A. Kb.
— Naturhistorischer Verein. A. Kb.
— Universitätsbibliothek. A. Kb.
- Berno.** Maticce Moravská. W.
— Knihovna Bohoslavců brněnských. Kp. Kl. Kh. Khs. B. Kb.
— Museum Franciscum. B. Kb.
— K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft für Ackerbau, Natur- und Landeskunde. Historisch-statistische Section. 2. A.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. A. Kb.
— Papezka hnihtiskarna rajhradských Benediktinu B. Kb.
- Bolonia.** Academia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca.
B. Kb.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna. B.
- Bonn.** Universitätsbibliothek. A. Kb.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Reinlandes. A. Kb.
- Bordeaux.** Académie des sciences, belles lettres et arts. B. Kb.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B. Kb.
- Boston.** American Academy of arts and sciences. B. Kb.
— Society of natural history. B. Kb.
- Braunsberg.** Kistorischer Verein für Ermeland. Kh. A.

- Braunschweig.** Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf. Kb.
- Bruksella.** Académie royale de Belgique. W.
- Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B. Kb.
  - Société royale de botanique. B. Kb.
  - Société belge de microscopie. B. Kb.
  - Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B. Kb.
  - Société de Bollandistes. B.
  - Institut Salvey. B. Kb.
- Bucarest.** Academia Romana. W.
- Laboratorul de Botanica. B. Kb.
- Budapest.** Magyar Tudományos Akadémia. W.
- Magyar nemzeti Muzeum. A. B. Kb.
  - Königl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. A. Kb.
  - K. M. Természettudományos Társulat. 3.
  - Magyar történelmi Társulat. 3.
  - Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Kan.
  - Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
  - Naturwissenschaftliche Abtheilung des National-Museums. B.
  - Société des sciences naturelles. B.
- Budziszyn.** Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Kht. Kl. Kj. B. Kb.
- Die naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis“. A. Kb.
- Buenos Aires.** Universidad. B. Kb.
- Buffalo.** Society of natural sciences. B. Kb.
- Buitenzorg (Jawa).** Jardin botanique. B. Kb.
- Bytom.** Redakcja „Katolika“. W.
- Cambrigde (Anglia).** University. B. Kb.
- Cambrigde (U. S. N. A. Massachusetts).** Library of Harvard University. B. Kb.
- Museum of comparative Zoology. B.
- Catania.** Società degli spettroscopisti italiani. 3. B. Kb.
- Charków.** Uniwersytet B. Kb.
- Cherbourg.** Société des Sciences naturelles. 3. Kf. B. Kb.
- Chicago.** Academy of Sciences. B. Kb.
- The Journal of geology. B.
- Christiania.** Académie des sciences. W.
- Uniwersytet B. Kb.
  - Videnskabselskabet. B. Kb.

- Christiania. Norsk Folkenmuseum. B. Kb.
Cincinnati. The Lloyd Museum and Library. B. Kb.
Coimbra. Universidade. B. Kb.
Colima. Mex. Observatoire meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
Cordoba (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B. Kb.
Cöthen. Chemiker-Zeitung. A. Kb.
Czasław (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Vcela Caslavská“. Kan. B.
Czerniowce. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B. Kb.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B. Kb.
Dobromil. Monastyr św. Onufrego. Kh.
Dorpat. Uniwersytet. 2. Kh. A. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. A. Kb.
— Gelehrte esthnische Gesellschaft 1. 2. Kj. A. Kb.
— Rédaction de „Ucezyja zapiski“. 2.
Drezno. Naturforschende Gesellschaft. A. Kb.
Dublin. Royal Irish Academy. B. Kb.
Edynburg. Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Kht. Kl. Ag. Kj. B. Kb.
— Botanical Society. Kf. B. Kb.
Erlangen. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
Filadelfia. Academy of Natural Sciences. B. Kb.
— The American philosophical Society. 2. B. Kb.
Fiume. Naturwissenschaftlicher Club. B.
Florencia. Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale (Uffizj). B. Kb.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B. Kb.
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B. Kb.
— Archivio storico italiano. B.
Frankfurt a/M. Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. A. Kb.
Frankfurt a/O. Naturwissenschaftlicher Verein. 3. A. Kb.
Fryburg Bryzgowski. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
Fryburg Szwajcarski. Uniwersytet. W. Kb.
Gandawa. Uniwersytet. B. Kb.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. A. Kb.

- Gdańsk. Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. A.
Genewa. Uniwersytet. B. Kb.
— Institut national genevois. 3. B. Kb.
— Société de physique et d'histoire naturelle. B. Kb.
Genua. Uniwersytet. B. Kb.
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.
— Archivio di stato. B.
— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B. Kb.
— Società ligura di storia patria. B.
Getynga. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Giessen. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Oberhessischer Geschichtsverein. A.
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. A. Kb.
Glasgow. Uniwersytet. B. Kb.
Gorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2.
Kht. Kl. Kj. A. Kb.
Gothenburg. Kongl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhället. B. Kb.
Graz. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
Kj. A.
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. A. Kb.
Greifswald. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
Haarlem. Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B. Kb.
— Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. 3. B. Kb.
Halle. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. A. Kb.
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher.
3. A. Kb.
Hamburg. Verein für naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf. A. Kb.
Harrisburg. (N. America) Geological Survey of Pennsylvania. B. Kb.
Heidelberg. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Physikalisch-medicinische Gesellschaft. A. Kb.
Helsingfors. Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B. Kb.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B. Kb.
— Geografiska föreningen. B. Kb.
Innsbruck. Biblioteka Uniwersytetu. W.

- Innsbruck. Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. A. Kb.
- Irkuck. Восточно-сибирскій Отдѣлъ имп. русск. географич. Общества. B. Kb.
- Ithaca. (N. Y. U. S. N. A.) Cornell University. B.
— Journal of phisycal chemistry. B. Kb.
- Jena. Bibliotheka Uniwersytetu. A. Kb.
— Verein für thüringische Geschichte und Alterthumskunde. Kh. A.
— Jenaische Gesellschaft für Medicin u. Naturwissenschaft. A. Kb.
- Kassel. Verein für Naturkunde. 3. A. Kb.
— Botanisches Centralblatt. A. Kb.
- Kazań. Uniwersytet. B. Kb.
— Sociéte physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B. Kb.
— Редакція Ученыхъ Записокъ Университета. 1. Kj.
- Kijów. Bibliotheka Uniwersytetu. W.
— Кіевское общество естество-испытателей. 3.
— Rédaction de „Кіевская Старина“. 1. 2. Kj. Kan.
- Kilonia. Bibliotheka Uniwersytetu. A. Kb.
— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf.
Ag. A. Kb.
— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. A.
- Klausenburg. Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.
- Knin (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.
- Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W. Kb.
— Sociéte royale des antiquaires du Nord. Khs. B.
— Sociéte d'histoire naturelle. B. Kb.
- Kołomyja. Muzeum Pokuckie. W.
- Kórnik. Bibliotheka Kórnicka. W.
- Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.
— Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kp. Khs. Kl.
— Bibliotheka XX. Czartoryskich. W.
— Bibliotheka Ks. Misyonarzy. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj.
— Czytelnia alumnów księżęco-biskupiego seminaryum. 2.
— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.
— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag. Kb.
— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.

- Kraków.** Redakcyja „Przeglądu powszechnego“. 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
— Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
— Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan. Kb.
— Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
— Towarzystwo rolnicze. B. Kb.
— Towarzystwo tatrzańskie. Kf. Kb.
— Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B. Kb.
— Zakład kliniczny. 3. Kb.
— „Architekt“. Kb.
— „Kronika farmaceutyczna“. Kb.
— „Ogrodnictwo“. Kb.
— „Okólnik Tow. rybackiego“. Kb.
— „Postęp okulistyczny“. Kb.
- Królewiec.** Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
— Staatsarchiv. Kp. Khs.
— Alterthumgesellschaft „Prussia“. A. Kb.
— Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. A. Kb.
— Altpreuussische Monatsschrift. A.
- Lausanne.** Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B. Kb.
- Lavrenze.** (Kansas, U. S. A.) University of Kansas. B. Kb.
- Leide.** Rédaction des Archives d'ethnographie. Kan. Kb.
— Universiteit. B. Kb.
- Leoben.** Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B. Kb.
— Towarzystwo akademickie „Czarnohora“. Ag.
- Liège.** Uniwersytet. B. Kb.
— Société royale des sciences. B. Kb.
- Lillie.** Société de Géographie. B.
- Lima.** Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B. Kb.
- Linz.** Verein der Techniker in Oberösterreich. A. Kb.
— Museum Francisco-Carolinum. 1. 2. 3. Ag. Kan. Khs. Kl.
Kf. A.
- Lipsk.** K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften. W.
— Museum für Völkerkunde. Kan. A. Kb.
— Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft. 3. A. Kb.

- Lipsk.** Akadem. Verein „Unitas“. B. Kb.
— Literarisches Centralblatt. A. Kb.
— Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
- Lizbona.** Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B. Kb.
— Direcção dos trabalhos geologicos de Portugal. Kf. Ag. B. Kb.
— Real Observatorio astronomico. B. Kb.
- Livorno.** Istituto antropologico italiano. B. Kb.
- London.** British Museum. W. Kb.
— British Museum of natural history. B. Kb.
— British Association for the Advancement of Science. B. Kb.
— Antropological Institute. Kan. B. Kb.
— Chemical Society. B. Kb.
— Geological Society of London. 3. B. Kb.
— Physical Society. B. Kb.
— Zoological Society. Kf. B. Kb.
— Royal astronomical Society. B. Kb.
— Royal botanic Society. B. Kb.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum. B. Kb.
— Royal Society. 3. B.
— The Royal Institution of Great Britain. B. Kb.
— „Nature“. B.
— „The Athaeneum“. B. Kb.
— „Science abstracts“. B. Kb.
- Louvain.** Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B. Kb.
— „La Cellule“. 3. B. Kb.
- Löse.** Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
- Lötzen.** Literarische Gesellschaft „Masovia“. A. Kb.
- Lubeka.** Hansischer Geschichtsverein. 2. Kh. A.
- Lublana.** Rudolphinum. Kf. B. Kb.
- Lucca.** R. Accademia lucchese di scienze, lettere ed arti. B. Kb.
- Lund.** Uniwersytet. W. Kb.
— Société royale physiographique. B. Kb.
- Lwów.** Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka c. k. Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ossolińskich. W.

Lwów. Czytelnia Akademicka. B. Kb.

- Kółko historyków. 2.
- Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B. Kb.
- Czasopismo techniczne. Kb.
- „Hodowca drobin“. Kb.
- „Łowiec“. Kb.
- „Przegląd weterynarski“. Kb.
- „Rolnik“. Kb.
- „Sylwan“. Kb.
- Redakcja „Dziennika polskiego“. B. Kb.
- Redakcja „Gazety lwowskiej“. Kl. B. Kb.
- Redakcja „Gazety Narodowej“. B. Kb.
- Redakcja „Kwartalnika historycznego“. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
- Redakcja „Muzeum“. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
- Redakcja „Przeglądu“. Kl.
- Redakcja „Przeglądu sądowego i administracyjnego“. 2.
- Szkoła weterynarska. 3. B. Kb.
- Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan. Kb.
- Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczy Politechniki. 2. 3. Kb.
- Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
- Towarzystwo prawnicze. Kp.
- Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf. Kb.
- Галицко-русска Матица. B. Kb.

Madison. (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B. Kb.

Madryd. Real Academia de la historia. Kh. B.

- Comision del mapa geologico de España. B. Kb.
- Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
- Sociedad Española de Historia natural. B. Kb.
- Universidad. B. Kb.

Marburg. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.

Marsylia. Bibliothéque de la faculté des Sciences. B. Kb.

Medyolan. R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.

- Archivio storico lombardo. B.
- Archivio di Stato. B.
- Biblioteca Ambrosiana. B. Kb.

- Medyolan.** Società italiana di scienze naturali. B. Kb.
— Società storica lombarda. B.
- Melbourne.** The public library of Victoria. B. Kb.
- Mexico.** Academia Mexicana de ciencias exactas físicas y naturales
B. Kb.
— Museo Nacional. B. Kb.
— Observatorio meteorológico-magnético central. B. Kb.
— Sociedad científica „Antonio Alzate“. 3. B.
— Sociedad Mexicana de Historia natural. B. Kb.
- Milwaukee.** (Wis. U. S. A.) Public Museum. B. Kb.
- Minneapolis.** (U. S. A.) Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.
- Mitawa.** Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs.
Kh. B.
- Modena.** R. Academia delle scienze, lettere ed arti. B. Kb.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell'Emilia. A.
— Società dei naturalisti. B. Kb.
- Monachium.** Akademie der Wissenschaften. W.
— Bibliothek der Universität. A. Kb.
— Historische Commission bei der Akademie der Wissenschaften. A.
— Sybels Historische Zeitschrift. A.
— Chemische Gesellschaft. A.
- Montevideo.** Museo Nacional. B. Kb.
- Montreal** (Kanada). Royal Society of Canada. B. Kb.
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
- Moskwa.** Императорское Московское археологическое Общество 1. 2. Kh. Kl. Kj.
— Rédaction de „Ученыя Записки“. 1. 2. B. Kj. Kb.
— Muzeum Rumiancowa. B. Kb.
— Société Imp. des naturalistes. 3. B. Kb.
— Société d'anthropologie. B.
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
— Rédaction de „Русскій Архивъ“. B.
— Етнографическій Отдѣлъ Импер. Общества любителей естествознанія, антропологии и этнографіи. Кан. Kb.
— Московское психологическое Общество B
- Mulhouse.** Société industrielle de Mulhouse. B. Kb.
- Münster.** i. W. — K. Akademie. A. Kb.

- Münster.** Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. A. Kb.
- Nancy.** Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Société des sciences. B. Kb.
- Neapol.** Academia di scienze morali e politiche. B.
— Academia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale. B. Kb.
— Deputazione neapolitana di storia patria. B.
— R. Sovrintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B. Kb.
- Neuchâtel.** Société de Géographie. B. Kb.
- New Haven.** (U. S. A.) Yale psychological Laboratory. B. Kb.
- New York.** Academy of Sciences. B. Kb.
— Academy of Medicine. B. Kb.
— The American Museum of Natural History. 3. B. Kb.
— American Geographical Society. B.
— American Mathematical Society. B. Kb.
- Nieżin.** Istoriko-filołogiczeskij Institut Kniazia Bezborodko. 1. 2. B.
- Nowy Sącz.** Kollegium OO. Jezuitów. W.
- Norymberga.** Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. A. Kb.
- Odessa.** Uniwersytet. B. Kb.
— Société des naturalistes de la nouvelle Roussie. 3. Kan. B. Kb.
- Ołomuniec.** Selský archiv. B.
- Omsk.** Société géographique. B. Kb.
- Opawa.** Czeskie gimnazyum. W.
— K. Franz Josefs-Museum für Kunst und Gewerbe. B. Kb.
- Oxford.** University Museum. B. Kb.
— Bodleian Library. B. Kb.
- Padwa.** Academia di scienze, lettere ed arti. B. Kb.
— Società Veneto-Trentina di scienze naturali. 3. B. Kb.
- Palermo.** R. Accademia di Scienze, lettere e belle arti. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Circolo matematico. 3. B. Kb.
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Para** (Brazylia). Museu Paraense. B. Kb.
- Parma.** Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.

- Paryż.** Institut de France: Académie de Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
- Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
  - Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kp. B.
  - Association française pour l'avancement des sciences. B. Kb.
  - Biblioteka polska. W.
  - Bibliothèque Nationale. B. Kb.
  - École nationale des chartes. B.
  - Gazette archéologique. B. Kb.
  - Gazette des beaux-arts. B.
  - Institut Pasteur. B. Kb.
  - „La Nature“ B. Kb.
  - Ministère de l'instruction publique. W.
  - Museum d'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B. Kb.
  - Société nationale des Antiquaires de France. Khs.
  - Société d'anthropologie. Kan. B. Kb.
  - Société astronomique. B. Kb.
  - Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B. Kb.
  - Société entomologique de France. 3. Kf. B. Kb.
  - Société géologique de France. 3. Kf. B. Kb.
  - Société d'histoire diplomatique. B.
  - Société mathématique de France. B. Kb.
  - Société française de physique. 3. B. Kb.
  - Société zoologique de France. Kf. B. Kb.
  - La Revue. B. Kb.
  - Revue de deux mondes. B. Kb.
  - Revue de la Science Nouvelle. B.
  - Revue critique d'histoire et de littérature. B.
  - Revue française. B. Kb.
  - Revue Britannique. B.
  - Revue générale des sciences pures et appliquées. B. Kb.
  - Mélusine. B.
- Petersburg.** Akademia nauk. W.
- Ces. biblioteka publiczna. W.
  - Redakcyja „Kraju“. W.

Petersburg. Rédaction du Journal du Ministère de l'instruction publique. 2. Kp. Kh. Khs. Kl.

- Uniwersytet. 1. 2. 3. Kf. Kh. Kl. Kj. B. Kb.
- Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B. Kb.
- Археографическая Коммисія. 2. Kp. Kl. Khs. B. Kb.
- Общество любителей древней письменности. 1. Kl. Kj.
- Имп. Русск. Географ. Общество. Kf. Kap. B.
- Физическое Общество. B. Kb.
- Антропологическое Общество. B. Kb.
- Ogród botaniczny. 3. Kf. B. Kb.
- Comité géologique. 3. Kf. Ag. B. Kb.
- Археологическій Институтъ. Kap. B.
- Имп. минералогическое Общество. 3. B. Kb.
- Société de l'ancienne littérature. B.
- Redaction de „Svét“. Kap.
- Геологическая часть кабинета Его Имп. Величества. B.
- Славянское Благотворительное Общество. B.
- Книжный Вѣстникъ. B.
- Rédaction de „Искусство и художественная промышленность“. Khs. B. Rocz. Kb.
- „Les trésors d'Art en Russie“. B. Khs.

Pietermaritzbourg. Government Geologist, Surveyor General's Office. B. Kb.

Pisa. R. Università B. Kb.

- Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B. Kb.
- Reg. Scuola normale superiore. B. Kb.
- Biblioteca della Scuola Normale. B.
- Il Nuovo Cimento. B. Kb.

Podgórze. Przewodnik ceramiczny. Kb.

Pola. K. u. k. Marine-Technisches Comité. A. Kb.

Poznań. Towarzystwo Przyjacioł Nauk. W.

- „Kuryer Poznański“. Kl. B.
- „Dziennik Poznański“. Kl. B. Kb.
- Königl. Staatsarchiv. A. Kh. Kp.

Praga. Akademia ces. Franciszka Józefa. W.

- Česka společnost nauk. W.

- Praga.** Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českých. Kan. Kh.
— Jednota českých matematiků. 3. B. Kb.
— Redakcyja czasopisma „Krok“. 1. 2. Kp. Kl. Kj. B.
— Redakcyja „Listu filologických“. 1. Kl. Kj. B.
— „Česki Lid“. Kan.
— Český Časopis historycký. Kh.
— Historycký Seminář. Kh.
— „Věstník slovenských starožitnosti“. Kan. B. Kb.
— Narodopisné Muzeum česko-slovanské. Kan.
— „Slovanský Préhled“. B. Kb.
— Časopis Lekařů českých. B. Kb.
— Lese- u. Redehalle d. deutschen Studenten. A. Kb.
— Museum Kralovství České. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
- Preszburg.** Orvos természettudományi Egyesület. B. Kb.
- Princeton** (N. Jersey U. S. A.). The American Journal of Archeology. B.
- Przybram.** Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kb.
— Tow. ruskich akademików górniczych „Watra“ Ag.
- Raigern** (pod Bernem Mor.). Redakcyja „Studien und Mittheilungen“. B. Kb.
- Rapperswyl.** Muzeum Narodowe. W. Kb.
- Rio-Janeiro.** Observatoire. 3. B. Kb.
- Rostock.** Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
- Rovereto.** J. R. Accademia di scienze, lettere ed arti degli agiati. B. Kb.
- Ryga.** Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostseeprovinzen. 2. Kp. Kh. Khs. A.
— Arconia 3. B. Kb.
- Rzym.** Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conferenze storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B. Kb.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B. Kb.
— Biblioteca Vittorio Emanuele. B. Kb.
— Commissione archeologica comunale. B. Kb.

Rzym. École de Rome. B.

- Istituto di diritto Romano. B.
- Rasegna delle scienze geologiche. Ag. B. Kb.
- „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere ed arti. B. Kb.
- R. Comitato geologico d'Italia. B. Kb.
- Specola Vaticana. 3.
- Società italiana d'antropologia. B. Kb.
- R. Società Romana di storia patria. Kl. Kp. Kh. Khs. B.
- Società geologica italiana. B. Kb.
- Società geografica italiana. B. Kb.

San Francisco. Academy of sciences. B. Kb.

Santiago. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

San José. Museo Nacional. B. Kb.

Saint Louis (M. O. U. S.). Academy of Science. 3. B. Kb.

Sassari. Studi Sassaresi. B. Kb.

Schwerin. Verein für Meklemburgische Geschichte. Kh. A. Kb.

Sarajevo. Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.

Siena. R. Accademia dei fisiocratici. 3.

Spalato. Museo Archeologico. Khs.

Sredec (Sofia). Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.

Stanisławów. Filia „Proświty“. Kan.

Stockholm. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.

- Geologiska föreningen. Kf. Ag. B. Kb.
- Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien. B. Kb.
- Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B. Kb.
- Société d'antropologie. A.
- Sv. Sällskapet för Antropologi och Geografi. B. Kb.
- Svenska Turistföreningen. B. Kb.

Strassburg. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.

- Commission für die geologische Landesuntersuchung von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. A. Kb.
- Société des Sciences, agriculture et arts de la Basse Alsace. B. Kb.

Sydney. Australian Museum. B. Kb.

- Geological Survey of New-South-Wales, Departement of mines. 3. Ag. B. Kb.
- Royal Society of New-South-Wales. B. Kb.

- Sydney.** Australian Association for the advancement of science. B. Kb.
Tyflis. Commission archéologique. B.
— Société archéologique. B.
Tylża. Tevynes Sargas. B.
Tôkyô. The imperial University. B. Kb.
Torino. R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— R. Deputazione sopra gli studi di storia patria. B.
— Società di archeologia e belle arti. B. Kb.
— Revue des mathématiques. B.
Toronto (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
Toruń. Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
— Towarzystwo naukowe. B. Kb.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl.
A. Kb.
Toulouse. Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1. 2.
3. Kj. B. Kb.
— Société des sciences physiques et naturelles. B. Kb.
Troickosawsk (Syberya). Société géographique. B. Kb.
Tromsö (Norwegia). Museum. 3. Kf. B. Kb.
Trondjem. Kgl. norske Videnskabers Selskabs. B. Kb.
Tufts (U. S. A.). College Mass. B. Kb.
Turciansky Sv. Martin. — Museálna Slovenska Spolecnost. 1. 2.
3. Kf. Kan. B. Kb.
— Redakce „Slovenskych Pohľadov“. 1. Kj. Kan. B. Kb.
Tübingen. Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
— „Der Naturforscher“. A. Kb.
Upsala. Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Ländsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.
— Société royale des Sciences. B. Kb.
Utrecht. Rijks-Universiteit. B. Kb.
— Institut royal météorologique. B. Kb.
Warszawa. Biblioteka Książskich. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ord. Zamoyskich. Kl.
— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.
— Komitet Kasy imienia Mianowskiego. W.

Warszawa. Pracownia fizyczna. 3. Kf.

- „Przegląd filozoficzny“. B.
- Redakcyja „Biblioteki Warszawskiej“. W.
- Redakcyja „Gazety polskiej“. Kl.
- Redakcyja „Kuryera codziennego“. Kl.
- Redakcyja „Kuryera warszawskiego“. Kl.
- Redakcyja „Pamiętnika fizyograficznego“. 3. Kf.
- Redakcyja „Prac filologicznych“. 1. Kj. Kl. Kan.
- Redakcyja „Prac matematyczno-fizycznych“. 3.
- Redakcyja „Słowa“. Kl.
- Redakcyja „Słownika geograficznego“. Kf. Kan.
- Redakcyja „Wieku“. Kl.
- Redakcyja „Wisły“. Kl. Kan.
- Redakcyja „Wszechświata“. 3. Kf.
- Towarzystwo lekarskie. 3.
- Towarzystwo ogrodnicze. B. Kb.
- Ежегодникъ по геологii и минералогii Россii. B.
- Chemik polski. B. Kb.
- „Książka“. W.

Washington. Anthropological Society. B. Kb.

- Smithsonian Institution. W.
- Surgeon general's Office. 3 B. Kb.
- National Academy of Sciences. B. Kb.
- United States Bureau of Education. B. Kb.
- United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B. Kb.

Wenecya. Archivio di Stato. Kh. B.

- Biblioteca S. Marco. B. Kb.
- R. Istituto Veneto di Scienze, lettere ed arti. W.
- R. Deputazione di storia patria. B.

Wiedeń. K. Akademie der Wissenschaften. W.

- K. u. k. Kunsthistorisches Hofmuseum. Khs.
- Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
- K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
- Institut für österreichische Geschichtsforschung. 2. Kh. A.
- K. k. Haus-Hof- und Staatsarchiv. 2. Kh. A.
- Seminaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. A.
- K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. A.

- Wiedeń.** K. k. Statistische Central-Commission. W.
— K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. A.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag.
— K. u. k. Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. A. Kb.
— K. k. österr. Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
— K. k. Hofbibliothek. A.
— Ognisko. A. Kb.
— Oesterreichisch-ungarische Revue. A. Kb.
— Oesterr. Museum für Kunst und Industrie. A.
— Zoologisch-botanische Gesellschaft. A. Kb.
— Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse.
A. Kb.
— K. k. Centralcommission für Erforschung und Erhaltung der
Kunst und histor. Denkmale. A.
— Gesellschaft für Sammlung und Conservirung von Kunst- und
histor. Denkmälern zur Geschichte des Judenthums. A.
— K. k. Finanz-Ministerium. A. Kb.
— Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Versuchswesen in
Oesterreich. A. Kb.
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A. Kb.
— Abgeordnetenhaus. A. Kb.
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. A. Kb.
— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. A. Kb.
— Anthropologische Gesellschaft. Kan. A. Kb.
- Wiesbaden.** Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A. Kb.
— Verein für nassauische Alterthums- und Geschichtsforschung.
2. Kh. Kp. A. Kb.
- Wolfenbüttel.** Herzogliche Bibliothek. A. Kb.
- Wroclaw.** Schlesisches Museum für Kunstgewerbe und Alterthümer. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.
— Sernaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.
— Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh.
Khs. Kp. A. Kb.
— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A. Kb.
- Würzburg.** Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.

— Hrvatsko naravoslowno društvo. Kan. B. Kb.

— Hrvatsko archeologicko društvo. Kan. B. Kb.

Zürich. Naturforschende Gesellschaft. A. Kb.

— Biblioteka Uniwersytetu. A. Kb.

— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten
Naturwissenschaften. A. Kb.

— Schweizerisches Landesmuseum. B. Kb.

VII.

SPRAWOZDANIE
ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW
W ROKU 1901.

(8 tablic)

Tablica III.
Zestawienie rachunków za rok 1901.
Fundusze osobne.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.									
1. Fundusz Atlasu geologicznego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	8249	54	Druk i broszurowanie	—	—	5561	17
Subwencya krajowa za 1901	—	—	5000	—	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	7932	02
Narosłe odsetki	—	—	243	65					
			13493	19				13493	19
2. Fundusz Belży.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	12200	—	4041	22	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	4697	22
Kupony za 1901	—	—	485	60	oraz 4 ^o / _o oblig. poż. kraj. galic.	4400	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	170	40	» 4 ^o / _o list. zast. galic. Banku hip.	3800	—	—	—
			12200	40	» 4 ^o / _o » » » Tow. kred. ziemsk.	4000	—	—	—
						12200	—	4697	22
3. Fundusz Brodeczakowej.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	9200	—	82	40	Wypłacono Komisji historycznej	—	—	363	20
Kupony za 1901	—	—	363	20	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	82	40
			9200	—	4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	8000	—	—	—
					oraz 4 ^o / _o obligacye poż kraj. galic.	1000	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy zast. galic. Banku hipot.	200	—	—	—
						9200	—	445	60
4. Fundusz Edwarda Czabana.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	126400	—	2765	69	Wydano na druk	—	—	1199	94
Kupony i narosłe odsetki	—	—	5111	57	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	6677	32
			126400	—	oraz 4 ^o / _o listy zast. galic. Tow. kred. ziemsk.	126400	—	—	—
						126400	—	7877	26
5. Fundusz Curzydły.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	80000	—	5415	55	Różnica na wymianie obligacyi	—	—	90	10
Kupony za 1901	—	—	3200	—	Wydatki na wydawnictwa	—	—	2192	40
Narosłe odsetki	—	—	194	15	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	6527	20
			80000	—	oraz 4 ^o / _o listy zast. galic. Tow. kred. ziemsk.	80000	—	—	—
						80000	—	8809	70
6. Fundusz dodatkowej subwencji krajowej.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	683	31	Wydano na wydawnictwa	—	—	1289	50
Awans 31 grudnia 1901	—	—	622	53	Narosłe odsetki	—	—	16	34
			—	—				1305	84
7. Fundusz Ekspedycyi Rzymskiej.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	616	17	Dyety i koszty podróży	—	—	5240	—
Otrzymane zasiłki	—	—	4000	—	Narosłe odsetki	—	—	12	72
Awans 31 grudnia 1901	—	—	606	55				5252	72
			—	—					
8. Fundusz na inwentaryzację zabytków.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	442	92	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	460	82
Narosłe odsetki	—	—	17	90				460	82
			—	—					
9. Fundusz ks. Jakubowskiego (II-gi).									
Pozostałość 1 stycznia 1901	15200	—	—	—	Awans 1 stycznia 1901	—	—	606	19
Otrzymano z zapisu	—	—	2785	75	Wydano na wydawnictwa	—	—	400	—
Kupony za 1901	—	—	598	88	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	2462	33
Narosłe odsetki	—	—	83	89	oraz 4 ^o / _o listy zast. galic. Tow. kred. ziem.	15200	—	—	—
			15200	—		15200	—	3468	52

Tablica V.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
3. Fundusz Bieleckiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	3600	—	742	08	Wyplacono nagrody	—	—	566	25
Kupony za 1901	—	—	143	40	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	742	23
Wniesione przez Arcybractwo Miłosierdzia	—	—	423	—	oraz 4 ^o / _o oblig. poź. kraj. galic.	1200	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy galic. Banku hipot.	1400	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » Tow. kred. ziem.	1000	—	—	—
	3600	—	1308	48		3600	—	1308	48
4. Fundusz ks. Jakubowskiego (I-szy).									
Pozostałość 1 stycznia 1901	17600	—	1566	41	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	2342	97
Kupony za 1901	—	—	776	56	oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	15000	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	2400	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy Banku krajowego	200	—	—	—
	17600	—	2342	97		17600	—	2342	97
5. Fundusz ks. Biskupa Krasieńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	20200	—	5951	46	Wyplacono za druk wydawnictwa	—	—	1710	—
Kupony za 1901	—	—	796	—	Wyplacono nagrodę	—	—	112	—
					Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	4925	46
					oraz 4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	20000	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. poź. kraj. galic.	200	—	—	—
	20200	—	6747	46		20200	—	6747	46
6. Fundusz Kretkowskiego (I-szy).									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	522	86	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	543	98
Narosłe odsetki	—	—	21	12				543	98
			543	98					
7. Fundusz Kretkowskiego (II-gi).									
Pozostałość 1 stycznia 1901	1235	02	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1901:				
Narosłe odsetki	49	88	—	—	Książeczka Kasy Oszczędności m. Krakowa	1284	90	—	—
	1284	90				1284	90		
8. Fundusz im. Kopernika.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	600	—	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	800	—
Wniesione przez gminę m. Krakowa	—	—	200	—				800	—
			800	—					
9. Fundusz Lindego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901 . . . . . rubli	7036	96	89	55	Wydano 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy zast. polskie . . . . . rubli	1100	—	—	—
Kupony za 1901 . . . . . »	304	29	—	—	Wydano na nagrody . . . . . »	1350	—	—	—
Narosłe odsetki . . . . . »	—	—	3	62	Pozostałość 31 grudnia 1901 . . . . . »	48	60	93	17
Otrzymało za 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy zast. polskie . . . . . »	1057	35	—	—	oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy polskie . . . . . »	500	—	—	—
					» 5 ^o / _o listy miasta Warszawy . . . . . »	5400	—	—	—
	8398	60	93	17		8398	60	93	17
10. Fundusz ks. Lubomirskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	16266	65	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	18997	81
Otrzymało od ks. Maryi Lubomirskiej	—	—	2000	—					
Narosłe odsetki	—	—	731	16					
			18997	81				18997	81
11. Fundusz JExc. Majera.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	1000	—	Zwrócono ds funduszu obrotowego	—	—	1000	—
Uposażenie z funduszu Akademii	—	—	1000	—	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	1000	—
			2000	—				2000	—
12. Fundusz Radwańskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	581	40	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	607	60
Rata z funduszu obrotowego	—	—	26	20					
			607	60				607	60

Tablica VI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
13. Fundusz Warszawera.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	8000	—	3672	61	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	4140	71
Kupony za 1901	—	—	316	16	oraz 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	400	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	151	9½	» 4 ⁰ / ₀ listy galic. Banku hipot.	1200	—	—	—
	8000	—	4140	71	» 4 ⁰ / ₀ » » Tow. kred. ziem.	6400	—	—	—
						8000	—	4140	71
14. Fundusz A. Sz.									
Otrzymano 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ Listy miasta Warszawy . . . . . Rubli	12000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1901	12000	—	—	—
	12000	—	—	—	4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ Listy miasta Warszawy . . . . . Rubli	12000	—	—	—
						12000	—	—	—
III. Fundusze Stypendyjne.									
1. Fundusz Drybuszewskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	2490	78	Pozostałość 31 grudnia 1900	—	—	2591	41
Narosłe odsetki	—	—	100	63				2591	41
			2591	41					
2. Fundusz Katarzyńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	42800	—	1366	10	Wyplacone stypendya	—	—	1692	—
Kupony za 1901	—	—	1742	68	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	1416	78
	42800	—	3108	78	oraz 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ listy Banku krajowego	10000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	32200	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ listy galic. Banku hipot.	400	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	200	—	—	—
						42800	—	3108	78
3. Fundusz Konarskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	16800	—	721	52	Wyplacone stypendya	—	—	648	—
Kupony za 1901	—	—	680	76	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	754	28
	16800	—	1402	28	oraz 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	10400	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ listy Banku krajowego	3000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ list galic. Banku hipot.	3400	—	—	—
						16800	—	1402	28
4. Fundusz im. Mickiewicza.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	41600	—	2090	08	Wyplacone stypendya	—	—	1296	—
Kupony za 1901	—	—	1639	04	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	2505	41
Narosłe odsetki	—	—	72	29	oraz 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	41600	—	—	—
	41600	—	3801	41		41600	—	3801	41
5. Fundusz Dra Pileckiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	60000	—	3481	56	Wyplacone stypendya	—	—	2400	—
Kupony za 1901	—	—	2429	60	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	3511	16
	60000	—	5911	16	oraz 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ listy Banku krajowego	10000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	4000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	34000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ » » Banku hipot.	2000	—	—	—
					» 4 ⁰ / ₀ » » » krajowego	10000	—	—	—
						60000	—	5911	16
6. Fundusz Sawickiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	15500	—	473	08	Wyplacone stypendya	—	—	672	—
Kupony za 1901	—	—	676	54	Pozostałość 31 grudnia	—	—	485	32
Nadwyżka przy wymianie wylosow. listów. zast.	—	—	7	70	oraz 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ listy Banku krajowego	11300	—	—	—
	15500	—	1157	32	» 4 ⁰ / ₀ » » »	4200	—	—	—
						15500	—	1157	32
7. Fundusz Antoniego Stachowskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	24000	—	3876	50	Przeniesiono do fund. obrot. 5 ⁰ / ₀ od kuponów	—	—	47	28
Kupony za 1901	—	—	945	60	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	4866	06
Narosłe odsetki	—	—	91	24	oraz 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	24000	—	—	—
	24000	—	4913	34		24000	—	4913	34

Tablica VII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
8. Fundusz im. Wereszczyńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	1926	—	Wyplacono do rąk Dra Estreichera	—	—	240	—
Odsetki od skapitalizowanego funduszu	—	—	837	—	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	2523	—
			2763	—				2763	—
IV. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.									
1. Fundusz Liwskiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	51800	—	5865	90	Wyplacono p. Dubieckiemu	—	—	381	37
Kupony za 1901	—	—	2043	44	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	7774	42
Narosłe odsetki	—	—	246	45	oraz 4% listy galic. Banku hipot.	3400	—	—	—
					» 4% listy galic. Tow. kred. ziem.	47600	—	—	—
					» 4% oblig. pożycz. kraj. galic.	800	—	—	—
	51800	—	8155	79		51800	—	8155	79
2. Fundusz im. Maryi Sienkiewiczowej.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	40000	—	1230	86	Wyplacono zapomogi	—	—	1600	—
Kupony za 1901	—	—	1576	—	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	1206	86
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziem.	40000	—	—	—
	40000	—	2806	86		40000	—	2806	86
V. Kwoty depozytowe.									
1. Fundusz grobów królewskich.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	11940	84	214	26	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	214	26
Narosłe odsetki	482	34	—	—	oraz 3 książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	12423	18	—	—
	12423	18	214	26		12423	18	214	26
2. Fundusz budowy szpitala w Krynicy.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	16884	90	79	42	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	82	62
Narosłe odsetki	682	10	3	20	oraz 3 książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	17567	—	—	—
	17567	—	82	62		17567	—	82	62
3. Fundusz Niewiomego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	8433	07	Wydano	—	—	4178	75
Złożono	—	—	3934	57	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	8538	52
Narosłe odsetki	—	—	349	63					
			12717	27				12717	27
4. Fundusz szpitala w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	3563	42	4424	78	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	4603	54
Narosłe odsetki	139	10	178	76	oraz książeczka kasy zaliczkowej	120	—	—	—
					» » » Oszczędn. m. Krakowa	3582	52	—	—
	3702	52	4603	54		3702	52	4603	54
5. Fundusz Szczawnicki.									
Czynsz dzierżawny ze Szczawnicy	—	—	15546	—	Procent od pożyczki z funduszu żelaznego	—	—	7700	—
Narosłe odsetki	—	—	151	92	Inne procenta	—	—	876	80
					Wydatki bieżące w roku 1901	—	—	3416	36
					Pozostałość przeniesiona do Rezerwy Szczawn.	—	—	3704	76
			15697	92				15697	92
6. Rezerwa Szczawnicka.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	—	—	31933	17	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	36928	03
Przeniesiono z fund. Szczawnickiego j. w.	—	—	3704	76					
Narosłe odsetki	—	—	1290	10					
			36928	03				36928	03
7. Fundusz Bolesława Rusieckiego.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	40000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia 1901:				
					4% renty złotej węgierskiej	40000	—	—	—

Tablica VIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
8. Fundusz Józefa Grabia.									
Pozostałość 1 stycznia 1901	58000	—	56	60	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	100	—
Kupony za 1901	—	—	2000	—	Wyplacone odsetki	—	—	950	—
Narosłe odsetki	—	—	17	20	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	1023	80
					oraz 4 ^o / _o Listy Banku hipotecznego	50000	—	—	—
					» 8 akcji Banku ziem. w Poznaniu	8000	—	—	—
	58000	—	2073	80		58000	—	2073	80

VI. Nadzwyczajna dotacja państwa.

Otrzymana subwencya	—	—	16000	—	Awans z dniem 1 stycznia 1901	—	—	18424	41
Awans z dniem 31 grudnia 1901	—	—	3168	75	Narosłe odsetki	—	—	744	34
			19168	75				19168	75

Fundusz żelazny.

Pozostałość 1 stycznia 1901	56300	—	15430	58	Pozostałość 31 grudnia 1901	—	—	18856	04
W pożyczce Szczawnickiej	—	—	148623	86	» w pożyczce Szczawnickiej	—	—	147576	66
Otrzymano z zapisu Ad. Prus Wiśniewskiego	—	—	2378	26	oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o listy Banku krajowego	11500	—	—	—
					» 4 ¹ / ₂ ^o / _o » » hipot. galic.	12000	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. poż. kraj. galic.	3000	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy zast. galic. Banku hipot.	9600	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » » kraj.	3000	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » » Tow. kred. ziem.	12200	—	—	—
					» 4 ^o / _o renta węgierska koronowa	5000	—	—	—
	56300	—	166432	70		56300	—	166432	70

W Krakowie, dnia 11 lutego 1902.

Śleczkowski
Podskarbi.

B. W. Antoniewicz
Rachmistrz.

B. Ulanowski
za Sekretarza Generalnego.

Sprawdzono zgodność z księgami i dowodami kasowymi.

Kasperek.

Franke.

Cybulski.

